המחיר 2.50 ל״י — י״ב אדר א׳ תשל״ג, 14.2.73 — מספר 1850

העולם

ניכסון יפעיל את המוח היהודי כדי להשיג שלום במיזרח התיכון

קיסינג׳ר יבוא לתוך

קורא יקר,

שני אנשים הביאו לפיצוצה של פרשת נתיבי נפט בקיץ של שנת 1971. האחד מהם היה הגיאולוג דוד ניב, איש מישרד־הפיתוח, שמגעו במרוצת השנים עם אנשי חברת הנפט שטיפלה בהפקת הנפט בסיני, הביאו למסקנה כי משהו רקוב בממלכה זו.

ניב, הנראה כאבטיפוס של האידיאליסט הישראלי המסתייג ובוחל בתופעות חברתיות שהפכו לנורמות בחברה הישראלית אך אינו עושה דבר כדי לשנות אותן ולהלחם בהן, החליט לפעול בדרכו שלו. הוא שלח תזכירים לשר־המישפטים ולשר־האוצר, בהם היו כלולות האשמות חמורות מאוד נגד מוטי פרידמן, מנכ״ל נתיבי נפט, ונגד חבר עובדיו.

בן־מנחם בוועדת ויתקון

בעקבות תזכיריו של דוד ניב הורו יעקב שמשון שפירא ופנחס ספיר על מינוין של חוקר מיוחד, השופט־לשעבר משה בן־זאב, כדי שיבדוק אם יש ממש בטענותיו של ניב. מינויו של בן־זאב, כמו חקירתו, נשארו חבויים בצל, הרחק מזרקורי ההתעניינות של הציבור.

ייתכן שהפרשה כולה היתה מסתיימת בדו״ח הפושר שהגיש בן־זאב בתום חקירתו, שהיו בו אומנם כמה דברי ביקורת נגד מוטי פרידמן ונגד הסדרים המקובלים בנתיבי נפט, אך שזיכה את המנכ״ל ועובדיו מכל חשד או אשמה. אם הפרשה לא הסתיימה בכך, הרי זה לא מעט בזכותו של איש אחר, היפוכו הגמור של דוד ניב, עובד נתיבי נפט לשעבר משה בן־מנחם.

בן־מנחם, יליד חברון, היה מוותיקי הקודחים בארץ. כמרבית הקודחים, המבלים את רוב חייהם בבדידות במקומות מרוחקים, היה גם הוא הרפתקן מטבעו, שמצא את נחמתו במקומות המבודדים במשחקי קלפים ובשתיה. בעת שעסק בקידוח בשנת 1967, נפגע בן־מנחם בתאונה. ידו התרסקה והוא הפך לנכה. מוטי פרידמן, בשירותו עבד בן־מנחם, שילם לו סכום קטן של פיצויים כדי שלא תוגש תביעת פיצויים נגד חברת הקידוח הפרטית שלו באותם ימים, הבטיח לו שימשיך להעסיקו כקודח כל ימי חייו. כשמונה פרידמן כמנכ״ל נתיבי נפט לקח את בן־מנחם איתו לחברה. ב־1971 שכח פרידמן את הבטחתו ובן־מנחם פוטר.

מניעיו היו אולי שונים מאלה של דוד ניב, כאשר החליט גם בן־מנחם לחשוף את מה שמתרחש בנתיבי נפט. אבל ייתכן שדרכו היתה יעילה יותר. במקום לפנות בתזכירים סודיים אל צמרת המדינה, פנה בן־מנחם אל העיתונות. עוד בשלבים הראשונים של חקירת בן־זאב התקשר בן־מנחם עם העולם הזה, מסר את מרבית פרשיות השחיתות של נתיבי נפט, שכעבור כמה חודשים עסקה בהן ועדת ויתקון. גילוייו, שהתפרסמו בחודש אוגוסט 1971 בהעולם הזה (1771) שעל שערו התנוססה הכותרת שחיתות ומעילות בנפט הישראלי בסיני, היו למעשה הגילויים המלאים והפומביים הראשונים על מה שהתרחש בנתיבי נפט.

על המידע הבסיסי של בן־מנחם היתה מבוססת גם סידרת הכתבות שפירסם יונה שימשי בדבר מאוחר יותר.

אין ספק שמלחמתו של בן־מנחם היא שמנעה בסופו של דבר את השתקת הפרשה, גרמה לשערוריה הציבורית שאילצה את הממשלה לא להסתפק במסקנותיו המימיות של בן־זאב אלא למנות ועדת חקירה. התוצאות ידועות. לגבי בן־מנחם עצמו, הרי למרות שחלק מהאשמותיו התגלו כבלתי מדוייקות או חסרות נתונים להוכחה, הרי בעיקרן הן חפפו את מסקנותיה של ועדת ויתקון.

מאז חלפה כמעט שנה. בן־מנחם זכה לפיצויים על פיטוריו מנתיבי נפט, שתחילה סירב מוטי פרידמן להעניקם לו. אבל הוא לא חזר להיות קודח. הוא המשיך לחיות בעיר באותו אורח חיים בו חי במחנות הקידוח המדבריים והמרוחקים.

השבוע, בעת משחק במועדון קלפים בתל־אביב, הוא נפטר משבץ־לב, כשהוא בן 51.

שר־הסעד מתחמק

גילויי העולם הזה בפרשיות שונות מספקים חומר למכביר לסיעת העולם הזה — כוח חדש בכנסת לשאילתות ולהצעות לסדר־היום. אולם לא רק סיעת העולם הזה מסתייעת בפירסומי שבועון זה.

ח״כ בן־ציון קשת בכנסת

לפני שבועיים, למשל, היה זה ח״כ גח״ל וסגן יושב ראש הכנסת, בן־ציון קשת, שבהצעתו לדון באסון שאירע במוסד הילדים בנס־ציונה, הסתמך, בין השאר, גם על גילויי העולם הזה בפרשה.

אמר קשת בנאום ההנמקה שלו להצעתו לסדר היום: „אינני בא היום להאשים את מישהו, כי לכך ישנה מישטרה שתחקור, וועדת חקירה של מישרד־הסעד שתבדוק. אך חובה עלי להזכיר כי עוד לפני כשנתיים גילה העיתון העולם הזה מחדלים חמורים באותו מוסד. מאז הוכנסו שיפורים מסויימים, מונה גם מנהל חדש. אך נשאלת השאלה למה זה נעשה לאחר גילויי העיתון והאם השיפורים שהוכנסו היו מספיקים כדי למנוע אפשרות של אסון.״

בדברי תשובתו, לא התייחס שר־הסעד מיכאל חזני כלל לאותם גילויים של העולם הזה, שחשפו הזנחה מחפירה והתעללות בילדים המפגרים המאושפזים במוסד בית פנחס. להיפך, הוא ציטט דו״ח של ועדה מאוגוסט 1969, שסיווגה את בית פנחס במקום השני בין המוסדות הפרטיים הטובים ביותר להחזקת מפגרים.

על־כך ניתן לומר רק כי אם בית־פנחס נחשב למוסד טוב, לא קשה לדמיין מה המצב במוסדות אחרים.

הצעתו של ח״כ קשת הועברה לדיון בוועדת השירותים הציבוריים. אני מקווה ששם לא ייתן לשר־הסעד להתחמק מאחריותו לאסון ומהתעלמות משרדו מהאשמות העולם הזה על המתחולל במוסד הנמצא תחת פיקוח משרדו.

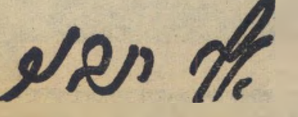

אינך יכול לצאת לבית־כסא

פן תפסיד שיחת טלפון חשובה

התקן „מזכירה אוטומטית״ העונה לטלפון שלך 24 שעות ביממה, במחיר המתאים לכל תקציב, לשימוש ביתי ומשרדי.

היה בטוח שאיש לא נהנה מסודותיך! באפשרותנו לגלות מיקרופונים סמויים בעזרת ציוד הגילוי החדיש שלנו.

רדיו־דוקטור בע״מ,

רח׳ שלום עליכם 18, תל־אביב, טל׳ 286444.

„העולם הזה״ שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש״ בע״מ, ת״א, רח׳ בן־אביגדור • הפצה: גד בע״מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע״מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו״ל: העולם הזה בע״מ.

זו היא כמובן היד המושטת לשלום של שר־החוץ אבא אבן, שכל פעם שהוא נוסע במכונית־השרד הממשלתית שלו הוא משאיר את ידו במצב הכן בחלון, כדי להפגין לעיני כל את שאיפתנו לשלום.

[illegible]

[illegible]

חלמתי על אייבי נתן

[illegible]

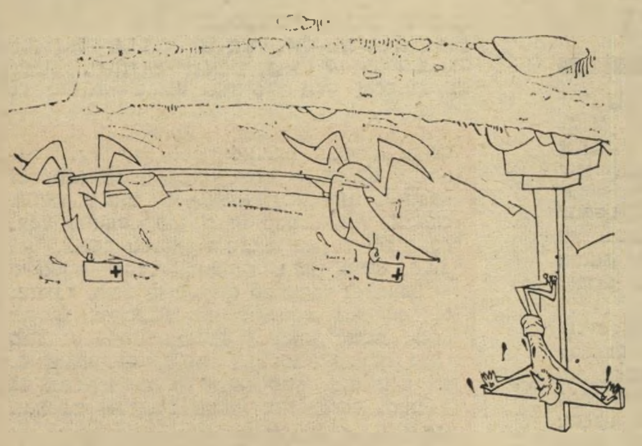

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

דף תשקיף

הקצין הבכיר יהיה ראש מטה הבחירות של הליברלים

הקצין הבכיר העומד להשתחרר מצה״ל ולהצטרף לצמרת המיפלגה הליברלית, יהיה כנראה ראש מטה הבחירות מטעם המיפלגה הליברלית במטה המשותף שלה עם חרות בגח״ל. אם עזר וייצמן לא יסכים לכהן לצידו כראש מטה הבחירות של חרות, לא מן הנמנע שהקצין הבכיר יעמוד בראש מטה הבחירות של גח״ל כולו.

בינתיים הבהיר אותו קצין בכיר לראשי הלי־ברלים, שאין הוא מעוניין להתמודד על תפקיד ראש עיריית תל־אביב. הוא רוצה מקום ריאלי ברשימת המועמדים לכנסת, והוא מתכוון, כך הבהיר, לפעול לצירוף הליברלים לקואליציה הממשלתית, מתוך מגמה שיינתן לו תיק של שר מטעם המיפלגה הלי־ברלית.

גולדה מביכה את צמרת מפלגתה

ראשי מיפלגת העבודה הובאו בשבועות האחרו־נים מיספר פעמים במבוכה נוכח התבטאויותיה של ראש־הממשלה, גולדה מאיר, באירועים פומביים.

סגן־שר הקליטה ח״כ שלמה רוזן (מפ״ם) וסגן־שר התחבורה גד יעקובי בכנסת

בהופעות אלה נדמה היה שגולדה נכנסת לפעמים למצבים של טישטוש ואיבוד הכרה רגעית, מדברת שלא לעניין, והקשר בין משפטיה נעשה יותר ויו־תר רופף.

לדוגמה מביאים את הצהרתה האחרונה כי עמי־דתה של ישראל בקו התעלה היא „הכרח תרבותי־רוחני לעם היהודי."

ראשי העבודה יודעים אומנם כי גולדה נהנית מפופולאריות עצומה, וכי אם תחליט לרוץ פעם נוספת לבחירות, לא יוכלו למנוע זאת ממנה. הבעייה היא רק איך להמעיט את מיספר ההופעות הפומביות שלה, כדי שהגילויים החריפים של הזיקנה שהתגלו אצלה לאחרונה, לא יביכו את המאזינים לה והצופים בה.

ביזבוז כספים ב„סולל בונה"

סערת רוחות עלולה להתחולל בחברת העובדים ההסתדרותית כאשר יסתבר כי מנכ״ל חברת „סולל בונה" הקציב סכום של כ־150 אלף ל״י, להוצאת שני ספרים שיפארו את החברה הקבלנית ההסתדרותית ביובל ה־50 שלה.

לכתיבת הספרים נשכרו שני סופרים: אליהו בילצקי, הכותב ספר עבה בן שני כרכים, ושלמה שבא, המחבר ספר בכרך אחד. כל אחד מהם יקבל סכום של כ־40 אלף ל״י תמורת עבודה שהחלה עוד ב־1971. על סכומים אלה יתווספו הוצאות ההדפסה של 30 אלף עותקים של כל ספר, כמיספר עובדי סולל בונה.

בראש הוועדה הציבורית של מערכת הוצאת הספרים הועמדה ראש־הממשלה, גולדה מאיר, שהיתה מזכירת סולל בונה בשנות ה־30, עת פשטה החברה את הרגל ונסגרה. בראש המערכת בפועל הוצב ברל רפטור, שאינו מקבל שכר.

בכוונת ראשי „סולל בונה" לחלק את הספרים לעובדים בחודש ספטמבר, שהוא החודש בו עומדות להיערך הבחירות להסתדרות, אם לא יידחו למועד מאוחר יותר.

מינוי פוליטי למרכז האולימפי בתל־אביב

צפוייה תסיסה בקרב עובדי מחלקת החינוך והנוער של עיריית תל־אביב על רקע כוונתו של ראש העיר, יהושע רבינוביץ׳, למנות מינוי פוליטי למוסד ספור־טאי מובהק.

הכוונה היא למרכז האו־לימפי של תל־אביב ש־העירייה החלה בהקמתו ב־מיסגרת פארק הירקון. ה־מרכז, שיהיה הגדול בסוגו בארץ, **חייב להיות מנו־הל על־ידי איש מיק־צוע מובהק, טוענים עובדי העירייה העוס־קים בתחום זה. לעו־מת זאת הבטיח כבר רבינוביץ׳ את ניהול המרכז לנחום רז, מ־צעירי מיפלגת העבו־דה ומנאמני הגוש ה־מפא״יי.**

יתייקרו מחירי נסיעות במוניות בינעירוניות

מחיר הנסיעות ה־מיוחדות במוניות ב־קווים הבינעירוניים יתייקרו במידה ני־כרת, וזאת בנוסף ל־העלאה האחרונה שכבר היתה עם העלאת מחירי הנסיעה באוטובוסים.

אירגון בעלי המוניות סיכם לאחרונה עם מישרד־התחבורה תעריף חדש המבוסס על קנה המידה של תעריף הנסיעה הקבוע במונית ספיישל בין תל־אביב לחיפה: 90.5 ל״י למרחק של 101 קילומטר. לפי בסיס זה ישלם בעתיד הקרוב כל נוסע במונית בנסיעה מיוחדת בקו בינעירוני 2,5 ל״י עבור הקילומטר הרא־שון של הנסיעה ועוד 88 אגורות לכל קילומטר בינ־עירוני נוסף.

מלון בחורשת טל

בחורשת טל שליד קיבוץ דן בגליל העליון, עומד להיבנות מלון של 300 חדרים, שייבנה כולו מצריפים פיניים. **את המלון מתעתד להקים משקיע אמריקאי בסיוע משרד התיירות ורשות הגנים הלאומיים.**

מחתרת צרפתית לעזרת „דצמבר השחור"

בין הגופים המשתפים פעולה עם ה־מחתרת הפלסטינית נמצא גם אירגון מחתרתי באסקי, בדרום צרפת, שיש לו אפשרויות רבות.

הדבר נתגלה אגב חקירת פעולותיו של איר־גון בלתי־חוקי בשם אט״א, (ראשי התיבות של „ארץ הבאסקים וחרות"), גוף לאומני הדוגל ב־הקמת מדינה באסקית עצמאית ומאוחדת. כיום מחולקת ארץ הבאסקים בין ספרד ובין צרפת.

הבאסקים הספרדיים מנהלים זה מכבר מערכת־טירור רצופה, בעוד שהמחתרת בצרפת מסתפקת, לפי שעה, בהגשת שירותים לאחותה בספרד. תוך כדי כך היא משתפת פעולה עם המחתרת הקא־טאלאנית והמחתרת הגאליצית בספרד, דצמבר השחור הפלסטיני, הצבא האירי הרפובליקאי, ה־תנועה הכורדית בעיראק.

אורי זוהר בסרט של ג׳ורג׳ עובדיה?

במאי הקולנוע הישראלי אורי זוהר עשוי לככב בסירטו החדש של הבמאי ג׳ורג׳ עובדיה, במאי הסרט נורית, שעורר עליו את זעמה את הביקורת הישרא־לית אשר האשימה אותו בלבנטיניות מופרזת.

סירטו החדש של הבמאי העולה מפרס, שהוא סרט פעולה קומי, נכתב בידי שחקן קולנוע איטלקי וישות־פו בו שחקנים ואנשי מיקצוע איטלקים.

אורי זוהר הסכים כנראה לקבל את ה־הצעה לשחק בסרט, אחרי שהוצע לו הסכום הגדול ביותר ששולם עד כה לשחקן ישראלי עבור הופעה בסרט ישראלי.

אורי גלר יופיע במחזמר בברודביי?

עושה הלהטים ומאחז העיניים הישרא־לי אורי גלר, שלפני שנתיים שיגע את ה־מדינה בהופעות ה„טלפטיה" שלו, עשוי להופיע במחזמר שיועלה על אחת הבמות בברודביי.

גלר, שיצא לפני מיספר חודשים לסיבוב בחו״ל, במטרה לנסות את כוחו במדינות שונות, עורר הת־עניינות אצל מיספר אמרגנים אמריקאיים. עתה מוצע לו, כנראה, להופיע במחזה שגיבורו יהיה נוכל עושה־להטים, שנכליו נחשפים לבסוף לעיני כל. גורמים ישראליים יהיו כנראה שותפים בהפקה כזו אם תתממש.

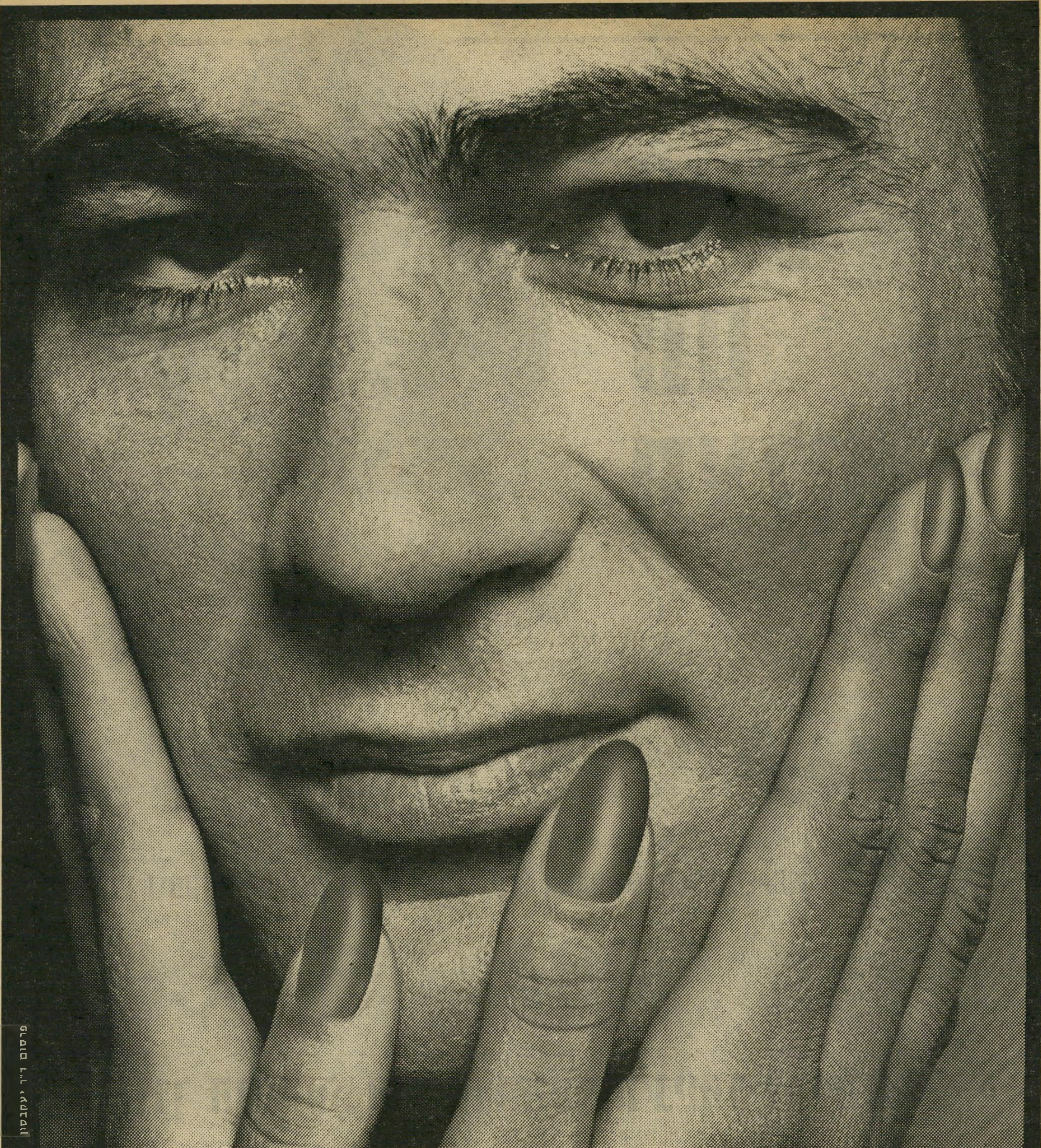

פרסום ד״ר יעקבזון

דיפלומט - הסכין החדין

(החד והעדין)

דיפלומט פלטינום פלוס

...ועכשיו אני משלמת

בשיק עם תצלום

הדרך הבטוחה, הנוחה והנעימה ביותר לתשלום

עכשיו תוכל לקבל בבנק דיסקונט פנקס שיקים שעליהם תודפס תמונתך. זהו פנקס השיקים האישי ביותר שהוצע לך אי פעם ע"י בנק בארץ.

לבחירתך שיקים מודפסים בהידור רב בשני צבעים: תכלת וכתום עם כריכות מיוחדות.

שיק עם תצלום נועד גם לבעלי חשבונות משותפים ועל השיק תודפס תמונת שני בני הזוג.

שיק עם תצלום — גם לבעלי עסק. תוכל להזמין, מוצר, סמל מסחרי, תצלום חזית או פנים של בית העסק ועוד ועוד.

הכנס לסניף הקרוב ביותר של בנק דיסקונט והזמן פנקס שיקים עם תצלום.

שיק עם תצלום — עוד סיבה טובה מדוע כדאי לך לפתוח חשבון שיקים בבנק דיסקונט.

שיק עם תצלום — שרות חדש בלעדי של

בנק דיסקונט

הוא לא רק בנק-הוא גם ידיד

אם ברצונך לקבל לביתך חומר הסברה מלא נא תלוש זה

לכבוד
ת. ד. 1836
תל־אביב

נא לשלוח לי עלון הסברה על השרות החדש "שיק עם תצלום".

שם ....

כתובת..................

דחף

אנשים

„נחמד לראות כיצד אנחנו נראים בעיניכם," הגיב ראש עיריית ת"א לאחר שראה את הסאטירה נגדו

בראנד ופומפידו רות, אשתו של ראש־ממשלת גרמניה וילי בראנד, בשימלת משי רקומה, בחברת אשתו של נשיא צרפת ז'ורז' פומפידו, בשימלת תחרה יקרה, במסיבה בשגרירות הגרמנית בפריז.

■ **ראומה וייצמן**, אשתו של אלוף (מיל.) **עזר וייצמן**, ערכה השבת מסיבה לכבוד אחותה, **רות דיין**, לרגל צאת סיפרה ואולי, לאור. הסביר עזר באותה מסיבה: שני דברים אני לא יכול להוציא לראומה מהראש: את החינוך שקיבלה בשומר־הצעיר ואת **משה דיין**.

■ באותה הזדמנות הסביר וייצמן מדוע אינו כותב את הספר, שהוא עסוק עתה בחיבורו, בשפה האנגלית: „פשוט, האנגלית שלי אינה מספיק גרועה כדי לכתוב אותו באנגלית." רות דיין, שאף היא כבתה יעל, כתבה את ספרה באנגלית, סלחה לגיסה על העקיצה.

■ במסיבה סגורה שערכו העובדים הבכירים של עיריית תל־אביב השבוע, בקאברט הסאטירי בתל־אביב, נכח בין השאר. גם ראש עיריית תל־אביב **יהושע רבינוביץ**. לפני תחילת התוכנית הסאטירית איך אנחנו נראים, עלה לבמה בעל המועדון **יעקב אגמון** ואמר: „אם התוכנית תפגע בכם ישירות, תדעו שזאת מטרתה: להראות לכם איך אתם נראים בעיני הסאטירה, ואיתכם הסליחה." למרבית הפלא, גילו אנשי העירייה הבנה למתרחש על הבמה, מחאו כפיים. רבינוביץ עצמו, שחזה רק במחצית הראשונה של התוכנית, הביע את דעתו עליה: „אבל זה היה יכול להיות נחמד יותר אילו ויתרתם על ניבולי־הפה, שהם לגמרי מיותרים. אבל בכל זאת זה נחמד, לראות איך אנחנו נראים."

■ ל**אהרון־זאב** („רוני") **דיסנצ'יק**, בנו של **אריה דיסנצ'יק**, עורך מעריב, יש צרות בדירה החדשה שלו. רוני, שהתחתן לפני מספר שבועות, נכנס לגור בדירה חדשה של שיכון עובדים בגבעתיים, גילה כי צינורות המים דולפים, מרטיבים את קירות הדירה. נוסף לעוגמת־הנפש של הזוג הצעיר, נאלץ עוד בירח־הדבש לעבור לדירה אחרת. ועוד משמיצים שמנכ"ל שיכון עובדים, **אברהם עופר**, עשה טובות לאח"מים.

■ כאשר מלאו למנכ"ל כלל **אהרון דברת**, 40 שנה, חפצה מזכירתו להגיש לו תשורה אישית. אולם דברת היה עסוק כל־כך שהמזכירה לא הצליחה למצוא זמן פנוי לארגן לו מסיבה צנועה. לבסוף, הצליחה לצוד אותו לאחר שרשמה ביומנו פגישה פיקטיבית עם מנהל בנק ידוע. במקום מנהל הבנק, נכנסו אל דברת המופתע המזכירה וצוות העובדים, איחלו לו יום־הולדת שמח.

■ העולה הנצחי מברית־המועצות, **גרישה פייגין**, ראה השבוע ברכה בעמלו. לפני כשנה הוא השתתף, במסגרת מסע שערך בצרפת, למען המגבית, בפגישה עם חברי אירגון האו.א.אס. לשעבר. השבוע קיבל פייגין מכתב הממנה אותו לחבר כבוד באירגון, המטפל היום בפליטים ואסירים צרפתיים ויהודיים המוחזקים עד היום על־ידי האלז'ירים.

■ מכתב מברית־המועצות שהגיע בשבוע שעבר לאחד מפעילי ההסתדרות, מספר כי היהודים שם הציבו שלט זיכרון על הבתים בהם התגוררו בלנינגרד **יצחק שדה** ו**יוסף טרומפלדור** כשהיה קצין בצבא הרוסי. המשטרה החשאית הורידה את השלטים משני הבתים. אבל היהודים לא ויתרו ותלו אותם שוב אחרי שלושה ימים. הפעם לא הסתפקה המשטרה החשאית בהורדת השלטים, הציבה סביב הבתים משמרות של שוטרים.

■ מרוב נסיעות בעולם כדי להחתים אמנים מפורסמים על חוזים להופעות בארץ, התבלבלו מושגי הכסף לאמרגן **מרקו שדה**, שהביא לארץ בין השאר את המלאך, **רוג'ר מור**, הילדה המשפחתית **באפי** והזמר העיוור **ריי צ'ארלס**. השבוע, כאשר נפגש מרקו עם **ויקי לאואיס**, אמרגנו האירופי של הזמר **אנדי ויליאמס**, התעניין בתנאי הבאתו של הזמר לארץ. „עשרת אלפים לירות תמורת ההופעות," אמר לו האמרגן באנגלית. מרקו, ששמח על המחיר הזול, כתב מייד צ'ק על עשרת אלפים ל"י. „לא," תיקן אותו האירופי, „עשרת אלפים לירות שטרלינג." כשהתבררה למרקו טעותו והוא עשה את חשבון ההפרש בין הלירות הישראליות ללירות שטרלינג, ביקש להיפגש אישית עם הזמר. „הוא מופיע עכשיו בלאס־וגאס," גילה לאואיס. מרקו ארז את המזוודות, טס ללאס־וגאס. תוך כדי המשא־ומתן, פנה מרקו לויליאמס בחיוך: „אני מוכן לתנאים, אבל בתנאי שתביא איתך את הדוב," כשהוא מתכוון לדוב אוכל העוגיות שהופיע עם אנדי ויליאמס בסידרה טלוויזיונית. תשובת הזמר: „עם העוגיות או בלי?"

■ צולע קלות ומבוייש קשות הסתובב השבוע מנהל־התיפעול של מועדון־השיט התל־אביבי סנפיר, **יעקב** („קובי") **אשל**. כאשר נשאל לפשר צליעתו, נאלץ קובי — צנחן ותיק בצה"ל, המבלה את שבתותיו הפנויות בצניחה חופשית בעין־שמר — לגלות את האמת: לאחר קרוב למאה צניחות, בהן לא נפגע אף פעם — דילג בשבת האחרונה מעל מירפסת ביתו אל הגינה, והצליח, מגובה מטר וחצי, לנקוע את רגלו.

■ טפח מחייה הפרטיים של הדוגמנית **קארין דונסקי** נחשף השבוע במריבת שכנים. קארין, שהתרגזה על השכנה המתחלקת איתה בקו הטלפון המשותף, בגלל שדיברה בו במשך שעה, עלתה אליה באחת־עשרה בבוקר ופגשה אותה בפיז'מה. הדבר העלה את חמתה של הדוגמנית הבלונדית שצעקה לעבר השכנה הנמצאת בחודשי הריונה האחרונים: „אני צריכה את הטלפון בשביל לעבוד, לא כדי לנהל שיחות עם חברות, כמוך. אני בן־אדם עובד. אני לא עושה סקס בלילה וקמה באחת־עשרה בבוקר!" מסתבר, שלדוגמנית הזועמת היה קשה להרגע, שכן גם בחדר המדרגות המשיכה לצעוק לעבר השכנה הנדהמת: „קסוקרית, אידיוטית..."

■ השכנים בביתו של המרצה לדרמה בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב **אברהם** („אבי") **עוז**, הופתעו ממיצעד החתיכות שהתדפקו בשבוע האחרון על דלתו של המרצה הצעיר. אחד השכנים העיז ודפק בדלת, שמע קריאה „יבואו!" נכנס פנימה, מצא את אבי שוכב מכוסה במיטתו. „מה קורה אצלך בזמן האחרון?" הוא התעניין. אבי הרים את השמיכה והראה לו רגל עטופה כולה בגבס, עליה התנוססות חתימות רבות בכתב נשי. „זזה לי העצם ברגל," סיפר אבי, „ושמו לי אותה בגבס. עכשיו באות התלמידות שלי ובשימחה לאיד חותמות את שמן על הגבס. אחת אפילו כתבה: ,כך יעשה לאיש שנתן לי ציון גרוע!'"

■ הפתעה נגרמה השבוע למנכ"ל מפעל אורפלקס בחיפה, **עמי קרלינסקי**, כאשר פתח חבילה שהגיעה אליו בדואר מאיטליה ומצא בתוכה עיפרון־השהייה. רק לאחר שבחן היטב ומרחוק את החפץ ואת הכתובת שאחרי המעטפה, העיז לקחת את החפץ בידיו. אז התברר לו כי זהו עט בצורת עיפרון־השהייה ששלח לו אחד מידידיו המנהל מפעל לצבעים באיטליה, כבדיחה.

■ מסתבר שהשיר המפורסם היו לילות לא נולד בלילה רומנטי דווקא. כך על־כל־פנים, סיפר מחבר השיר המשורר **יעקב אורלנד**, בתוכנית גלי צה"ל, היו לילות שבעריכת **דן אלמגור** ו**אליעזר דר**: אביו של אורלנד היה נוהג לפזם בדרכו לעבודה נעימה חסידית, אך הירבה לזייף ושינה את לחנה מדי יום. „כדי לשמור על המנגינה האמיתית, חיברתי לה את המילים הידועות של היו לילות."

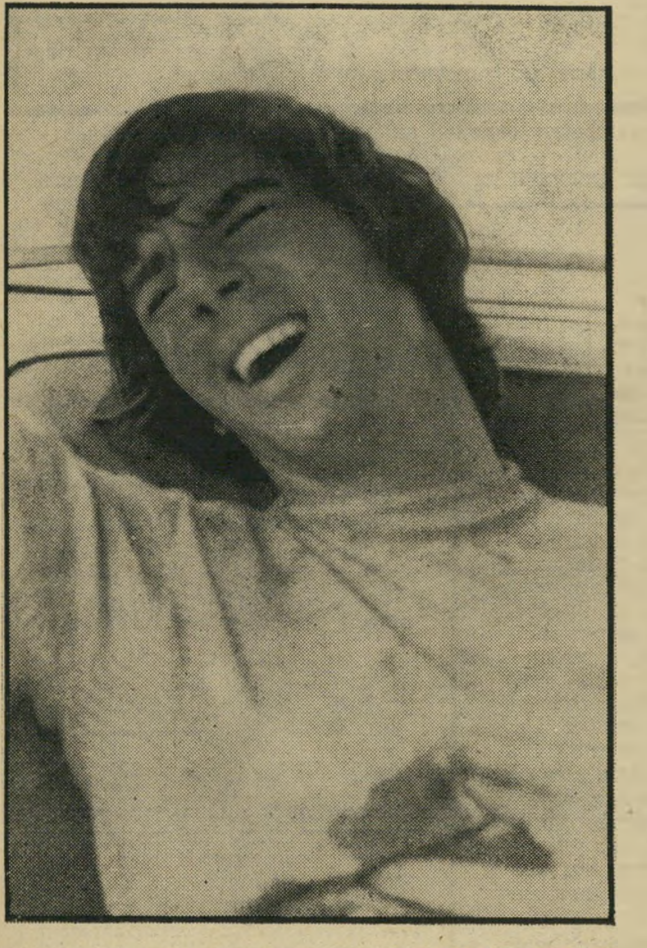

דודו לאזר הצלם הישראלי של הטלוויזיה האיטלקית כפי שצולם בשעת פציעתו בוויאט־נאם, לאחר הפסקת האש. דודו יצא יחד עם כתב הטלוויזיה האיטלקית, מארצ'לו אלסנדירי לצלם את הפסקת האש. שניהם נפצעו באחת התקריות, בשעה שצילמו גוויות של נשים ויאט־נאמיות שנדרסו על־ידי טנקים. דודו נפצע מרסיסים בבטנו וברגלו.

מכתבים

השיניים החדות של הדתיים

„העולם הזה" 1847, מכתב למערכת על הנושא: מלחמה חוקית בכפייה הדתית.

הקורא אלכס קפלן קורא, לנו הכופרים בדת, לצאת למלחמה בכפייה הדתית.

בתור תרגיל הוא מציע לפרוץ את מחסומי שכונת מאה שערים. ובכן, מסתבר מנסיונות העבר שתרגילים מסוג זה אפילו לא מדגדגים את הכפייה. לא המעבר החופשי דרך שכונת דתיים היא הבעייה, אלא חסימתם את הדרכים החופשיות של החילוניים. זה מתחיל בטקס האלילי הברברי של כריתת העורלה, נמשך בעליה לתורה של הבר־מצווה, ונגמר בטקסי הנשואין והקבורה. שלא לדבר על חסימת שירות האוטובוסים בשבתות.

לשום מלחמה בכפייה אין סיכוי לנצחון כל עוד אין לה האומץ למרידה של ממש, דהיינו: לומר ל א (ב־א' רבתי!) למוהל ולרב!

מאחר ואין שום חילוני שיעז לנפץ את אזיקי האופנה הדתית הנצחית ולצאת מהתלם — נשארות הדרכים החילוניות חסומות.

מדי כמה שנים מתארגנת קבוצת אנשים למלחמה בכפיה הדתית. אך הם חסרי אונים. אין להם שיניים, הם רק נובחים. וצריך לנשוך. הדתיים מחזיקים היטב ברסן שלנו כי יש להם שיניים חדות והם נושכים.

זאב גזע, חולון

הצלחה בחו"ל

אין לכם מושג איזו הצלחה יש להעולם הזה בדנמרק. החתיכות שלנו כאן ממש חוטפות את העיתון ברגע שהוא מגיע, כמו שאתם יכולים לראות בתמונה.

הן כל־כך מתלהבות, שהן לא מספיקות אפילו להתלבש. זאת שאתם רואים בתמונה, שמה בנטה לרסן והיא בכלל לא מה שאתם חושבים. היא בסך הכל אחות בבית־חולים. היא עוד לא יודעת כל־כך טוב עברית, אבל היא בחורה צייתנית וממושמעת ומבטיחה ללמוד בקרוב.

א. ראובני, דנמרק

אחות בנטה לרסן
צייתנית וממושמעת

למען הדיוק ההיסטורי

„העולם הזה" 1840, סיפור ב„אנשים", איך השתלט אלוף (מיל.) אברהם יפה על קיבוץ בית־אלפא.

מצאנו בעיתונכם רשימה קצרה: „איך השתלט השומר־הצעיר על קיבוץ בית־אלפא".

בין היתר כתוב שם:

„...ב־1940 עלה להתיישבות, ליד בית־אלפא, קיבוץ ניר־דוד — כשאחד ממתיישביו..."

הנכון הוא שקיבוץ ניר־דוד עלה להתיישבות ב־10.12.1936 (ב' דחנוכה תרצ"ז) — כראשון לישובי חומה ומגדל.

לטובת הקוראים צריך לדייק בתאריכים בתולדות ההתיישבות.

שמואל חרמוני,
ארכיון ניר־דוד, ניר־דוד

רגע של עברית

כאחד מקוראי עיתונכם הוותיקים, שעיסוקו ומלאכתו בלשון העברית, אני רוצה להעיר על שיבוש רווח מאוד שכל עיתונאיכם משתמשים בו מבלי דעת שאכן שיבוש הוא.

העיתונאים כותבים במאמריהם: היה זה, הייתה זאת, היו אלה, היו אלו, הייתה זו. דין הוא שידעו שסדר המילים בעברית מחייב כאן שהכינוי הרומז בא ל פ נ י הפועל (במיקרה: היה) ולא אחריו. סדר המילים הזה, הנקוט בעיתונים, בא מן הפולנית. בפולנית: היה זה, הייתה זאת, היו אלה כשהפועל קודם לכינוי הרומז או לכינוי הגוף. בפולנית גם אומרים: הייתה היא, היה הוא, היו הם, היו הן במקום: היא הייתה, הוא היה, הם היו!

בעברית: זה היה, זו הייתה, זאת הייתה, אלה היו, אלו היו!

ולא: היה זה, הייתה זאת, הייתה זו, היו אלה, היו אלו!

זה סדר המילים בעברית ואין לשנותו ומאחר שאנו דוברים עברית ושומעים עברית דין הוא שגם נכתוב עברית!

ועברית אין פירושה רק מ י ל י ם עבריות אלא פירושה סדר מילים וסגנון עבריים. אפשר לכתוב ספר שלם ב א נ ג ל י ת וכל עוד סדר המילים עברי הוא גם הספר יהיה עברי ואפשר לכתוב ספר כתוב במילים עבריות ובלי שום מילה לועזית ואף־על־פי־כן הספר יהיה ספר לועזי משום שסדר המילים הוא לועזי!

* * *

ואני רוצה גם לנסות להסביר לעורכים כיצד צמח המשפט הזה: היה זה.

במקורותינו כתובים פעלים בהווה בצירוף כינויי גוף בשתי דרכים: יש כתוב: אני יודע את הדבר הזה ויש כתוב: יודע אני את הדבר הזה. יודע אני ואני יודע. שניהם עברית מצוינת. וכן: „יודע הוא" ו„הוא יודע" „יודעים הם" ו„הם יודעים".

יש חושבים שמי שאומר: „יודע אני" ולא „אני יודע" מדבר עברית „גבוהה" יותר וטובה יותר. זו שטות! „אני יודע" ו„יודע אני" באותה דרגה הם ואף נדמה שזו טובה מזו.

מן המבנה „יודע אני" שרבים חשבוהו לעברית טובה יותר ו„גבוהה" יותר צמח „היה זה" וחבריו. חשבו שמי שאומר „היה זה" או „הייתה זאת" מדבר טוב יותר ממי שאומר „זה היה" „זו הייתה".

„„יודע אני" ו„אני יודע" שניהם נכונים ושניהם טובים ואין אחד עולה על חברו. לעומת זה אין בעברית גם „הית זה" וגם „זה היה" אלא רק „זה היה".

* * *

מעתה, אני מקווה, יתקנו העיתונאים והעורכים את כתיבתם ויכתבו: זה היה, זו הייתה, זאת הייתה, אלה היו, אלו היו ולא להפך!

ואגב, העובדה שכתבתי גם „אלה היו" וגם „אלו היו" איננה צריכה להביא לידי מחשבה שיש הבדל בין השתיים! פעם חשבו ש„אלה" מכוון לזכרים ו„אלו" לנקבות אבל זו שטות. „אלה" ואלו" מכוונים גם לזכרים וגם לנקבות ואין הבדל!

חיים נקר, בת־ים

המנכ"ל והמלצריות

„העולם הזה" 1847, סיפור ב„אנשים" על מנכ"ל „כור" מאיר עמית העומד בתור עם מגש ביד, במסעדה בבית המרכז החקלאי.

ברוב להיטותכם לשבח ולפאר את צניעותו של מנכ"ל כור האלוף (מיל.) מאיר עמית (דבר נכון ויפה כשלעצמו), פגעתם בגסות בכבודם של שאר המנהלים, המנכ"לים והמזכ"לים היושבים בבית; ובכן לידיעתכם, כולם כאחד עומדים בתור עם מגש בידם; המסעדה מבוססת על שרות־עצמי, ואין בה כלל מלצריות או מלצרים; מה שנכון הוא — היא עממית למדי.

דבר נוסף: הבית איננו בשום פנים ו־אופן בית כור אלא — בית המרכז החקלאי, של כור. לתנובה, לתנועת המושבים, לאיחוד הקבוצות והקיבוצים, ולאירגונים המקצועיים־החקלאיים (כפלחה, לול, דבש וכו') — יש בו חלק ונחלה.

בועז אפלבאום,
עוזר למזכ"ל ההסתדרות החקלאית, ת"א

● כתב **העולם הזה** שסעד במסעדה, ראה את מנכ"ל **כור** מאיר עמית עומד בתור עם מגש ומלצריות נושאות מגשים עולות במעלית לקומות העליונות של הבניין.

עוול לאבא קובנר

„העולם הזה" 1843, „גיבור מרד הגיטו הואשם בהפקרת יהודים", על האשמותיו של הילל זיידל את אבא קובנר.

מזה שנה אני מרכז את פעולות מורשת — אבל אני כותב לכם כאדם לאדם, כיהודי ליהודי ועל אחריותי האישית בלבד.

עיתונכם — גרם עוול משווע לאבא קובנר. יש לי קצת נסיון בעבודה ציבורית וגם המתרחש בעיתונות איננו זר לי. אני גם מסוגל להבין, מה מניע אותכם ואיך הרשימה נראית בעיניכם.

אינני צריך להציג בפניכם את אבא קובנר, את עברו „שם". אינני מעלה על הדעת שאתם נכונים לתת בעתונכם מקום לדבר — שהוא בבחינת עוול אישי ויהודי שקשה לשאתו. והרקע הוא רקע השואה האיומה מכל, ועמידתו של אבא קובנר וחבריו בה. אבל — הדבר פורסם בעתונכם. כאילו עוד „פרשה" בין כל הפרשות האחרות ואתם בטח יכולים להשיב: אם האיש אינו אשם יתגונן ויעמוד על שלו.

איני מעלה על הדעת — שאי־אפשר לפנות למצפונכם האנושי והיהודי, שהפניה היא בבחינת מעשה ילדות או נאיביות נלעגת. שהתשובה הפורמאלית והצרכים של העיתון — הם התשובה היחידה שיכולה להיות בפיכם.

הרבה מאוד דברים — ישא אותם הרוח והזמן ישכיח אותם. העוול שנגרם הפעם — הוא שייך לתחום אחר. לא בכל מותר להתעלל — אם מאחורי הכל קיים מצפון ואחריות יהודית ואנושית ומצפון.

מדוע אני כותב לכם?

אני רוצה להאמין, שאתם מסוגלים להעצר לרגע ולראות את הדבר שנעשה בעתונכם — כפי שחייב לראותו עיתון יהודי הלוחם מלחמות שנראות לו כמצפוניות.

אבא קובנר
מצפון יהודי

ואם איני טועה בהערכתי זו — הרי אני פונה אליכם וקורא לכם, לנסות לתקן את העוול שנגרם לאבא קובנר. איני יודע איך. אין לי מה להציע לכם. אם תרצו לתקן — אני סומך עליכם שתדעו איך וכיצד. אם העוול הזה אינו מטרידכם — הרי תעברו על פנייתי זו לסדר היום בהסבר כזה או אחר ואני אלמד עוד לקח על טיבו של הג'ונגל שלנו והאישים הפועלים בו ונואמים וכותבים את אשר הם מוצאים לנחוץ ולמועיל להם.

מכתבי זה, איננו רק אישי. איש אינו יודע עליו. מאוד ייתכן והוא באמת אינו אלא רק נסיון נאיבי נלעג. ובכל זאת — אנא רשמו בפניכם שכותב לכם אדם שמסרב להאמין, שלא המצפון והאחריות ההיסטורית הם העומדים מאחורי פעילותכם על הבמה הציבורית שלנו.

יהודה טובין, בית־זרע

● **העולם הזה** לא גרם עוול לאבא קובנר, כי אם פירסם בדייקנות טענה שהושמעה נגדו על־ידי איש־ציבור ידוע, הילל זיידל, ואת תשובת אבא קובנר עצמו. בינתיים חזר בו זיידל מטענותיו העיקריות, ובזאת חוסלה, כנראה, הפרשה, מבלי שנפגעה דמותו של קובנר כלוחם גיטו וילנה.

שר המיליונרים

לוא רצה פנחס ספיר לא היו כל התייקרויות. שר־האוצר, שר המיליונרים בישראל, הוא המעוניין בהתייקרויות, ואז השכירים נעשים יותר עניים והמיליונרים של ספיר יותר עשירים.

אוי לסוציאליזם של ספירים, מאירים, בר־לבים ושמשיהם ממפ"ם!

ד"ר רענן מילשטר, נתניה

פירסומת חינם

ביום שישי ה־2.2.73, ציפיתי בתוכנית הטלוויזיה יומן השבוע, ושמחתי לראות שהחלו שידורי הטלוויזיה המסחרית בארץ.

כוונתי לקטע בו הוצגה פירסומת לחברת פז'ו, במיסגרת הכתבה על מחירי חלקי־חילוף למכוניות.

בכתבה נראו בזו אחר זו מכוניות פז'ו מדגמים שונים וסמלי פז'ו על חלקי החילוף.

אשמח לדעת את הכתובת להזמנת פרסומת „חינם" למוצרים אחרים.

מירה וולפשטיין, חיפה

הן רוצות אותך יותר...
עם שלישית
"יצהר" לגבר
מם אפטר שייב גולדן ריין
מכיל בושם מיוחד בתוספת מנטול המקנה הרגשת רעננות שעות רבות לאחר הגילוח.
טבק דו סבון
השילוב המושלם של סבון ואל סבון בניחוח גברי מרענן. מעלה קצף עשיר. שומר על השמנוניות הטבעית ומונע ייבוש העור.
מם היר טוניק
מרענן ומעצב את שיער הראש ושומר על ברקו הטבעי, מכיל CALCIUM PANTOTHENAT לסילוק קשקשים וחומר מיוחד PR/20/70/M המחייה את שורשי השיער.
MEM
FOR MEN
AFTERSHAVE
GOLDEN
RAIN
MENTHOLATED
MEM
HAIR TONIC
TABAC
זה נהדר - זה יצהר

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.2.1973

	לשנה בלירות			לשנה בלירות			ל־½ שנה			ל־½ שנה		
	מחיר העיתון		הוצאות משלוח		ס"ה		מחיר העיתון		הוצאות משלוח		ס"ה
דמי המנוי בארץ	88	+	12	=	100		46	+	6	=	52
לכל ארצות תבל בדואר רגיל	88	+	17	=	105		46	+	9	=	55
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר											
לכל ארצות אירופה ואיראן	88	+	45	=	133		46	+	23	=	69
לקפריסין	88	+	36	=	124		46	+	18	=	64
לארצות-הברית וקנדה	88	+	76	=	164		46	+	38	=	84
לאוגנדה, טנזניה, אתיופיה, גאנה, קניה, ניגריה, חוף השנהב, תאילנד	88	+	80	=	168		46	+	40	=	86
לדרום אפריקה, זמביה ורודזיה	88	+	105	=	193		46	+	53	=	99
למקסיקו ופנמה	88	+	100	=	188		46	+	50	=	96
ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו ויפאן	88	+	135	=	223		46	+	68	=	114
לאוסטרליה וניו-זילנד	88	+	150	=	238		46	+	75	=	121

סיקורת

ארט בוכוואלד, ההומוריסטן האמריקאי הידוע, הביע את דעתו על הטלוויזיה ה־אמריקאית: „מדוע הצליחה אנגליה לש־לוט בעולם 200 שנה, ואילו ארצות־ה־ברית הגיעה בקושי ל־25? הסיבה פשו־טה: אז לא היתה טלוויזיה.״ או ליתר דיוק, הסביר בוכוואלד, בהמשך הסאטי־רה שלו: „לורד אנגלי אחד המציא את הטלוויזיה ב־1775, והציג אותה בפני מלך אנגליה. כשזה פתח את המכשיר וראה את חייליו טובחים מורדים אמריקאים בבוסטון, ציווה מיד לקבור את ההמצאה עמוק באדמה. עד אשר בא ארכיאולוג אמריקאי, והוציא אותה לאור. ומאז, משו־פעים כולנו כל־טוב.״

מעניין מה היה כותב בוכוואלד אילו ראה את הטלוויזיה הישראלית.

ספרים

סיפורים לילדים

ישר מהחיים

„יש לי אח״, „זריקה״, „תמר ואילנה״, „יעל נוסעת לירושלים״. הוצאת א. לוין־אפשטין בע״מ. כתבה: ימימה שרון. ציירה: איה שמואלי.

מישהו שמע צבר ישראלי וחמוד מנסה לדקלם שיר? מישהו קרא נסיון השתור־רות של ילד ישראלי, גאון צעיר וממוצע בזמן האחרון? בדרך כלל, למישמע שני־הם, מסתמנת פריחה בעורו של המאזין.

הופעתם של ארבעה סיפרונים אלה הם משב־רוח רענן לאמהות מתלבטות, ולכל מי שהיה רוצה כי בנו יתייחס לספר ביותר אהדה משהוא מתייחס למדרכה.

מסתבר שללמד לאהוב איננה תורה חינוכית ניסתרת. הנה, כל אחד מהסיפ־רונים מספר סיפור כל כך פשוט, סיפור „מהחיים״, עד שאף אחד לא היה חושב שהוא מספיק חשוב לספר אותו לילדים.

אבל הוא דווקא כן חשוב. כי כל ילדה פוחדת לקבל זריקה, כמו נירית. וכל ילד מתעצל לפעמים לקום מן ה־מיטה בבוקר. ולפעמים קורה שלמישהו קטן נולד אח קטן עוד יותר. ואלה בעצם ענינים קטנים — שחשובים מאוד לבני השלוש והארבע. ואם יראו את הסיפורים הקטנטנים האלה, שקרו להם היום בבוקר ויקרו מחר בצהרים, באותיות גדולות ויפות, עם ציורים עליזים וענקיים, וב־צבעים חזקים, ובכריכה מבריקה — אולי לא יהיה צורך פעם כשיגדלו, לאלץ אותם לקרוא ספרים אחרים.

נירית מקבלת זריקה
ענינים קטנים וחשובים

תקליטים

מדיאטה אחידה לדליקטסים

● תקליטו החדש של **שלמה ארצי,**

המריר המצחיק והתוקפני

„לא צריך לחזור, אדון משה. לא צריך. למה שנהרוס את מה שבנו היאהוד? אתה יודע, אדון משה, רק בשבת שעברה עשיתי טיול עם הבן שלי — פינחס — לכפר, וסיפרתי לו איך היה שם שממה לפני שהיהודים באו ואיך פורח עכשיו. אנחנו הערבים היינו נוטעים עצים, ומה היינו מקבלים? זיתים כאלה קטנים... ועכשיו, היהודים נטעו עצים, ממש ב־אותו מקום, ואיזה הבדל! כ א ל ה אפר־סקים! כל אפרסק כמו איזה 500 זיתים שלנו. אז למה לחזור, אדון משה? סתם בשביל להרוס?"

(עבדאללה במערכון „אלה הם חייך", בתוכנית „איך אנחנו נר־אים," המועדון הסאטירי של „בי־מות". מאת ב. מיכאל, א. סידון וקובי ניב).

אוי לאוזניים שכך שומעות, אבוי לעי־ניים שכך רואות. בארץ־ישראל הקטנטנה והיפהפיה — שבה המצב הביטחוני תמיד בדאגה פורחת — שבה התיאטרון הלאומי מציג סאטירה קונסטרוקטיבית — לא הרחק מהיכל־התרבות ומבית־החייל, מציגים בגלוי — סאטירה דסטרוקטיבית — ויד הצנזורה קצרה מהושיע.

וכך, באין מחריד, מדי ערב, באים להם אדון שמעוני ומר יצחקי, הסטודנט שלומיק וחברתו חדווה, לתת פורקן ל־תאוות המאזוכיסטיות שלהם ולשאיפת־הבידור החולנית שלהם. הם משלמים 25 לירות לזוג (פלוס שמונה לביבי־סיטר) על־מנת שכמה גרפומנים (ראה כתבו־תיהם של סופר־צמרת, עתונאי־צמרת וס־טיראי־צמרת על העטלפים, ההומוסכסו־אלים, ארוכי השיער — בקיצור, כל קרו־בי־מישפחתם של האהוד־אדיבים למיני־הם) יירקו להם ישר בפרצוף, ויזמזמו לתוך אזנם את ההורה העליזה: „לחיי העם הזה, ששונא כל־כך הרבה."

מילא עמוס קינן, זיוה יריב, דן אל־מגור — האם אפשר לדרוש מכאלה, ה־כותבים פיליטונים לפרנסתם, שיהיו רצי־ניים? אבל, מי הם האחרים, הלא־מוכרים האלה, ששמם חתום על שאר המלקות שמלקה המועדון הסאטירי את לקוחותיו? מי מסתתר מאחורי שלוש המפלצות ה־שמאליות הטריות האלה, המצטרפות ל־מחנה מערערי המוראל?

■ ■ ■

בחדר ירושלמי קטן יושבים להם שלושה בחורים ממושקפים. אף לא אחד מהם מסומם, רק אחד מעשן, אבל לשלישי יש זקן ושער די ארוך (או!).

ההדר אינו שונה מכל חדר סטודנטים. קצת ספרים, קצת אבק, קצת ניירות. בקבוקים ריקים. כל הרהיטים הנחוצים כדי לשבת, לעבוד או לישון. מאד לא מודרני. בכלל לא מיסתורי. אין פלקטים של ישבנים ערומים, ואף לא נרגילה לק־טורת הודית. ובאוויר הירושלמי הזך ה־מגיח מרחוב החבשים, השכן והיפהפה, עולה הספק הנורא: שמה אלה אינם בדיוק הסמל ל„חלאת המין השמאלני ה־צעיר?"

ב. מיכאל (כיפה על הראש): „יש לי שני פינקסי־חבר: חרות והעולם הזה... לא, רק צחקתי. אני לא משתייך לשום מיפלגה מוגדרת. אני דתי ואפשר לומר גם ליברל מושתן.

„הרבה שנים נלחמתי באלו שראו בי שמאלני, מאז המאמר הראשון שכתבתי. מישהו פירסם באחד מעיתוני־הערב, נידמה לי שהיה זה במעריב, מאמר בשם ,תנועת־השלום — סכין בגב׳. כתבתי על כך תגובה חריפה. מאז, הודיעו לי שאני שמאלני.

„למעשה, גדלתי בבית דתי, ועד לכיתה השישית הייתי חרותניק. היום, אני לומד שנה רביעית מישפטים ועדיין איני יודע מי אני בדיוק בהגדרה פוליטית. אחרי אותה סכין בגב, שהוציאה אותי מהכלי־לים, באו אלי מפי האתון וביקשו ממני לכתוב בשבילם."

■ ■ ■

קובי ניב: „אני זוכר איך בא אלי מישהו ואמר לי: יש אחד, ב. מיכאל, דתי, אבל כותב. צריך ללחוץ עליו."

מיכאל: „אני חושב שבעצם כולנו גר־פומנים."

קובי: „גם אני כתבתי לעצמי. אבל סאטירה בלי ,פיט־בק׳ אי־אפשר לכתוב. אני נולדתי בנתניה והיום אני בירושלים כי כאן אני לומד פסיכולוגיה. התחלתי לכתוב ולשלוח חומר לפי־האתון, אבל פשוט לא פירסמו אותו. היה שם עורך ששנא אותי.

„אבל כשהעורך חלה והגיע סגן־העורך במיקרה, פירסמו מה שכתבתי. אחר־כך הצעתי לעשות עמוד סאטירי, וקיבלו את הצעתי. היום אני עורך את העמוד הסא־טירי של עיתון הסטודנטים, ומזכה את העיתון במכתבי־ההשמצות הנוראים ב־יותר שאפשר להעלות על הדעת.

„כתבו לי שאני ,נשמה חולה ואומללה׳, שאני ,צריך להצטרף לאירגוני החבלה׳, ו,שאני כותב כדי להקל על הדיסונאנס שלי.׳ המיכתבים האלו באו אחרי מאמר שלי שעסק בעיתונות צמאת־הדמים. זה היה בקשר לאותם כתבים שיצאו לבנ־גקוק בריצה כדי לשלוח כתבות מזע־זעות, ובמיקרה לא נהרג שם אף אחד.

„אני חושב שהמיכתבים המשמיצים ביטאו את דעתם של 90 אחוז בכלל הסטודנטים, לכן החברים שלי אומרים ש־הסיגנון שלי זה הסיגנון המריר."

■ ■ ■

מיכאל: **„ואני האגרסיבי."**

אפריים סידון: „ועלי אומרים שאני המצחיק."

קובי: „אני חושב שבאמת אני המריר. כי אני יותר בעד סאטירה ישירה. מכות כואבות. אולי לכן חושבים שאנחנו אש־מים בכך שיש אהוד־אדיבים."

אפריים: „אנשים לא בולעים את זה. הנה, אני הייתי שמוצניק — קיבוצניק בהשומר־הצעיר ולא נתנו לי סמל רייר

צפיר, רוט ולב־ארי ב„איך אנחנו נראים"
מכתבי־השמצה מ־90% אחוז

כי הייתי אז בעד מימשל־צבאי. אחר־כך באה מלחמת ששת־הימים, ואני כנראה השתניתי. עכשיו כבר אומרים שאני ש־מאלני."

קובי: „אני חושב שאלו החושבים ש־אנחנו שמאלנים ואנחנו המייצגים את האהוד־אדיבים, מייצגים היום את רוב הקהל. כן, גם עם הסטודנטים. וזו ב־דיוק הצרה עם הקהל שלנו. אלו המ־קבלים אותה, הם בדיוק אלו שלהם אין צורך להסביר."

מיכאל: „עקבתי אחרי שתי הופעות של המועדון הסאטירי בתל־אביב, וכאב לי הלב שצחקו דווקא מבדיחות־הקומבינ־זון, את הבדיחות המתוחכמות לא תפסו."

■ ■ ■

קובי: „וזה **דווקא** עצוב מאד."

ב. מיכאל: „ודווקא כשהמועדון התארח פה בירושלים היו תגובות חזקות, ויותר צחוקים במקומות הנכונים. כאן תפסו את המשמעות.

„וזו הבעייה העיקרית של הקשר בין הסאטירה לקהל: הבעייה המיסחרית. כי מיסתבר שאי־אפשר לתת לאדם, שבא לתיאטרון וקונה כרטיס, מכות גסות ישר על הראש, ובפטיש כבד.

„לזכותו של יעקב אגמון צריך לומר, שהוא הסתכן ונתן במה לסאטירה. במה אחרת אין. ואני חושב שאפילו הוותיקים בין הכותבים עדיין מחפשים במה מת־אימה."

קובי: „אני לא חושב אף פעם אם אני מצחיק או לא. הרי אמרנו, אני המריר. אני חושב שאם לא תהיה במה, אז אני אגיד מה שיש לי לומר בדרך אחרת."

אפריים: „אצלי זה היה קצת שונה. אני הייתי חבר משק. ניר־יצחק. שיחקתי בבימת־הקיבוץ ואחר־כך כתבתי ללהקת פיקוד דיזנגוף ב׳, שהיתה כישלון. עד ה־יום הם חייבים לי כסף.

„ניסיתי להקים בעצמי מועדון סאטירי, וזה כמובן לא הלך. ואז הגעתי לירו־שלים ללמוד היסטוריה ותיאטרון, וכתבתי את רוב החומר לקאבארט הסאטירי של הסטודנטים בירושלים."

■ ■ ■

מיכאל: **„המעשה** אנחנו עובדים יחד מאז הקאברט הסאטירי הזה, שלושתנו כותבים גם בפי־האתון. אנחנו מפרים אחד את השני, אבל כל אחד כותב על מה שמרגיז אותו לחוד."

ב. מיכאל: „מה שמרגיז אותי ביותר, היא הדמות המוסרית של המדינה. זה שהיא בונה את עצמה יותר ויותר בכסף אמריקאי ובידיים ערביות. זה מתחיל ב־דברים הקטנים וניגמר בגדולים.

„הישראלי מודע איך־שהוא לשחיתויות אבל הוא לא מודע לכך שהשחיתות, וה־מלחמה, והכיבוש, קשורים זה בזה. כל זמן שרודפים אחר ההתעצמות ומוציאים את חצי משאבים על ביטחון — לא יפתרו שום דבר.

„אני לא חושב שצריך להתייחס אל השלום כאל ג׳סטה לערבים. אמנם הש־לום יעמיד אותנו בפני בעיות רציניות, אבל צריך להתמודד איתן, ואז תעמוד דמותנו המוסרית במיבחן."

„אז החלטנו. האמא שלך זונה, האבא שלך כהן ואין לו. הנישואין לא תפשו, אימך לא אשת־איש, ולך מותר לבוא בקהל ישראל. אף אחד לא ירגיש. תח־זור, בחור, תחזור לקואליציה ותגיד להם שאתה כבר לא ממזר. אתה סתם בן־זונה.׳

(מתוך ב,סעייתה דשמייע׳, מערכון של ב. מיכאל על פרשת גורן והממזרים).

סידון: „אותי מטרידה הצביעות בשטח האנושי והכלכלי והמדיני, בעיקר בהנ־הגה. לפי דעתי אי־אפשר לנתק אותה מן התוצאות של המילחמה. המילחמה שינ־תה את פני המדינה מאד."

קובי: „אותי מרגיזים כל כלי־התיק־שורת שמשתמשים בהם כבכוח־עליון. ב־ארץ יש המון רגשות־זעם ותיסכול, ואין יסוד בריא, כי המדינה כולה בנוייה על כספי זרים. אולי אם פעם יפסיקו הכ־ספים לזרום, ויהיה משבר נורא — תי־וולד ציונות ממין חדש!

„בינתיים, צריך לכתוב על הדברים ה־רעים, ולהמשיך לכתוב."

פתאום, לאחר ימים רבים (ישראל 31027 צריך, לפחות תיאורטית, להיות רב־מכר, בהתחשב במספר הלהיטים שבתוכו (אמא קטנה, השיר על ארץ סיני, דרך שתי נקודות). וכידוע, איש לא יכול להתחרות עם קול ההמון, מה עוד שלזכות מפיקי התקליט צריך לציין שהושקעה בו עבודה נאה, בעיקר במה שנוגע לתיזמורים ולהק־לטות המלוות את שיריו של הזמר הצעיר הזוכה להצלחה אצל בנות המין היפה. את **עדנה גורן**, ששומעים באהבה,

(המשך בעמוד 12)

סיקורת

(המשך מעמוד 11)
אפשר לשמוע עוד הרבה, ובהנאה, אילו ניתנה לה ההזדמנות. חבל שדווקא זמרת כה מחוננת מתחבאה לה בין הכלים. מצד שני, קצת קשה לעכל בוסה־נובה כמו יופיה אינו ידוע שהיא בעצם חיקוי של חקיין (פייר ברוך) של בוסה־נובה. באשר לאנאבל לי של אדגר אלן פו, הרי השיר ראוי למוסיקה עם קצת יותר השראה מזו שבתקליט זה. בסך הכל, זה שקט, זה נעים וזה עובר.

● לחובבי ג׳ז ולכל מי שאוהב מוסיקה שקטה, בטעם ובהרבה השראה, אפשר להמליץ ללא חשש, על תקליטו של **דז׳אנ־גו ריינהארדט** (אר.סי.אי. 730596) הגי־טריסט הצוענו מצרפת שנפטר לפני כ־20 שנה, אחרי שהקים אסכולה שלמה של משוגעים לג׳ז בצרפת. בהקלטות אלה, משנת 1949, מופיע דז׳אנגו במסגרת חמי־שיה, וביצועיו לקטעים שהוא כותב בעצ־

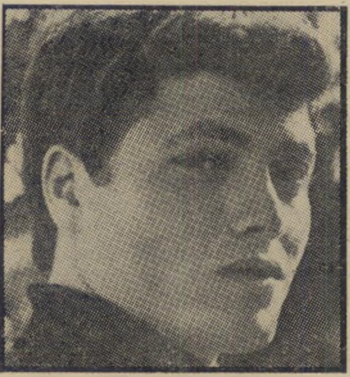

שלמה ארצי
קול ההמון

עדנה גורן
חיקוי של חקיין

מו (עננים) או לקטעי ג׳ז מפורסמים של דיוק אלינגטון, הארולד ארלן ואחרים, הם ממש חמדה לאוזניים. מומלץ בהחלט.

● **איוון רבירוף**, מי שהיה הכנר על הגג של פאריס, הוא כיום חביבם של כל מיני חובבים־לא־רוסיים של שירה רוסית. קומתו הענקית וקולו העמוק, בתו־ספת להתנהגותו האקסצנטרית, הפכו אותו לשם דבר. אולם מי שמקשיב לתקליטו החדש (סי.בי.אס. 64927) אינו יכול להת־עלם מן העובדה שרברוף נעזר לא מעט במכשירים אלקטרוניים ובהד מלאכותי, שאינם הולמים כל כך את אלה הרגילים לשירי רוסיה בביצוע מקהלת הצבא הא־דום או זמרי רוסיה הסובייטית. אבל כל אחד וטעמו.

● מעטים האנשים בעולם המוסיקה הקלה, השולטים בכל כך הרבה גוונים, סיגנונות וצורות מוסיקליות כמו **קווינסי ג׳ונס**. העובדה ידועה מזמן, ותקליטו החדש סמאקוואטר ג׳ק (63037 אי.אמ.) מהווה אישור נוסף לכך. לא זו בלבד שהוא מטייל על פני כל הכלים המקובלים בג׳ז, מגיטרה אקוסטית ועד למוג אלקטרוני, אלא שהוא מצליח, בכל פעם, להגיש צלילים חדשים ומפתיעים משלו. לא מעט מערכו של תקליט זה צריך לזקוף גם לזכות התיזמורת, הבנויה כולה כוכבים סולנים כמו **מילט ג׳קסון** (ויבראפון), **פרדי האברד** (חצוצרה) **ריי בראון** (בס) ו**טוטס טילמנס**, הבלגי הפורט על גיטרה, נושף במפוחית ושורק בכישרון בלתי רגיל, במיוחד בקטע שכתב עבורו הבסיסט בראון, הבלדה של בראון.

פרסום: ד"ר יעקבסון

הסיגריה המעודנת למעשן המפונק · באריזה השטוחה האלגנטית... לראשונה בישראל

ESQUIRE

תערובת אמריקאית · פילטר · empire size · תוצרת דובק · ערבות לטיב

הנדון:

תיאטרון הבובות

פעם, כשהייתי ילד קטן, ראיתי תיאטרון־בובות.

איש רע הרביץ לאיש טוב, והאיש הטוב התנקם באיש הרע וניצח.

כמו כל הילדים שהיו בחדר, צעקתי כשהאיש הרע עשה את הדברים הרעים, ובכיתי כשסבלה האשה הטובה, ושמחתי כשהטובים ניצחו.

אחר־כך לקח אותי אבי אל מאחורי המסך, ושם ראיתי איש אחד גדול, שהוריד מהאצבעות שלו בובות. הבובות היו האיש הטוב והאיש הרע.

זאת היתה אחת התגליות הגדולות של חיי. הבינותי שזה היה מישחק, ושאיש אחד מפעיל גם את הדמות האכזרית וגם את הדמות שוחרת־הצדק, ושמגרונות הדמויות מדבר קולו של אותו איש.

יתכן שלמדתי אז להטיל ספק בדברים הגלויים לעין. כשאני שומע קול, אני שואל: האם זה באמת קולו של האיש שאני רואה אותו? או שמא איני רואה אלא בובה מתנועעת, הלבושה על אצבעות של אדם נסתר? האם המילחמות הנוראות המתחוללות לעיני הן מילחמות אמיתיות, או שמא אינן אלא מישחק מבויים, וכל הדמויות גם יחד עושות את רצונו של איש אחד חבוי?

בקיצור, כשאני יושב בחדר, ומסביבי צועקים כל הילדים האחרים „הידד!" לאיש הטוב ו„בוז" לאיש הרע, גובר מי החשק לקום בשקט, להציץ מאחורי המסך ולראות מה קורה שם באמת.

■ ■ ■

בימים האחרונים מתחוללת לנגד עינינו מילחמה גדולה ונוראה.

איש אחד שתוס־עין (האם זה האיש הטוב או האיש הרע?) מכנס עיתונאים ומוסר תדריכים ונואם בטלוויזיה. הוא אומר שבהחלט אפשר עכשיו להשיג שלום, ושהערבים מוכנים. אבל זה לא כדאי לנו. כדאי לנו להחזיק בכל השטחים שכבשנו, וצריכים להתנחל בכולם, כי כך אמר אלוהים לנביא בענתות. ואף אחד אינו רעב ואינו לן מתחת לגשר. ואם לא נטפל בבעיות הסוציאליות שלנו, אז זה בכלל לא אסון גדול.

באותו זמן בא איש אחד עם שפם (האם זה האיש הרע או האיש הטוב?) ונואם נאום חוצב־להבות, ומשגע את שאר הדמויות על הבמה. הוא אומר שאסור לנו בשום פנים ואופן להחזיק בשטחים שכבשנו, מפני שהם גחלים לוחשות וזה לא טוב בשביל הידיים שלנו. ואסור לנו לחכות אפילו עד השלום, אלא צריכים לזרוק את הגחלים מן הידיים מייד, אוֹ־טוּר־טוּ. ושזה לא טוב שהאנשים היחידים בארץ הבונים עדיין את הציונות הם ערבים. ושאנחנו מנשלים ועושקים אותם. ושדווקא יש לנו עוני, ושזה יהיה אסון גדול אם לא נחסל אותו.

וכל הילדים הגדולים צועקים „הידד" לאחד ו„בוז" לשני, איך שמתחשק להם, ומוכנים להרביץ לריאקציונר או לבוגד, ולהגן על בעל־הכאריזמה או איש־המוסר.

ורק אני הקטן רוצה להציץ מאחורי המסך.

■ ■ ■

המילחמה הנוראית הזאת היא רק קרב קטן אחד במילחמות היהודים — הצגה המתמשכת כבר כמה שנים.

בסצנות קודמות ראינו בהתרגשות את המילחמה בין אותו איש־מוסר לבין הקרח בעל־הקופה, ובין אותו שתום־עין לבין המתולתל בעל התוכניות, ובין הקרח לבין המתולתל. והיתה שם גם אשה קשישה אחת המשחקת תפקיד־אופי. ואיש אחד שיש לו מישפטים ארוכים־ארוכים בכל מיני שפות.

וכולם לוחמים זה בזה, ומרביצים, ומקבלים מכות, ונואמים איש נגד רעהו, ומציגים תוכניות, ושוללים תוכניות, ואם לא היה עדיין רצח על הבמה, הרי זה רק מפני שההצגה נמצאת עדיין בעיצומה.

ומסביב גואות קריאות ה„הידד" וה„בוז", וסקרי דעת־קהל קובעים שהציבור תומך בפלוני ושונא את אלמוני, וכולם נהנים, ואין אף רגע אחד של שיעמום.

מה יקרה בפרק הבא? האם הזקנה תרד מן הבמה? האם שתום־העין יגבר על הקרח? האם המתולתל ישים רגל לשתום־העין? האם בעל־השפם יתקע למישהו סכין בגב? האם ההוא עם המישפטים הארוכים יישאר לפתע בלי מילים?

המתיחות גוברת. הקטע הבא מתחיל. הילדים עוצרים את נשימתם...

ובכל זאת, מה קורה מאחורי המסך?

■ ■ ■

מאחורי המסך יש איש אחד, ששמו המערך. וכל הדמויות שראינו על הבמה, לבושות על אצבעותיו השונות של האיש הזה.

אחרי שנגמרת ההצגה, וכל הילדים הגדולים הלכו הביתה נסערים ונרגשים, לוקח האיש את כל הדמויות, מנקה אותן היטב, ושם אותן בקופסה אחת. לכל דמות יש שם המקום שלה, כדי שאפשר יהיה למצוא אותה בנקל בהתחדש ההצגה.

תוויות קטנות מראות היכן המקום של כל דמות: „דיין", „גולדה", „בן־אהרון", „אלון", „ספיר", „אבן", וכן הלאה.

האיש שמאחורי המסך, שהוא מומחה גדול בחיקוי קולות, סוגר את הקופסה, ניגש אל הקופה, מונה את הכסף ששילם הקהל, שם את הכסף בכיסו, והולך הביתה.

אומרים שהוא חי לא רע מהעסק הזה. מה גם שאין לו מתחרה. פה ושם מנסים לחקות אותו, אבל לא מגיעים לקרסוליו.

אין אלטרנטיבה.

■ ■ ■

איני רוצה לומר, חלילה, שהאיש הזה, ששמו מערך, כותב את כל פרטי ההצגה מראש, ומחבר את התמליל המדוייק, ואומר לכל דמות בדיוק מה לעשות.

תיאטרון־הבובות הזה הוא מיוחד במינו. כל בובה בו יכולה לקבל, לפתע, מעין חיים עצמיים. אולי זאת התכווצות השרירים באצבע שעליה לבושה הבובה. אולי האצבע עצמה אינה בסדר.

ואולי — מי יודע? — קורה נס, וכמו בחלום מתמרדת הבובה נגד היד המפעילה אותה, ואומרת דברים שהיא לא צריכה להגיד.

הנאום האחרון של הבובה, המשחקת את התפקיד „בן־אהרון", באמת לא היה בסדר. הוא לא היה כתוב בתמליל. במחזה צריך „בן־אהרון" להרגיז את הבובות האחרות. אבל נדמה כאילו הוא הרגיז הפעם גם את מר מערך עצמו.

אולי. אבל זה לא כל־כך חשוב.

כי „בן־אהרון" נשאר במקומו — על האצבע הקטנה של המערך.

הוא לא יכול לרדת מן האצבע, וזה גם אינו עולה על דעתו. ואילו המערך עצמו אינו מוריד אותו, וישתף אותו גם בסצנה הבאה של ההצגה, מפני ש„בן־אהרון" מושך קהל. הוא אהוב על חלק מן הבאים, ושנוא על חלק אחר של הבאים. אלה גם אלה משלמים דמי־כניסה גבוהים, וכל הכסף זורם לאותו הכיס.

הכיס של המערך.

■ ■ ■

בוודאי, יצחק בן־אהרון אינו בובה. אין הוא מקבל את מרותו של איש. לעיתים אף נדמה שאינו מקבל את מרותו של עצמו.

הוא אומר דברים שהוא הגה אותם. בכל השממה האינטלקטואלית של צמרת המערך, הוא הוגה־הדיעות היחידי, והוא מתעמק הרבה יותר מעמיתיו הרדודים, שטווח־ראייתם נמדד בשבועות, או בחודשים. בן־אהרון שואל את עצמו, לפחות, מה תהיה דמות המדינה בעוד דור.

גם משה דיין אינו הבובה של איש. אין הוא אומר מה שאחרים חושבים. אין הוא אומר אפילו מה שהוא עצמו חושב, אלא לעיתים נדירות ביותר. הוא משחק תפקיד, אבל את התפקיד הזה הוא המציא לעצמו.

א ו ל ם:

אולם מי שמשתכנע על־ידי יצחק בן־אהרון ורוצה להצביע בעדו — מוכרח להכניס את הקול שלו לקופה של המערך. ומי שמשתכנע, לעומת זאת, על־ידי משה דיין ורוצה להצביע ב ע ד ו — מוכרח להכניס את הקול שלו ל א ו ת ה הקופה.

עובדה פשוטה זו מרוקנת את המילחמה הנוראה ביניהם מכל תוכן ממשי. המילחמה פשוט אינה חשובה, מפני ששני היריבים פועלים לטובת אותו האינטרס עצמו — האינטרס של המערך.

■ ■ ■

תיאטרון אמיתי — גם תיאטרון־בובות — מבוסס על אשלייה. הוא גונב את דעת הצופה. אך גניבת־הדעת היא בתום־לב. היא באה לשרת חווייה אמנותית, או לספק בידור נעים.

גניבת־הדעת של תיאטרון־בובות פוליטי אינה אמנות ואינה בידור. זוהי גניבת־דעת אמיתית, מפני שהיא באה לרמות. האשלייה משרתת אינטרס.

ומי שלוקח חלק בהצגה כזאת, אף בכוונה טהורה ביותר, משתתף בלא־יודעין במלאכת רמייה.

נניח שפלוני שוכנע על־ידי דברי בן־אהרון, או דברי ידידו, לובה אליאב. הוא סבור שהחזקת השטחים היא אסון למדינה, ושצריכים להחזיר אותם. ושחריגי פיתחת־רפיח, עקרבה, בירעם ואיקרית הם חרפה. ושיש לסתום אצלנו את הפער המשווע ולחסל את העוני הממאיר. ושאין דבר חשוב יותר מן השלום. ושהציונות האכזרית (לזולת) והמתוקה (לעצמנו) אינה הציונות האמיתית, מפני שהציונות לא באה לנשל ולדכא את העם השני. ושעלינו לבנות חברה חדשה וצודקת, שתחזיר לכולנו את חדוות־היצירה ואת שימחת־החיים.

יופי. פלוני שוכנע. מה עליו לעשות?

בא בן־אהרון (או לובה אליאב) ואומר: הצטרף למיפלגת־העבודה.

אבל זוהי מיפלגת־השילטון, המנצחת כיום על מלאכת הסיפוח הזוחל וההתנחלות הדוהרת. זו השולחת את גולדה מאיר אל ניכסון „בלי רעיונות חדשים", אחרי שהמלך חוסיין הציע הצעת־שלום מרחיקה־לכת. זו שבשמה מכריז משה דיין שהפער הסוציאלי הגדל והולך בארץ „אינו אסון", ושאין טעם לפעול נגד העוני. זו המגשימה תורה זו יום־יום על־ידי מדיניות כלכלית המרוששת את העניים ומעשירה את העשירים.

במיפלגה זו אין חיים דמוקרטיים אמיתיים, ואין כל אפשרות להשפיע עליה „מכפנים" ו„מלמטה". השפעת בן־אהרון בה קרובה לאפס, והשפעת אליאב עומדת בסימן מינוס.

מתקרבות הבחירות. מה צריך אותו פלוני לעשות?

לבן־אהרון ואליאב יש תשובה נחרצת: להצביע בעד רשימת המערך. שהרי בה יש אנשים כמו בן־אהרון ואליאב. ויש בה גם יונה מדופלמת כמו אברהם עופר (העושה ימים ולילות כדי לחסל את כוחות־השלום האחרונים בכנסת.)

נניח שפלוני יתפתה לבן־אהרון ויצביע בעד המערך. מה תהיה התוצאה?

קולו יחזק את הממשלה, שבראשה עומדת גולדה, והמפעילה מדיניות דיין הלכה למעשה, בשטחים המוחזקים משני עברי הקו הירוק.

■ ■ ■

ככה זה, אומרים החכמים. כזאת היא הפוליטיקה.

אבל זאת א י נ ה פוליטיקה.

בוודאי, בפוליטיקה שוכנים יחד אנשים שאינם תמימי־דעים לגמרי. צריכים לעשות פשרות. כדי ליצור מיפלגה גדולה, בעלת כושר־מאבק ושילטון, מגשרים על פני חילוקי־דיעות קטנים, וגם לא־כל־כך קטנים.

אבל גם בפוליטיקה אין אנשים ישרי־לב יכולים לשכון יחד, בי מיפלגה אחת, כשהם רוצים דברים ה פ ו כ י ם, כשמשאת־נפשו של האחד היא טרגדיה היסטורית בעיני השני, וחזונו של השני היא בגידה פשוטה בעיני הראשון.

„מיפלגה" שכאלה הם דובריה, אינה גוף פוליטי.

היא תיאטרון־בובות.

ספורט-טוטו
12 X 1 2 X 21
2 מכונאים מר"ג זכו ביחד
רבע מיליון
ל"י
* * *
השבוע מינימום
פרס ראשון:
250 אלף ל"י
* * *
מינימום כלל הפרסים:
500 אלף ל"י
עשה לך מנהג קבוע -
מלא טוטו כל שבוע!

מים
צהובים?
דליפה?
אם להחליף,
דוד אמקור
עדיף!
דרוש דוד
אמאייל
אמקור
8
שנות
אחריות
מפני נזילה
המפיצים: אמפא
וסוחרים מורשים
לי תמכור רק
אמקור

במדינה

העם

צהרי הבדולח בהר הזיתים

מיבצעה האחרון של „הליגה להגנה" בנוסח „ליל הבדולח"

ליל התשיעי בנובמבר 1938, ישאר חרות כאחד מלילות האימים של ההיסטוריה ה־אנושית. הלילה, אשר זכה לכינוי ליל הבדולח, הואר באש התבערה של אלפי בתי־כנסת יהודיים ברחבי גרמניה, שהועלו באש על־ידי הנאצים. למרות שמשך אותו לילה בוצעו מעשי־פשע נוראים, משוד חנויות ובתים של יהודים ועד לרצח חפים מפשע, נשארו סמליו של אותו לילה גוילים חרוכים וספרים העולים באש.

השבוע, בהר הזיתים בירושלים, בצהרי היום, נדמה היה כי ההיסטוריה חוזרת על עצמה, אם כי בקנה־מידה מוקטן.

שבעה צעירים צלצלו בפעמון של אחד ה־בנינים על ההר. כאשר נפתחה הדלת, הם פרצו פנימה, איימו על שש נשים שהיו בתוך הבנין. אחד הפורצים נטל נפט מתוך תנור־חימום שניצב במקום, שפך אותו על הספרים ועל הכרטיסיה. אחר־כך הציתו הצעירים את הנפט, העלו באש את הספרים ונמלטו מהמקום.

היה רק הבדל אחד בין ליל הבדולח ל־צהרי הר־הזיתים. הקורבנות הפעם היו נוצרים, אנשי המרכז הבינלאומי לכתבי קודש. הפורעים היו יהודים, אנשי הליגה־להגנה־יהודית של הרב מאיר כהנא.

אדישות מפחידה. ליל הבדולח של 1938, לא היה פרי התפרצות מקרית. הוא יכול היה להופיע בהיסטוריה האנושית, רק משום שבמשך חמש שנים קודם לכן, הת־רגלה האומה הגרמנית לבלוע במנות קטנות ובלתי מפחידות התעללות נאצית ביהודים. תחילה רק רשמו סיסמאות על בתי יהודים, אחר־כך רק הובילו יהודים מזוקנים עם שלטים על חזותיהם ברחובות הערים.

השואה, מחנות הריכוז ותאי הגזים, היו המשך ישיר של הצתת בתי־כנסת ושריפת ספרי־קודש, שנעשו באין מפריע והכשירו את העם הגרמני מבחינה נפשית ורוחנית לעכל גם השמדת עם.

קלגסיו של הרב כהנא אימצו לעצמם לא רק את התורה הנאצית הגזענית — אלא גם את השיטות הברוטאליות של הנאציזם. אולם הרבה יותר חמורה ממעשיהם היתה האדישות בה התיחס הציבור הישראלי ל־תופעה החולנית הפסיכופאטית הזו. המש־טרה עצרה כמה חשודים. העתונים פירסמו כמה שורות בכרוניקה. עברו על הפשע המ־טורף לסדר היום.

בדיוק כמו בגרמניה של 1938.

השטחים

מחמאה פלסטינית

לאומן פלסטיני אינו אוהב את ישראל — אך את חוסיין עוד פחות

שילטון־הכיבוש הישראלי בשטחים ה־מוחזקים זקוק למחמאות. השבוע הוא זכה להן, מכיוון בלתי־צפוי.

בעיתון האמריקאי הראלד טריביון, ה־מופיע בפאריס, פירסם פלסטיני בשם פאוואז תורכי, מאמר מוחץ נגד המלך חוסיין. תורכי הוא סופר פלסטיני החי בפאריס. זה עתה פירסם ספר בשם המגורשים ממורשתם, המתאר את אסונם של הפלסטינים.

כותב תורכי במאמרו:

„איני מחייב את הכיבוש הציוני של מולדתי. אולם איני צריך לחשוב פעמיים כדי לקבוע איזה משני מישטרי־הכיבוש (הירדני והישראלי) היה זדוני יותר, מש־פיל יותר, ואיזה מהם גזל מאיתנו יותר את תיקוותנו, את תחושת־יעודנו וער־כנו האנושי."

גם לגבי שאר הממשלות הערביות לא הפליג תורכי בשבחים: „הממשלות הער־ביות האחרות לא התייחסו טוב יותר אל הפלסטינים בארצותיהם, בשעה שהן הש־מיעו בקולי־קולות איומים דראקוניים ,לז־רוק (את הישראלים) לים!' "

דברים ברוח זו כבר נכתבו על־ידי מוחמד אבו־שילבאייה, המורה הירושלמי, הדוגל בהקמת מדינה פלסטינית בגדה ה־מערבית וברצועת־עזה. אולם בניגוד ל־אבו־שילבאייה, תורכי הוא ערבי לאומני החי בחו"ל, ושתמיכתו נתונה, כנראה, ל־אירגון לשיחרור פלסטין.

ידיעה מוסמכת

וושינגטון:

יועצו היהודי של

הנשיא יוטל

למערכה

המזרח־תיכונית

שום דבר לא הרגיז בשבוע האח־רון את ראש־הממשלה גולדה מאיר כמו הידיעות שהגיעו מארצות־הברית, לפיהן מצפה ממנה ממשלת ארצות־הב־רית, שבביקורה הקרוב אצל הנשיא ניכ־סון, תביא עימה רעיונות חדשים.

„אין לי שום רעיונות חדשים ואני לא אביא איתי לאמריקה שום רעיונות חדשים!" הכריזה גולדה בסוף השבוע בעצרת הסוכנות היהודית, „אין לנו כל רעיונות חדשים כי אין כל רע ב־רעיונות הישנים."

אבל אם לגולדה אין רעיונות חדשים, היא עשויה לגלות בביקורה בוושינגטון בראשית החודש הבא, כי לנשיא אר־

סיוט

הכשלון האמריקאי

ג'וזף סיסקו, עוזר שר־החוץ האמריקאי לענייני המזרח־התיכון לוחץ את ידי גולדה מאיר במיסגרת אחד מביקוריו בארץ בנסיונות התיווך שלו, שנכשלו משום שניסה להוליך שולל את שני הצדדים.

צות־הברית ריצ'ארד ניכסון יש כמה רעיונות כאלה בקשר לפתרון הסיכסוך במזרח־התיכון. והרעיונות החדשים של ניכסון עשויים לא למצוא־חן בעיני גול־דה עוד יותר מהדרישה שהיא תבוא עם רעיונות חדשים.

למעשה מתבטאים כל הרעיונות החדשים של ניכסון במסקנה פשו־טה אחת: להטיל על יועצו המיו־חד, הפרופסור הנרי קיסינג'ר, לטפל בסיכסוך במזרח־התיכון ולנסות לתווך בין הצדדים במגמה להגיע להסדר כלשהו.

בניגוד לכל ההכחשות והניחושים, הרי ידיעות מוסמכות שהגיעו לאחרונה מ־

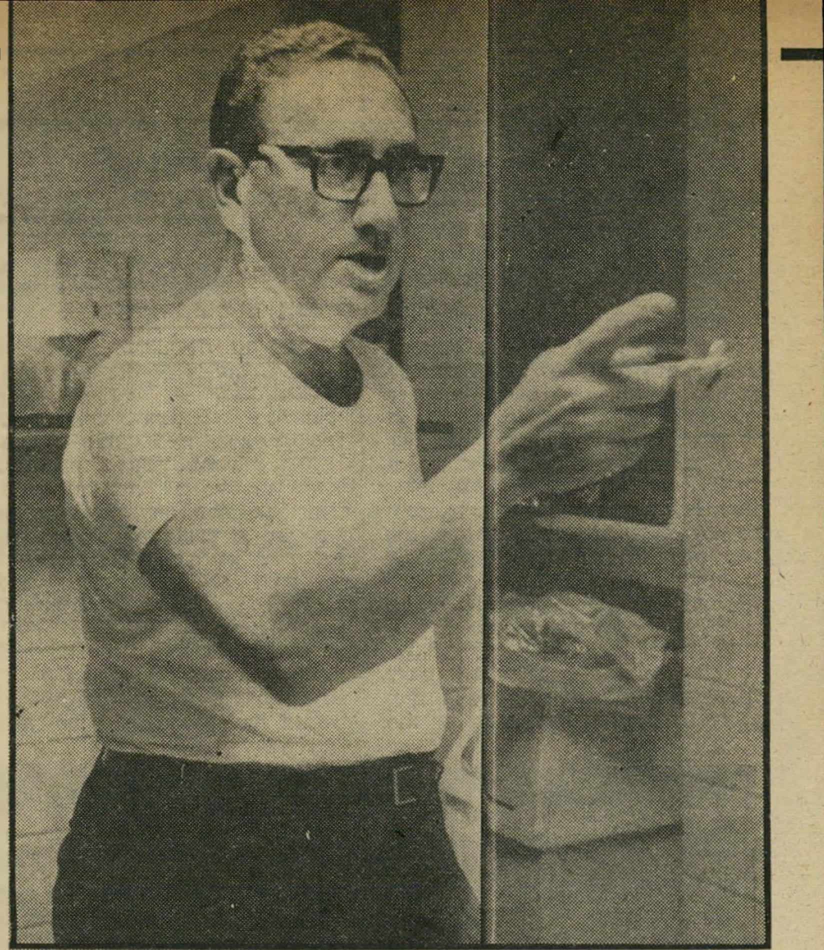

ושמו קיסינג'ר

עים העקיפים לבירור אפשרויות הסדר.

נראה שגם הנשיא ניכסון קיבל את הדיעה כי רק קיסינג'ר עשוי להזיז את העניינים במזרח־התיכון. כי הפרופסור היהודי נהנה מכמה יתרונות שלא היו לקודמיו, שניסו לתווך באיזור מאז מילחמת ששת־הימים.

שליח האו"ם למזרח התיכון, הד"ר גונאר יארינג הוציא את עצמו מהמשחק. הוא שגא שגיאה פאטאלית ברגע שניסה להציב אולטימטום לישראל, מבלי שיהיה לו שם כוח לכפות עליה לציית לאולטימטום שלו. התוצאה: האמריקאים עצמם הפקירו אותו.

המתווך האמריקאי שניסה לקרב בין הצדדים בעקבות יארינג, היה עוזר שר־החוץ האמריקאי לענייני המזרח־התיכון, ג'וזף סיסקו. סיסקו הערמומי והתככן, ניסה לרמות את שני הצדדים. הוא הסתובב בין ישראל ומצריים, ניסה לעורר את הרושם בכל מקום שהצד השני כבר מסכים לקבל דיעות ועמדות שהוצגו על־ידי יריבו. שיטה זו היתה מועדת להיכשל. סיסקו נשאר תלוי באוויר. כשלא הצליח לסיים את משחקו ערב שנת הבחירות, ניכסון הסיר ממנו את הגיבוי.

אם יכול עוד מישהו להתמנות כמתווך בין ישראל ומדינות ערב הרי זה רק הנרי קיסינג'ר. ואין זה רק משום שהוכיח את עצמו כמשכין שלום. כיום ברור שלקיסינג'ר יש גיבוי מלא וכי הוא למעשה המנהל את מדיניות־החוץ של ארצות־הברית. הוא נמצא מהוץ למשחק הפוליטי הפנימי של זרועות המימשל השונות בארצות־הברית, כמו משרד־החוץ, משרד ההגנה וארגוני הביון ה־

הכשלון השבדי

שליח האו"ם למזרח התיכון, השבדי גונאר יארינג, שנסיונות התיווך שלו נכשלו משום שניסה להיות תוקפן, מבלי שיהיה מאחוריו כל כוח, באמצעותו יוכל לכפות את תקיפותו, במיוחד כלפי מדינת־ישראל.

וושינגטון, מבהירות עתה מה יבקש ריצ'ארד ניכסון מגולדה מאיר בפגישתם בבית הלבן. הוא לא יתבע ממנה ויתורים, גם לא הצהרות חדשות. הוא לא ינסה לכפות עליה משהו, לא לאיים ולא ללחוץ. כל מה שהוא יעשה יהיה לבקש ממנה שתסכים, בשם ממשלת־ישראל, לקבל את שירותיו הטובים של הפרופ' הנרי קיסינג'ר בנסיונות תיווך בין ישראל וארצות־ערב, מצריים ליתר דיוק.

הסיוט המרחף עתה מעל ממשלת ישראל היא דמותו של הפרופסור היהודי שופע החיוכים ואוהב החיים, כשהוא מטייל בין בירות המזרח־התיכון, נפגש עם מנהיגי מדינות האיזור, מנפנף בידיו לצלמים בנמלי־התעופה ומסרב למסור כל הצהרות שהן.

החשש מפני קיסינג'ר אינו דווקא מפני האיש. להיפך. קיסינג'ר היהודי ידוע כאוהד ישראל שכבר הוכיח בעבר לא אחת את ידידותו הכנה למדינה. דווקא משום כך הוא מסוכן, בעיני ממשלת־ישראל. כי כאשר יטול על עצמו את תפקיד המתווך, לא תוכל ממשלת־ישראל להמשיך ולשחק את משחק המחבואים הגדול אותו היא משחקת.

מינוי להפשרת הקיפאון

עד לפני מספר שבועות קשה היה להעלות על הדעת את מינויו של קיסינג'ר כמתווך במזרח־התיכון. עצם היותו יהודי ועוד יועץ לנשיא אמריקאי הידוע באהדתו לישראל, כאילו פסלה אותו מראש, לפחות בעיני מדינות ערב.

אלא שהצלחתו של הנרי קיסינג'ר להביא לידי סיום מוצלח את המשא־ומתן להפסקת־אש בוויאט־נאם, בצורה שאילצה את כל הצדדים לוותר ויתורים מהותיים ומרחיקי־לכת, יצרה לו תדמית חדשה גם בעיני ראשי מדינות ערב.

בעיקבות ביקורו של חוסיין אצל ניכסון, ובעיקבות שיחות שערכו דיפלומטים ערביים בוושינגטון, התקבל הרושם במימשל האמריקאי, שהערבים לא רק שלא יתנגדו למינויו של קיסינג'ר כמתווך, אלא אף ישמחו עליו.

כיום ברור לרוב מנהיגי ערב כי המפתח למוצא מן הסבך נמצא רק בידי ארצות־הברית. עם זאת ברור לערבים כי ארצות־הברית לא תכפה על ישראל הסדר ולא תפעיל עליה לחצים לוויתורים בנושאים עקרוניים עליהם עומדת ישראל. מכיון שגם הערבים אינם מוכנים לשום צעד שיראה ככניעה ונסיגה מעמדותיהם הקודמות, הרי רק מינויו של קיסינג'ר כמתווך עשוי להפשיר הקיפאון שהשתרר מזה 18 חודש במגעים שונים, והוא יכול להופיע כאיש סמכות שלא תהיה לאף מתווך אחר.

לפחות בעיני המימשל האמריקאי והנשיא ניכסון, יש כנראה לתכונותיו האישיות של קיסינג'ר יתרון גדול כמתווך אפשרי במזרח התיכון:

שיטתו אינה הכפייה. הוא אינו מציג אולטימטומים, אינו מציב תנאים. ממילא אינו מעורר התנגדות. שיטתו היא שיטת הפעולה השקטה וההחשאית. יחד עם זאת אינו מפגין רפיון.

הבעייה העיקרית שיוכל מינויו של הנרי קיסינג'ר לפתור היא בעיית דרך המשא־ומתן בין הצדדים. ישראל, שתבעה תחילה תקופה ארוכה רק משא־ומתן ישיר, הסכימה לבסוף לשיחות קירבה, שהיו לגביה ויתור אחרון לגבי צורת המשא־ומתן. אבל ממשלת־ישראל לא תוכל להתנגד לפעילות התיווך של קיסינג'ר. שריה לא יוכלו לסרב לדבר עימו.

בצורה זו לא יהיה צורך לזמן את נציגי הצדדים אפילו לעיר אחת. יועצו של ניכסון יגיע ככל הנראה למזרח־התיכון, ישוטט בין הבירות, יערוך שיחות חשאיות וינסה לקרב בין הצדדים.

בלי פויילע שטיק

לכאורה היה זה צריך להיראות פיתרון אידיאלי לגבי ישראל. אלא שגולדה ושריה מבינים דבר אחד: להנרי קיסינג'ר אי־אפשר יהיה לסרב.

כאשר יכנס קיסינג'ר לתמונה תצטרך ממשלת־ישראל בפעם הראשונה לגלות בלי התחמקויות את תנאיה לשלום: מה היא רוצה? למה היא מוכנה? ועד היכן היא מוכנה לסגת?

ואין דבר המפחיד יותר את ממשלת־ישראל מאשר הצורך לקבוע עמדה ולהחליט בגלוי־לב מה בעצם רוצה ישראל. משום כך מרחף שמו של קיסינג'ר כסיוט מול עיניה של גולדה, למרות ההערכות החיוביות ביותר על האיש, שקיבלה מפי השגריר יצחק רבין, הנמנה על ידידיו הקרובים של קיסינג'ר.

מינויו הכמעט ודאי של הנרי קיסינג'ר לתפקיד המתווך האמריקאי במזרח־התיכון, לא יהיה מאורע דרמטי, שיהפוך בבת אחת את הקערה על פיה, ויכריח את הצדדים לשבת אל שולחן המשא־ומתן כמו בוויאט־נאם. הוא לא יבשר שלום קרוב וגם לא לחץ אמריקאי כפייתי.

אבל הוא יתחיל בתהליך ארוך, ממושך ומיגע, של מגעים שקטים וחשאיים, הרחק מזרקורי הפירסומת ומטורי ההדלפות השבועיים של שרי ישראל לעתונות היומית. קשה להעריך את סיכויי הצלחתו של תהליך זה, נוכח העמדות הקיצוניות והעקשניות של שני הצדדים. אבל דבר אחד ברור:

קיסינג'ר הוא האיש היחיד היכול לאלץ את ממשלת־ישראל לגלות את עמדותיה האמיתיות. לגביו לא יועילו שום תירוצים ופויילע שטיק — כי הרי גם הוא עצמו יהודי.

הנרי העליז

הנרי קיסינג'ר, יועצו המיוחד ואיש סודו של נשיא ארצות־הברית, העתיד למלא תפקיד מכריע בתיווך במזרח התיכון. בתמונה זו הוא נראה עם בני אחותו (עומדים) ועם בנו היחיד דוד (יושב). הנרי היה נשוי 11 שנים לאשה גרמניה, ממנה התגרש ב־1964, מנהל מאז חיי רווק עליז.

תשבץ העולם הזה 1850

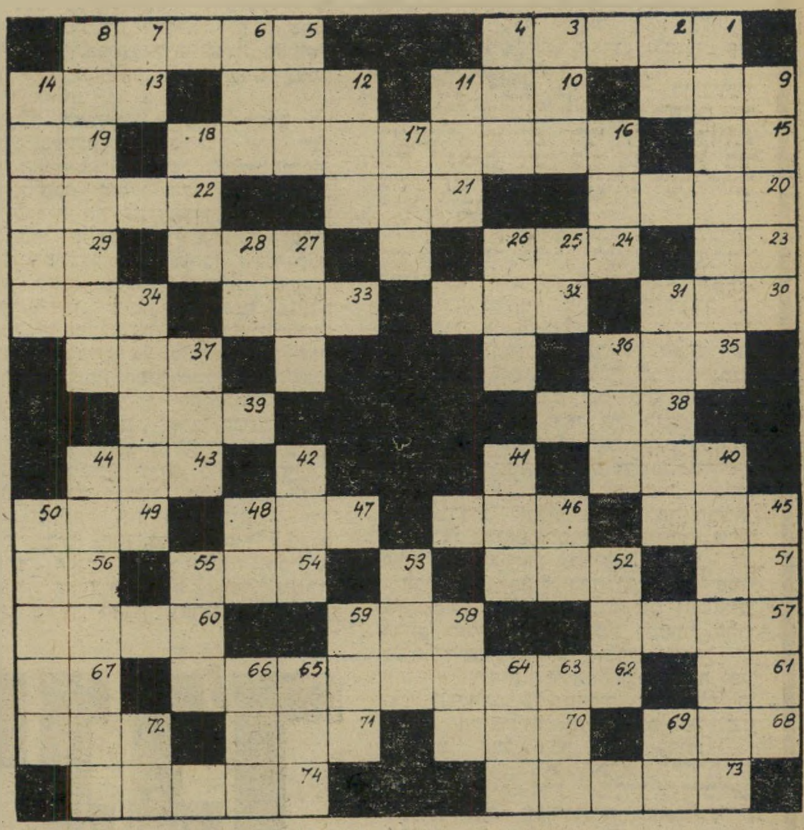

מאוזן:

1) מקום עתיק, על שמו נקראת מפה מפורסמת. 5) יישוב בשרון. 9) קנטינה. 10) רום מעלה. 12) זיק. 13) עוף גנדרן. 15) שקר. 16. ישוב בגליל העליון המזרחי. 19) אלוף בצה״ל. 20) מתגושש זירה. 21) שופט מוסלמי. 22) בריקדה. 23) קיי־דומת שם הולנדי. 24) אחד המזלות. 27) אותו מטילים בחוף מבטחים. 29) אוניבר־סיטה אמריקאית. 30) כפיר. 32) מוץ. 33) תעלה. 34) בית. 35) חלק ברובה. 37) איבר ראיה. 38) חג יהודי. 39) מאכלת. 40) פגם. 43) חומר רפואי. 45) כיס. 46) קץ. 47) כלי נגינה מזרחי. 49) תפקיד אחד משני חברי הצוות של הפנטום. 51) מספיק. 52) משבעת המינים. 54) ארשת. 56) ישנו רק אחד. 57) „כל ה.... היאורה תשליכוהו״. 58) נופש. 60) סוג אקדח. 61) ראשי תבות של ראשי תבות. 62) ספן מיתולוגי יווני. 67) חצי משחק ילדים פופולרי. 68) נקבה, גוף שלישי. 70) עמידה צבאית חגיגית. 71) מחצית היממה. 72) אנשי חכמה, שאימרותיהם מוכרות לכל בר בי רב. 73) נוצץ. 74) סגר.

מאונך:

1) מולדתו של אלכסנדר הגדול. 2) צד מערב. 3) מילת סלנג שפירושה הדרן. 4) שדה מרעה. 5) רוע. 6) נחות, נבזה. 7) מונח בתורת החשמל. 8) אדם שתפקידו לאשר תעודות, מסמכים וכו׳. 9) חלזון. 11) נקב, חריץ צר. 12) משחק קלפים. 14) סל קטן. 16) עשב מאכל. 17) שאול — במיתולוגיה היוונית. 18) רשע תנכי. 25) אחורים. 26) עולם. 27) גדול מאד. 28) תל אבנים. 31) שריפת הקמה על ידי רוח קדים. 34) כך קוראים היפנים לארצם. 36) מעשה כשפים. 37) בעזרתו כותשים במכתש. 40) כלי נגינה קדום. 41) נהר ברוסיה. 42) בהמת רכיבה. 44) כפילות, שניות, התורה האומרת שרוח וחומר באדם נפרדים זה מזה. 45) כניסה, ביאה בכוח. 46) מפתן. 48) חיה טורפת. 50) נדידה, העתקת דבר ממקום למקום. 52) מזל. 53) איבר מיוחד על קנגורו. 55) מלך (ביטוי לטיני). 58) נער — גיבור ספר מאת קיפלינג, הנושא את שמו. 59) נשק חדיש. 63) נחל אכזיב. 64) קרום דק. 65) ברנש. 66) מחול. 69) חודש עברי. 72) חס וחלילה (ר״ת).

חשבץ 1850

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסור וכפל, יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

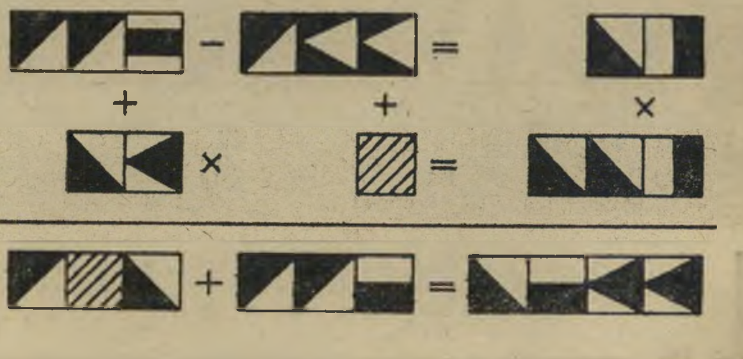

במדינה

אישים

מן הכותל אל החומה הסינית

רולף פאולס הצטיין בישראל. עכשיו הוא נשלח לגלות

„אתה האיש הראשון שלנו בכל תפקיד דיפלומטי קשה. היית הראשון בתל־אביב. תהיה הראשון בפקין!״

כל שגריר היה שמח לשמוע מחמאה כזאת מפי שר־החוץ שלו. אבל הגבר הגידם, ששמע את הדברים מפי שר־החוץ הגרמני ולתר של, לא שמח כלל. בשביל רולף פאולס (57) היתה זאת בשורת־איוב.

קצין הוורמאכט. אמנם, פאולס מתגאה בתפקיד שמילא בישראל. כשבא, כשגרירה הראשון של גרמניה המערבית, קידמו את פניו הפגנות סוערות. שונאי גרמניה הזכירו כי פאולס שירת במטכ״ל נראה. הוא לא עשה דבר כדי לרכוש לה את לב השליטים האמריקאיים.

כאשר באו מישלחות גרמניות רמות־דרג לבירה האמריקאית, בלט פאולס לא פעם בהעדרו. לעומת זאת קידם בברכה בולטת מישלחות מטעם האופוזיציה היי־מנית.

לשיא הגיעו הדברים ביום הבחירות ה־אחרונות בגרמניה. פאולס נכח במסיבה בשגרירות שלו. לפתע קם והסביר שעליו ללכת. ההסבר הסביר: הוא לא רצה ל־המתין לקבלת התוצאות הרשמיות, כדי שלא יצטרך לברך פומבית על ניצחון ה־קואליציה הסוציאליסטית־ליברלית.

לא טוב להנרי. זה היה, כנראה, יותר מדי. שר־החוץ הסתמך על דיווחים מוושינגטון, שאמרו כי פאולס, ש־הוגדר קודם לכן כ„נמרץ, דבק במ־שימה,״ אינו מתאים לאווירה האינטלק־טואלית של הנרי קיסינג׳ר וסביבתו. „חסר לי מות אנאליטי.״

כאשר הסכים ולתר של בפקין לכונן יחסים דיפלומטיים בין גרמניה המערבית וסין, נשאל מי יהיה השגריר הראשון. הוא לא השיב. אולם למקורביו גילה ל־

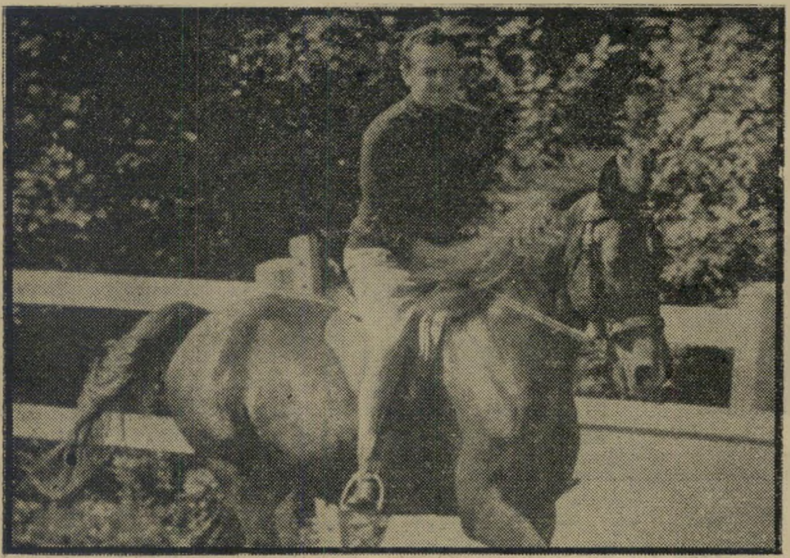

שגריר פאולס

הסוס נגמר

ח״כ מיקונים

סוס חדש

הגרמני, וזכה בצלב־האבירים בוורמאכט של היטלר.

כאשר נפרד פאולס מישראל, כעבור כמה שנים, יכול היה לרשום לזכותו הישג מרשים: הוא רכש את אהדת ה־ציבור בארץ. שום הפגנה לא קידמה את פני יורשו.

פאולס קיבל פרס עבור הישגו. הוא הועבר לתפקיד המיוחל והרם ביותר ב־מישרד־החוץ הגרמני (כמו הישראלי): השגרירות בוושינגטון.

אולם שם עורר, בהדרגה, את זעם הממונים.

פרישה ממסיבה. כי פאולס גילה יחס קריר מאוד למדיניות החדשה של ממשלתו החדשה. „המדיניות המיזרחית״ של וילי בראנד לא הלהיבה אותו, כ־

אחר מכן: „באותו רגע כבר ידעתי: זה יהיה פאולס.״

כי בשביל הדיפלומטים הגרמניים, פקין היא גלות.

מפלגות

שלוש פנים למק״י

הרוב הולך ימינה, המיעוט הולך שמאלה, ושמואל מיקונים מחכה

„מק״י — המיפלגה הקומוניסטית הישראלית — מחולקת לשלושה חלקים. ה־מיפלגה היא בידי יורשי סנה, הקומו־

(המשך בעמוד 18)

אתה והלירה

מניותיך - ומשבר הדולר

כיצד עליך לנווט את השקעותיך בבורסה, לאור משבר הדולר? המיסחר בבורסה עמד השבוע בשני סימנים: נפילת השערים האחרונה, והציפייה לשינויים בשערי המטבע באירופה.

התגובה לירידת השערים הגדולה בשבוע האחרון היתה ביקושים מוגברים למניות — שגרמו בתחילת השבוע לעליית שערים כללית. תרמה גם לעלייה הציפייה לפירסום מאזן בנק לאומי. (ביום הראשון, למשל, הסתכם הביקוש למניות בל״ל ב־300 אלף לירות ומעלה).

בן־ציון

הביקוש הטבעי, שנבע מהמחירים הנמוכים, גבר על־ידי הצטרפות אלו שחששו לערך כספם בגלל שינויי־שער אפשריים.

חששות אלו התבטאו בעיקר בעליית מחיר הנת״ד, שהגיע ל־4.30 לירות הדולר — לעומת רמה ממוצעת של 4.24 לירות עד עתה. ביום ראשון, למשל, הסתכם הביקוש לנת״ד ביותר מחצי מיליון לירות — שיא ללא תקדים בשנה האחרונה.

לעומת זאת, טרם ניכרה נהירה אל רכישת מניות ואיגרות־חוב, כתוצאה מהחשש מן הפיחות. נראה כי ההודעות החד־משמעיות של ראשי המדינה, כי שינוי בשערי המטבע כאן ייגרמו רק עם שינוי בשער הדולר, הצליחו לשכנע את הציבור.

מה אם כן צפוי בשערי המטבע בעולם? לדעת מומחי קבוצת בנק ארץ־ישראל־בריטניה — שקצרו בשנים האחרונות הצלחות כבדות בניחושים נכונים של תמורות צפויות בשערי מטבע — לא יהיה כל שינוי בשער הריאלי של הלירה שטרלינג. למעשה, הסביר מנכ״ל הבנק, יהושע בן־ציון, קיים כיום שער נייד של הליי״ש — 2.4 דולר לליי״ש. אולם רשמית קיים שער של 2.6 דולר לליי״ש. צפוייה איפוא קביעת שער רשמי חדש, של 2.4 דולר לליי״ש.

אשר לפרנק השווייצי, המארק הגרמני והיאן היפני, צפוי ייסוף נוסף בשערי מטבעות אלו.

יחד עם זאת, אין כל סיכוי לפיחות שער הדולר האמריקאי. לעומת זאת, סבורים המומחים כי ניצחון השמאל בבחירות בצרפת, בעוד כמה ימים, יגרור אחריו פיחות הפרנק הצרפתי.

המסקנה מכל זאת: אם יש לך עודפי כספים, השקע אותם באיגרות־חוב צמודות — רצוי לפראנק השווייצי או למארק הגרמני.

האפשרות היחידה לפיחות הלירה הישראלית היא אם אנגליה תחליט לא להסתפק בהתאמת שער הליי״ש לשער הריאלי כיום, אלא לפחת אותו לעומת השער הריאלי כיום. לאחר שהליי״ש כבר איבדה כ־5% מערכה, לעומת הדולר, הרי שכל שינוי נוסף בערכה יגרור אחריו שינוי גם בלירה הישראלית.

כל הבדים מתייקרים

צפה להתייקרות מחירי כל סוגי ה־בדים. הסיבה: קרטל המוקם על־ידי קונצרן כלל.

קונצרן כלל שולט במטוויות טקסטיל בית־שאן ונצרת, המייצרות יחד תשעה מיליון מטר בד לשנה. החברה המרכזית הינה בעלת קונצרן כיתן־דימונה, המייצר 10 מיליון מטר בד לשנה. עתה, עם השתלטותה של כלל על החברה המר־כזית, מחזיקה כלל בשליטתה ייצור של כ־20 מיליון מטר בד לשנה — שהם כשני שליש מכמות הבד המיוצר בארץ.

כאילו כל זה לא מספיק, מסיימת עתה כלל משא־ומתן עם יצרן בדים נו־סף, אופאר. כך, תכניס כלל למיסגרת אחת את כל יצרני הבד בארץ, להוציא את מיפעל אתא.

הקרטל המוקם ישלוט למעשה בשוק, יוכל להכתיב מחירים ליצרני החוטים ולקוני הבדים.

כלל כבר הקימה בשעתו, בסיוע ה־ממשלה, קרטל לייצור חוטים בשם כלל־טקס, בו מעניקה כלל את המימון לייצור ושמירת מלאי החוטים, מרוויחה את הריבית על המימון.

עתה תבצע כלל דבר דומה עם הבדים. מקורות בענף מצפים כי עם הקמת ה־קרטל — שייקרא כלל־בד — תייקר כלל את מחירי הבדים — הנעים כיום מ־6 עד 20 לירות למטר — בלירה למטר.

הכבד הקפוא יתייקר

ועוד התייקרות צפויה — זו של הכבד הקפוא.

מחירי הכבד הקפוא בארה״ב, שהיא הספקית העיקרית לישראל, עלו עד 60.5 סנט לליברה — עלייה של 6 סנט. התייק־רות זו תתבטא כבר במישלוחים העומדים להגיע לקראת פסח, ולדברי היבואנים יישארו בתוקף עד חודש מאי.

כיום נמכר הכבד הקפוא במחיר ממוצע של 8.5 לירות הקילו.

גם בדרום־אמריקה יחול ייקור הכבד, לאחר שהוטל שם מכס חדש על כל ייצוא הבשר מארגנטינה, שהיא ספקית הכבד והבשר העיקרית של ישראל.

כבש קפוא

חברת **אשור** יבואנית כבד קפוא ובשר, הנמצאת בבעלות משפחת אפרים אילין, תייבא ארצה 200 טון כבש קפוא באיכות מעולה מארגנטינה. לפי התוכנית, יגיע הכבש ארצה לקראת חג הפסח.

זו פעם ראשונה שכבש מיובא ינוסה בישראל. לפני כשנתיים אמנם היה נסיון לייבא כבש קפוא מאוסטרליה, לצריכה לשטחים הכבושים, אולם בגלל תקלה ב־מערכות הקירור באנייה התקלקל הכבש בדרך, והושלך לים.

„כור" מוכרת מחצית מ„וולקן"

קונצרן „כור" עומד למכור את מח־צית מיפעל המצברים שלו וולקן לחברה זרה בעלת ידע בינלאומי. החברה הזרה תעביר לוולקן סודות מקצועיים, שיאפשרו לוולקן ייצור ברמה בינלאומית. כיום, שו־לט וולקן בשוק המצברים הישראלי, כש־פרט לו קיימים עוד שני מיפעלים, שנפ ובת־אור.

עיסקות נוספות של כור:

ראש אגף הכספים של הקונצרן, נפתלי בלומנטל, משלים עתה את עריכת החוזים עם קונצרן הכימיקלים הגרמני־שווייצרי של ד״ר ריכטר בדבר הקמת מיפעל־ענק בישראל לייצור חומרים בסיסיים בתחום הפולימרים והפלסטיקה.

„כלל" קנתה מגרש „פורד"

קונצרן „כלל" קנה את מגרש פורד בן ששת הדונמים, ברחוב יצחק שדה בתל־אביב, במחיר 2.8 מיליון ל״י.

כלל תיבנה במקום מוסך מרכזי לסוכ־נות פורד בארץ, לאחר שלאחרונה רכשה כלל חלק במניות הסוכנות.

המגרש כבר נמכר קודם לקבלן התל־אביבי וקסמן, שקיבל פיצוי נאה תמורת ויתורו על המגרש.

הערבים ומשבר הדולר

בין הדמויות שבלטו ביותר, בסערה הפינאנסית שחלפה השבוע על פני מרכזי הכספים ברחבי העולם המערבי, ניתן היה להבחין בשייכים של נסיכויות־הנפט. אלה דילגו בקלילות מיקצועית מעל המשברים, ניווטו ביד בטוחה — באמצעות היועצים המעולים ביותר שניתן לרכוש בכסף — בין הגלים הסוערים, כשהם מנצלים את הסערה לטובתם, מע־בירים מיליונים כבדים, בהוראות טלג־רפיות קצרות, מבנק לבנק, מבירה לבירה, ממטבע למטבע. כאשר תשכך הסערה, ימצא עצמו כל שייך כזה עשיר בכמה מיליונים קטנים נוספים.

בשלב זה, מנצלים עדיין השייכים של המזרח התיכון את אוצרות־הקורח שלהם, המופעלים ביעילות מירבית, לעשיית רווחים נוספים. אולם בנקאים בארצות־הב־רית, בריטניה ומדינות אירופאיות אחרות סבורים כי יש לצפות למשברים מוני־טארים קשים בעתיד, שיפגעו בלירה שטר־לינג, בדולאר ובמטבעות אירופאיות — אם יושג שיתוף־פעולה בין־ערבי ומדינות־הנפט הערביות יפעילו „נשק סודי", בנס־יונותיהן ללחוץ על מדינות המערב להפ־עיל את השפעתן על ישראל לנסיגה מהשטחים.

מומחים לפינאנסים מזהירים כי העבר־תם של חשבונות הבנק בני המיליארדים של השייכים בלונדון, ארצות־הברית, שווייץ וגרמניה למדינות אחרות — כמו יפן, איטליה או מדינות סקנדינביה — תערער בצורה חסרת־תקנה את מערכת המטבעות המערביות.

ארץ־ישראל המשתלמת:

פורמאיקה בחברון

הלחץ המופעל על שר המיסחר והתעשיה לאשר את הקמת מיפעל הפורמאיקה בחברון — טרם נשא פרי.

יוזמי הרעיון הם אליהו סחרוב, מנכ״ל מיפעל הלבידים תעל, ודויד קוליץ, לשעבר ראש לישכת שר־התחבורה עזר וייצמן.

היזמים מעוניינים לנצל את ההטבות המפליגות, הניתנות למקימי מפעלים בשטחים, ולהקים למעשה מיפעל שלם בכספי הממשלה.

כיום קיימים בארץ שני מפעלי פורמאיקה: האחד עץ לבוד, בבעלות משפחות קרמרמן־יהודאי, והשני ספן של קיבוצי עמק־הירדן. שני המפעלים הקיימים נהנים מהגנת מכס גבוהה ביותר. כך למשל, עולה מטר פורמאיקה בחו״ל דולר אחד, בעוד שבארץ מחירו 24 לירות. קבוצת סחרוב מעוניינת לנצל את המכס הגבוה הזה, לזכות בנתח מן השלל של המפעלים הקיימים.

השר בר־לב (בחברת אפריים קישון)
מי משלם בעד השלמות?

התוכנית להקמת המיפעל בחברון נפסלה לחלוטין על־ידי כלכלני מישרד המיסחר והתעשיה, אולם סחרוב לא ויתר, ובפגישה עם השר חיים בר־לב העלה טענות אי־שיות ואחרות נגד הכלכלן שפסל את התוכנית.

בר־לב ניכנע, מינה צוות חדש לבדיקת הנושא. אך גם צוות זה הגיע למסקנה כי המיפעל בחברון לא יהיה רווחי וכי הקמתו תכניס את המדינה להשקעות של עשרות מיליוני לירות בהתקנת קו חשמל מיוחד, מים, תשתית ועוד.

כך, ניתן לראות את הקשר הברור בין הלהט הפאטריוטי של חסידי ארץ־ישראל השלמה — ובין העסקים הטובים שהם מקווים לעשות בלהט זה — על חשבון מיסיך, כמובן.

במדינה

(המשך מעמוד 16)
ניסטית היא אסתר וילנסקה, והישראלית היא בידי שמואל מיקוניס."

כך התלוצצו השבוע בצמרת המערך. התיאור מוגזם, אך מתאים בעיקרו למציאות. כי במיפלגה קיימים שלושה צדדים:

● יורשי סנה, ראול טייטלבוים ויאיר צבן הצעירים, מחזיקים במנגנון המיפלגה, אך עדיין אינם מוכרים לציבור, ונסיונם מועט. יש להם אוריינטציה „היסטורית" על המערך.

● אסתר וילנסקה ואליעזר („שומר־ניק") פיילר הולכים שמאלה, ומקיימים מגע עם קבוצות שונות בשמאל הקיצוני.

● ח"כ שמואל מיקוניס אינו מתחייב לשום צד — כשהוא מתרחק והולך מיורשי סנה, אך אינו נותן גושפנקה רשמית ל־אסתר וילנסקה.

בידי מיקוניס נמצאים כעת כל הקלפים: לפי חוק־המימון החדש, מועברים לו ה־תשלומים למימון מק"י מקופת המדינה — 9000 ל"י לחודש. ערב הבחירות יקבל מיקדמה למימון הבחירות בסך 108 אלף ל"י. ולפי החוק, הוא מחזיק עתה בבעלות הבילעדית על השם מק"י, מכיוון שהוא מייצג אותה בכנסת. מיקוניס אינו מגלה לפי שעה את קלפיו.

פרישתו של ותיק. השבוע ספגו יורשי סנה מכה, שלא ציערה את מיקוניס: עזיבתו ופרישתו למפ"ם של חבר הוועד הפועל מטעם מק"י, פינחס טובין, וההחלטות הוועידה של מפ"ם עצמה.

מאז פטירתו של סנה, הובילו צבן וטייטלבוים את מק"י לאוריינטציה על „מערך" משותף עם מפ"ם. היו לכך מסקנות של ממש: הרוב במק"י סירב להשתתף בפעולות המחאה של „המסע אל התיל" בפיתחת־רפיח, נסוג ברגע האחרון מלהשתתף במסע לבירעם ובהפגנה הגדולה בירושלים, העדיף לשתף פעולה עם מפ"ם בהופעה בצוותא.

פינחס טובין הצטרף למק"י בשנות ה־חמישים. היתה זו תחנה של 20 שנים בדרכו של עסקן מפא"י ותיק, שצעד אל המיפלגה הקומוניסטית הישראלית דרך אחדות העבודה, מפ"ם והשמאל הסוציאליסטי. אחרי ועידת מפ"ם, ואחרי שנוכח לדעת כי לחבריו לדעה אין האומץ להסיק את המסקנה ההגיונית ולהצטרף למחנה הפוליטי שלו אותן העמדות המדיניות בהן דוגלת היום מק"י הרישמית — הסיק את המסקנות לבדו וחזר אל מפ"ם.

פרישתו של טובין העירה את הנהגת מק"י מתרדמתה. צבן וטייטלבוים כינסו את הוועד המרכזי, הכריזו על „מצע ל־ליכוד חזית לשלום, דמוקראטיה וצדק חברתי" וגינו תוך כדי כך את וילנסקה וחבריה, המכריזים על אותן מטרות.

114 חתימות. המיעוט במק"י הב־חין בשבוע שעבר בהזדמנות שהתגלגלה לידיו. 114 מחברי מק"י פירסמו מודעות בדבר ועל המישמר, בהן הם דורשים מצבן, טייטלבוים וחבריהם לערוך ביקורת עצ־מית, להודות בטעותם, לתמוך בעמדות המיעוט. שמואל מיקוניס לא חתם.

עיתונות

למה לא דיין?

האם צריך משה דיין לקבל את פרס נובל לשלום?

ההצעה להעניק לנשיא ריצ'ארד ניכסון את פרס־נובל לשלום, שהוגשה רשמית לוועדת הפרס בנורבגיה, עוררה תגובות רבות. יתכן שהפיקנטית ביותר פורסמה במיכתב לעיתון אמריקאי, לאמור:

„אם אפשר לחשוב ברצינות על ניכסון, משכין־השלום בוויאט־נאם, כעל מועמד לפרס־השלום, הרי מן הדין היה לתת את הפרס גם לנשיא טרומן, על החלטתו להמטיר פצצות־אטום על ערי יפאן. ה־פרס הגיע גם לג'ון קנדי, על שלא פלש ברצינות לקובה; ללינדון ג'ונסון, על שהחזיר הביתה את הכוחות האמריקאיים שפלשו לקהיליה הדומיניקאית; למשה דיין, על שלא חצה את תעלת־סואץ; לברז'נייב, על שלא הפך את פראג לליד־יצ'ה *; ולצ'יאנג קיי־שק, על שלא פלש ליבשת הסינית."

על החתום: אחד אייבי פאפקוף, שם בעל צליל יהודי למדי.

* הכפר הצ'כי, שהושמד כליל על כל תושביו על־ידי הנאצים, כנקמה על הריגת אלוף הס"ס ריינהארט היידריך.

כשתבוא לעבוד בנמל אילת...

לנמל אילת דרושים עובדים עד גיל 32 אחרי שירות צבאי ובעלי כושר גופני מעולה למקצוע הסוורות.

נמל אילת מציע לך: ✡ עבודה קבועה ומסודרת במפעל דינמי עם סיכויי קידום בעתיד ✡ בתקופת הנסיון מגורים בבית נמלן (מלון) עם ארוחות, תמורת תשלום מינימלי ✡ בשנה הראשונה זכות של 8 טיסות לתל־אביב וחזרה, על חשבון הנמל ✡ עזרה כספית ברכישת דירה בתוספת הלוואה ל־10 שנים ✡ (יש צורך להמתין בתור לקבלת דירה באמצעות חברת עמידר באילת). הנחה במס הכנסה ומס אחיד. למחוסרי נסיון בעבודת נמלים, תינתן הכשרה מתאימה והדרכה בנמל אילת.

המעוניינים לעבוד בנמל אילת ולהשתקע בעיר, יפנו למשרד הראשי: רשות הנמלים, בית מעיא דרך פתח. תקוה 74, תל־אביב, קומה 11, חדר 1121 בכל יום שישי, בין השעות 9.00—12.00 ויביאו עמם תעודת זהות ופנקס מלואים; ניתן גם לפנות בכתב, למדור כח אדם, נמל אילת, ת. ד. 37, אילת.

אילת הקסומה קוראת לך!

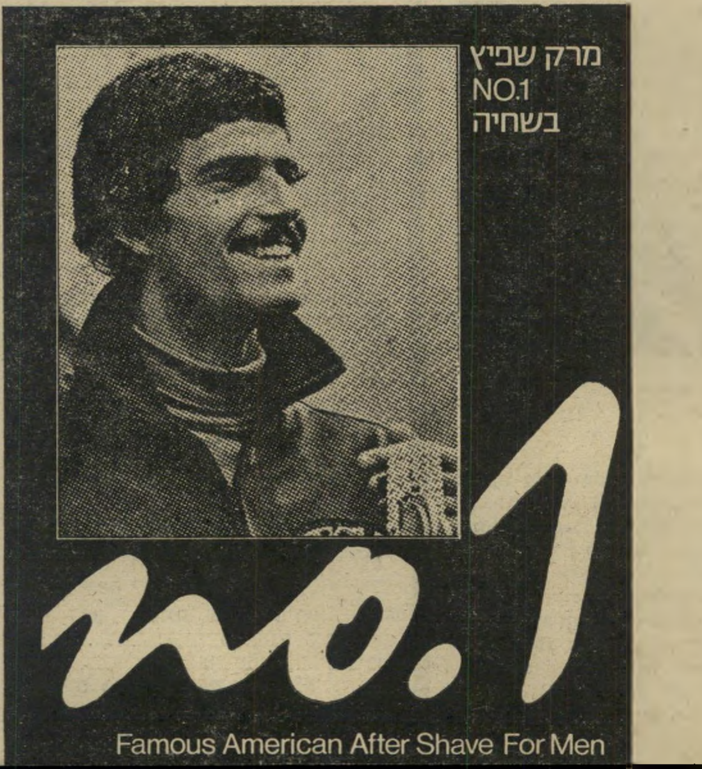

למות למען הרובע המוסלמי?

השאלה היא פשוטה ומכרעת, אם כי היפותטית:

נניח שבמשא־ומתן בין ישראל והעולם הערבי הוסדרו כל הבעיות העומדות על הפרק — הגבולות, מהות השלום, הפליטים, סידורי־הביטחון, ועוד.

נניח שרק בעייה אחת ויחידה נשארה ללא פיתרון: בעיית ירושלים.

האם בגלל בעייה זו לבדה כדאי להסתכן במילחמות, שבהן יפלו אלפי קורבנות נוספים, ושאת סופן מי ישורנו?

או, בצורה אישית עוד יותר:

האם אתה מוכן למות בגלל בעייה של ריבונות על רובע קטנטן של ירושלים?

השלום אפשרי!

השאלה אינה חדשה. אבל מעולם לא היתה כל־כך אקטואלית, כפי שהופיעה לפתע השבוע.

במסעו בארצות־הברית הפליט המלך חוסיין על כל צעד רמזים על נכונותו לכרות שלום רשמי עם מדינת־ישראל.

הוא רמז שהוא מוכן לפשרות, כולל שינויים בגבולות, והסכמה לנוכחות ישראלית כלשהי בביקעת הירדן.

אולם בנקודה אחת עמד על שלו: שלא ייתכן ויתור מוחלט על ריבונות ערבית בירושלים. הצעתו המרומזת: ריבונות ערבית על חלק מן העיר העתיקה.

ברמזים אלה הסתמנה חלוקה

יגאל אלון הציע פשרה בעניין ירושלים - אך מיהר להסתלק מההצעה שייוחסה לו

של העיר העתיקה עצמה: איזור המיסגדים והרובע המוסלמי והנוצרי לירדן, הכותל המערבי והרובע היהודי והארמני לישראל. כל שאר חלקי ירושלים, כולל העיר החדשה הערבית — לישראל.

אי של ריבונות

ממשלת ישראל לא הגיבה על כך בכל צורה שהיא. התגובה הרשמית היתה של גולדה מאיר, שהכריזה כי לא תביא לוושינגטון, בביקורה הקרוב, „רעיונות חדשים". במלים אחרות: שלילה מוחלטת של ההצעות הבלתי־רשמיות של חוסיין.

אולם לפתע פורסמה תגובה אחרת. מתי גולן, כתב הארץ, פירסם בעיתונו ש„בפגישה שנערכה לאחרונה" „התבטא" יגאל אלון בצורה אחרת.

הרעיון המיוחס לאלון: אם תגיע ישראל להסכם עם ירדן על כל שאר הבעיות, ורק בעיית ירושלים תישאר פתוחה — תסכים ישראל בשלב זה להעניק לירדן „מעמד אכסטריטוריאלי" ברובע המוסלמי בעיר העתיקה.

„מעמד אכסטריטוריאלי" („מחוץ לשטח") הוא המעמד שממנו נהנות שגרירויות. למשל, השגרירות הישראלית בוושינגטון אינה שייכת, להלכה, לארצות־הברית, אלא מהווה חלק של מדינת־ישראל. חלה עליה הריבונות הישראלית.

הרעיון המיוחס לאלון פירושו, איפוא: הענקת ריבונות על הרובע המוסלמי לירדן — כנראה מבלי שתהיה רציפות טריטוריאלית בין הרובע המוסלמי ובין השטח הירדני. במלים אחרות: הפיכת הרובע המוסלמי, ואיזור המיסגדים, לאי של ריבונות ירדנית בתוך ישראל — כפי שהיה, לפני מילחמת ששת־הימים, הר־הצופים אי של ריבונות ישראלית בתוך שטח ירדן.

מתחרה לשולטאן

כמצופה, גרם הפירסום להסתערות כללית על אלון המיסכן, כשכל שופרות ארץ־ישראל השלמה שופכים עליו אש וגפרית. בישיבה של הממשלה, שממנה נעדר אלון באופן בולט, הודיעה גולדה „בשמו" שלא אמר את הדברים.

אולם הרעיון לא היה כל־כך חדש. משה דיין עצמו, מייד אחרי מילחמת ששת־הימים, ולפני שנכנס סופית לתלם הסיפוחיסטי, השמיע את הרעיון ש„דגל ירדן" יונף מעל להר־הבית. פירוש הדבר, כמובן, הענקת ריבונות, בצורה אכסטריטוריאלית.

הרעיון המיוחס לאלון מרחיב רעיון זה, בהוסיפו את הרובע המוסלמי להר־הבית — אך מבלי לצרף אליו את הרובע הנוצרי, שגם אותו דרש חוסיין.

ייתכן מאוד שזהו רעיון טוב לפשרה עם חוסיין — אם אכן רוצים בפשרה.

אלון נוטה, כנראה, לפשרה כזאת, מפני שהיא משתלבת עם „תוכנית אלון" המפורסמת. בפגישותיו עם המלך חוסיין קבע לעצמו מעמד של בר־שיחו הישראלי של המלך, והדבר מחזק את מעמדו ומקנה לו עמדה מדינית ביחסי־חוץ, כמתחרה לאבן ולדיין.

דיין, לעומת זאת, אינו מעוניין בשום שלום עם חוסיין, מפני ששלום כזה יוציא מידיו את הגדה המערבית, שבה הוא שולט כיום באופן בילעדי, כשולטאן מודרני.

בשבוע שעבר הכריז דיין, בתדריך חצי־סודי שנתן לעיתונאים, שאין לעשות שלום עם חוסיין, אלא בתנאים המהווים למעשה את המשך הכיבוש הישראלי. לאחר מכן נאלץ דיין, כדרכו, להגיד את ההיפך ולהביע דעתו בזכות שלום עם חוסיין. הסיבה: גולדה רגזה על ההצהרה הראשונה, ראתה בה חבלה מכוונת בנסיעתה לארצות־הברית.

פרה קדושה

האינטריגות האלה בחצר־המלכות אינן חשובות לגופו של עניין. חשובה השאלה: האם מסוגלת בכלל ממשלת ישראל לנקוט גישה הגיונית וגמישה לגבי ירושלים?

בעיית ירושלים הפכה לפרה קדושה. ההצהרות האינסופיות של חברי הממשלה ודובריה על „ירושלים שחוברה לה יחדיו," כ„בירתנו הנצחית," הפכו גם את הוויתור הקל ביותר בשטח זה כימעט לבלתי־אפשרי. ממשלת ישראל, כמו ממשלות לבנטיניות אחרות במרחב, נלכדה במלכודת הסיסמאות של עצמה.

בגלל פרה קדושה זו, נקטה ממשלת ישראל עוד בימי לוי אשכול גישה שלילית ליוזמות־שלום אפשריות.

למשל, הגישה הפלסטינית, שהועלתה על־ידי העולם הזה וגורמים אחרים, נפסלה על־ידי הממשלה בגלל ירושלים. לדעת מומחיהם של לוי אשכול וגולדה מאיר, לא יסכימו הפלסטינים לעולם להקים מדינה פלסטינית מבלי שתהיה לה בירה בירושלים. ירדן, כך הם קיוו, תוכל לוותר על ירושלים, מאחר שבירתה היא עמאן.

על סמך זה חיבר לפני חמש שנים משה ששון, היועץ לענייני השטחים, תזכיר ללוי אשכול, בו קבע בפירוש שהשלום הפלסטיני ניתן לביצוע — אך בגלל עניין ירושלים אין הממשלה יכולה להסכים לו.

אותו משה ששון חיבר, בימים האחרונים, את התזכיר המאשר שייתכן שלום עם ירדן — אך המציין שוב שבגלל ירושלים אין סיכויים שיקום שלום כזה.

כי התיקווה, שהמלך חוסיין יהיה יותר ותרן מן הפלסטינים בנושא זה, נתגלתה כאשלייה. הדבר לא בא כהפתעה למי שמבין באמת בעניינים ערביים.

עוד בסוף 1967, כאשר המלך חוסיין יצא לפגישתו הראשונה בלונדון עם נציגים ישראליים בכירים, נפוץ בין יודעי־דבר בקאהיר הסיפור הבא: לפני צאתו פנה חוסיין אל גמאל עבד־אל־נאצר, ביקש את הסכמתו לפגישה. עבד־אל־נאצר, שכבר דגל אז ב„פיתרון מדיני", נתן את הסכמתו הסודית, אך הוסיף מישפט הרה־גורל: „אם תוותר על ירושלים, לא תסלח לך ההיסטוריה הערבית לעולם!"

המלך חוסיין לא היה זקוק לתזכורת כזאת. כבן מישפחת ההאשמים, צאצאו הישיר של מוחמד הנביא, הוא רגיש מאד למקומו בהיסטוריה. ירושלים היא העיר השלישית בדירוג הקדושה המוסלמית (אחרי מכה ומדינה). הנפש הערבית אינה משלימה עם ויתור רשמי טוטאלי עליה.

הצעת־הפשרה של חוסיין באה לספק פיתרון סביר: חלק קטנטן אך חשוב של ירושלים ישאר בריבונות ירדנית, כך שהערבים יוכלו להרגיש כי לא ויתרו כליל על ירושלים. שאר חלקי העיר יהיו ישראליים, כך שהישראלים יוכלו להרגיש שלא ויתרו על בירתם השלמה.

העיר כולה תישאר מאוחדת מבחינה עירונית, עם שכונות יהודיות וערביות חצי־אוטונומיות, כפי שהציע בשעתו גם טדי קולק.

אם אכן שוכנע יגאל אלון בפגישותיו הסודיות שזוהי פשרה סבירה, ואם ביטא זאת בצורה כלשהי — הרי זאת התקדמות אישית מצידו.

אולם השבוע היה נדמה שכל זה אינו אלא טחינת מים. כי הכוחות השולטים בממשלת ישראל לא גילו שום נכונות פסיכולוגית להגיע לשלום עם חוסיין.

מות ההסדר החלקי

משום כך נקטו בשיטה ישראלית ישנה: בכל פעם שמישהו מעלה רעיון חדש המוביל לשלום של פשרה, נאחזת הממשלה ברעיון אחר, שאינו בר־ביצוע באותה שעה.

השבוע העלתה הממשלה את רעיון „ההסדר החלקי" עם מצריים. תחילה נאמר שאי־אפשר לעשות שלום עם חוסיין לפני שיושג הסדר חלקי עם מצריים. לאחר מכן הוכחש הדבר על־ידי לישכתה של גולדה, נוכח התגובה האמריקאית השקטה אך הנזעמת. אולם הרעיון נשאר בעינו.

„ההסדר החלקי" מאפשר לגולדה ואבא אבן לדגול במשהו הנראה כהתקדמות לקראת שלום, בעוד שלמעשה הם שוללים את ההצעה האקטואלית של חוסיין.

היו רגעים, שהיה נדמה שתיתכן התקדמות לקראת הסדר עם מצריים לפתיחת התעלה. אולם רגעים אלה חלפו. השבוע הבהירו המצרים בצורה חד־משמעית, שהם שוללים את הרעיון כולו. הסובייטים הביעו השבוע תמיכה בעמדה זו.

בכך מת, למעשה, ההסדר החלקי. כי הוא היה בנוי על ההנחה שדווקא הסובייטים מעוניינים בפתיחת־התעלה, המקשרת (בין השאר) את אודיסה עם ויאט־נאם.

בעיני הערבים, ההסדר החלקי נראה כמלכודת. אם תיפתח התעלה לתנועה בינלאומית, ותחצה בין צבאות ישראל ומצריים, יביא הדבר להקפאה טוטאלית של המצב בסיני. השילטון הישראלי בסיני יתבצר ויהפוך עובדה לצמיתות.

מכיוון שמצריים עומדת על החזרת כל חצי־האי סיני לידיה, ומכיוון שברור כי כל חברי ממשלת ישראל רוצים לספח חלקים גדולים של חצי־האי לישראל („קו פיתחת־רפיח—שארם־אל־שייך"), פעורה תהום בין עמדת שני הצדדים. לתוך תהום זו נעלם גם „ההסדר החלקי".

מי שאומר, על כן, ברגע זה שהוא רוצה להשיג קודם כל את „ההסדר החלקי", ורק לאחר מכן לטפל בהצעות חוסיין — אומר למעשה שאינו רוצה לעשות דבר להשגת השלום, מפני שאינו מוכן לשלם את המחיר הכרוך בשלום האפשרי.

משה דיין אומר זאת בגלוי. שאר השרים אומרים זאת בשתיקה. יגאל אלון חרג השבוע מכלל זה, אם אמנם אמר מה שיוחס לו. אולם במצב הנוכחי, אין לכך חשיבות מעשית.

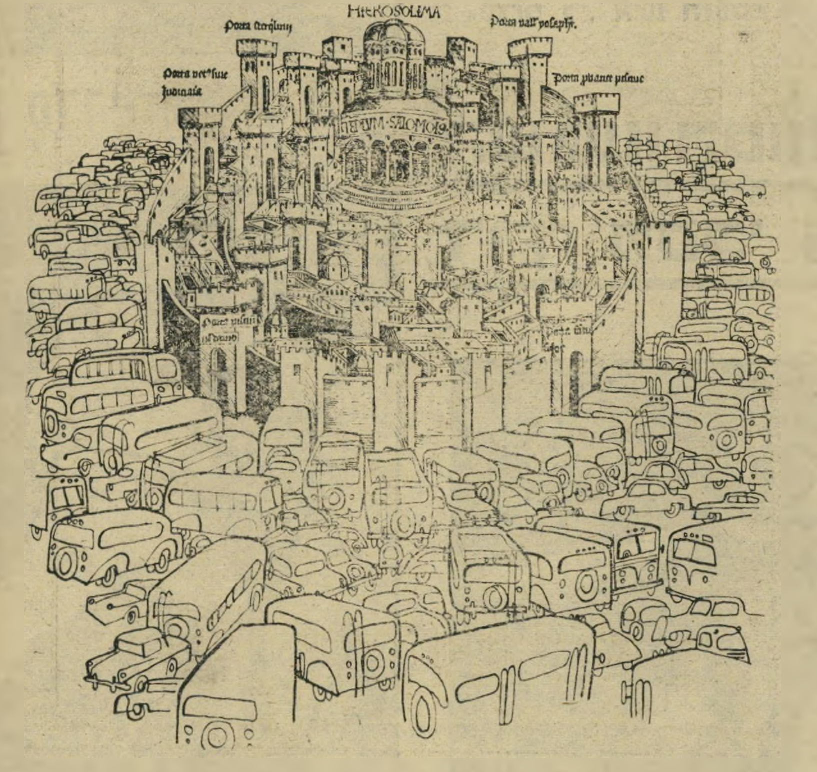

קאריקטורה של שמואל כץ *

---

* מתוך ספרו החדש ירושלים, עסקי קודש כרגיל.

מומחי קאראטה ישראליים מביעים דעתם על

השגעון הסוחף את ישראל דרך מסכי הדם והמעיים

„ברוס לי, איש הזעם"

קדרי „יותר מדי אלימות," קובע גדעון קדרי,- אלוף הג'ודו של ישראל, המדגים שבירת רעפים.

ריצקוף „הסרטים סתם ברוטא־ליים," קובע ריצ'ארד ריצקוף, בעל מכון לקאראטה וותק של 19 שנה בספורט. משמאל: הדגמה חיה.

הכל שטויות!"

„זה בבל"ת, לא קאראטה!"

„זה פסטיבאל של אלימות בשביל ה־טיפשים!"

רבבות בני־הנוער והמבוגרים, שנתקפו בשבועות האחרונים בקדחת סירטי הקא־ראטה, עלולים להתאכזב קצת, למישמע דעתם החד־משמעית של המיקצוענים.

אחרי הכל, בכל חברה טובה של החבר'ה הטובים, ביום ובליל, משמשת כיום הדת החדשה נושא מרכזי לשיחה: אח, איזה חלום בהתגשמותו. אינך צריך עוד להיות גיבור ושרירי — אינך צריך עוד להתאמן שנים במשקולות — אינך צריך עוד אפילו סכין או אקדח. מעתה, עשה זאת במו־ידיך: מכה קטנה בכף ידך או רגלך, בתוספת זעקת־אימים מהדהדת — ואתה משתק כל יריב. איזה קיצור־דרך לאושר, לתהילה. איזו גלולת־קסמים ליהפך לגבר.

ורק פגם קטן אחד יש בחלום הקוסם: שהוא רק חלום.

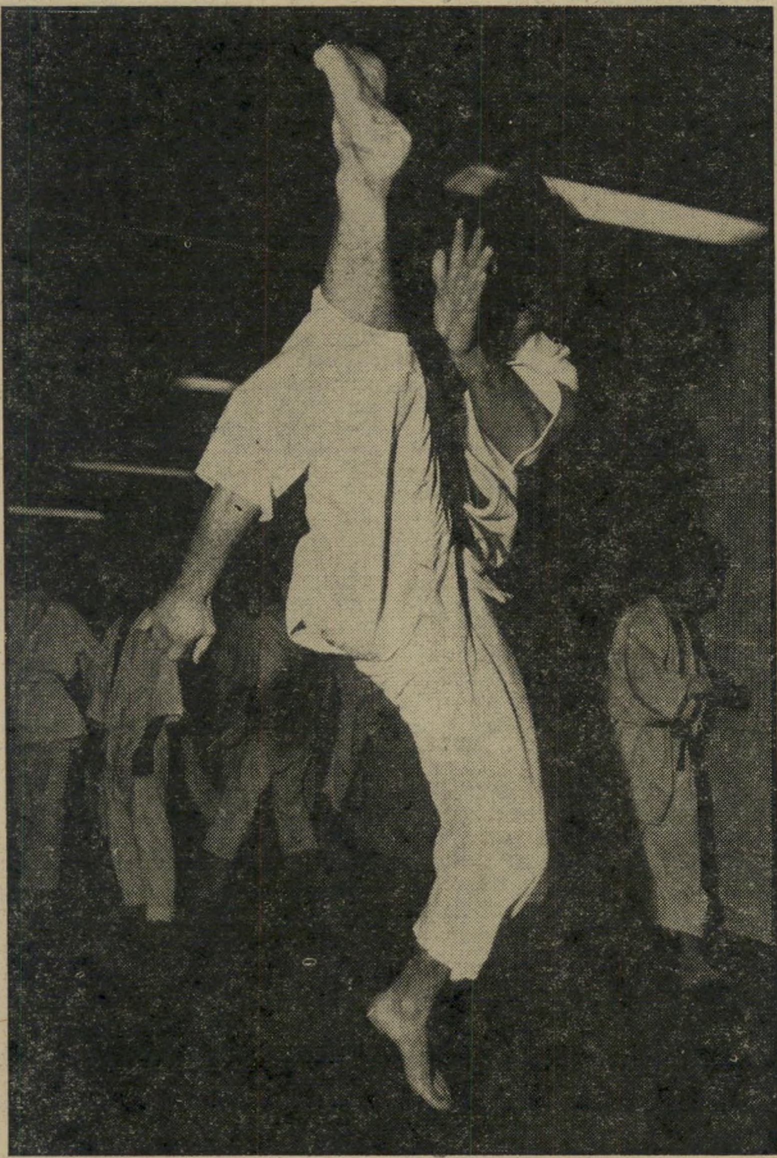

מגלה גדעון קדרי, בעל מכון לקאראטה בבאולינג התל־אביבי, שהפך לאחרונה למ־פורסם מבין מדריכי הקאראטה בארץ, לאחר השקעה נבונה בפירסום ויחסי־ציבור:

רק יזיקו

רק בקולנוע בן־יהודה אפשר לר־אות קאראטה נכון. אני מתכוון ל־תרגילי קאראטה מההתחלה עד הסוף.

„יתר הסרטים הם סרטים שאפשר לקנות אותם תמורת 3,000 דולאר, עקב הרמה הנמוכה שלהם. הקאראטה שבסרטים האלה הוא בעצם קרב סיני שדומה לקרב היפני.

„יש יותר מדי דם בסרטים האלה. סתם אלימות. הם סרטים זולים שיזיקו יותר משיעזרו לקאראטה פה בישראל.

„הבמאים של הסרטים האלה לחצו על מומחי הקאראטה, כדי לשנות את תנועות הקאראטה, ולעשות מהם תנועות של אפק־טים זולים.

„אני לא התלהבתי מהפסטיבאל הזה. אני לא יודע איך יכול קולנוע סינרמה למשל להרשות לעצמו להציג סרטים כל־כך זו־לים."

דם ושטויות

נאנח ריצ'ארד ריצקוף, 32, ששי־רת בוויאט־נאם חמש שנים בכומתות

קרטן „הרבה שרלטאנים בארץ," קובע אלכס קרטן, יו"ר האגודה לקאראטה בארץ, „רק שבעה מומחים אמיתיים הם בעלי חגורה שחורה."

הירוקות המפורסמות, נפצע, עלה לארץ, ועוסק כאן בהדרכת קאראטה כשנה וחצי:

„הסרטים הם 80% שטויות ו־20% קא־ראטה. יש בסרטים דם ודם ושוב דם. נותנים מכה — יוצא דם.

„דבר כזה לא קורה בקאראטה. בקארא־טה שוברים עצמות, אך לא יוצא דם.

„גם אני חושב שהסרטים הם ברוטא־ליים. הם לא עוזרים לקידום הקאראטה בישראל."

ולמרות זאת, באקדמיה להגנה עצמית וביטחון עצמי של ריצקוף צפוף. מועמדים חדשים עומדים ליד הדלת והחלונות, אחד על השני, מתבוננים בתלמידים שעל המיז־רון, וחולמים שביום אחד יגיע גם תורם להיות יפאניים מעופפים.

הכל זיופים

בניגוד למה שניתן היה לחשוב, כי פסטיבאל האלימות השוטף את מסכי־הבד יגביר את הפופולאריות של הספורט העתיק, מתלוננים דווקא מדריכי הקארא־טה על גל־הסרטים: „יש לי כיום 70 תלמידים," מספר ריצקוף. „היו לי מאה, אבל הרבה עוזבים, מחוסר סבלנות. רוצים תוך חודש ימים לבצע דברים שרואים בסרטים.

„הם אינם מבינים שמה שהם רואים זה לרוב לא קאראטה, אלא זיופים."

„האגרוף הסיני" בסינראמה הוא סרט לדוגמה, מבין מבול סירטי פסטיבל־האלימות שהציפו את הארץ. המתים נופלים כזבובים, כתוצאה ־גילים ראוותניים שאין בינם לבין קאראטה ולא כלום. מימין: כרזת־פירסומת לסרט נוסף.

למרות זאת, אין לריצ׳ארד תלונות. בעל חגורה רה דן 3 בקאראטה וותק של 19 שנה בספורט, מרוצה: „אני מרוויח טוב מאוד. יש לי בית, ית, ואני מפרנס את המשפחה בכבוד."

הגנה קנאית

תל־אביב בלבד, יכול היום החובב הנלהב לראות את האגרוף הסיני בסינראמה — את ס לי איש הזעם בבן־יהודה — את האלוף בעל ע האחת בתמר — את אגרוף הברזל בתל־אביב.

שלא לדבר על מה שמחכה במחסני המפיצים.

גדעון קדרי נתן את ברכתו רק לאחד מהם — ברוס לי איש הזעם בבן־יהודה התל־אביבי. רק בסרט זה, היה נכון להופיע לפני ההצגה על הבמה, להדגים מה זה קאראטה אמיתי.

קדרי הוא אחד מאלה השומרים על כבוד המקצוע בקנאות. הוא התחיל להתאמן בג׳ודו בגיל 15. ב־1967 נסע ליפן, למד חמש שנים בקריית הקודו־קאן — האוניברסיטה לג׳ודו וקאראטה — אצל מסוטא־

(המשך בעמוד 24)

„אגרוף הברזל" בקולנוע **תל־אביב** הינו דוגמה טובה נוספת לפסטיבל האלימות. אחד מגיבורי הסרט בוחן את ידיו שטופות־הדם, לאחר ביצוע תרגיל קאראטה שלא מן העולם הזה — שיסוע ידי עצמו.

פסטיבל הברוטאליות

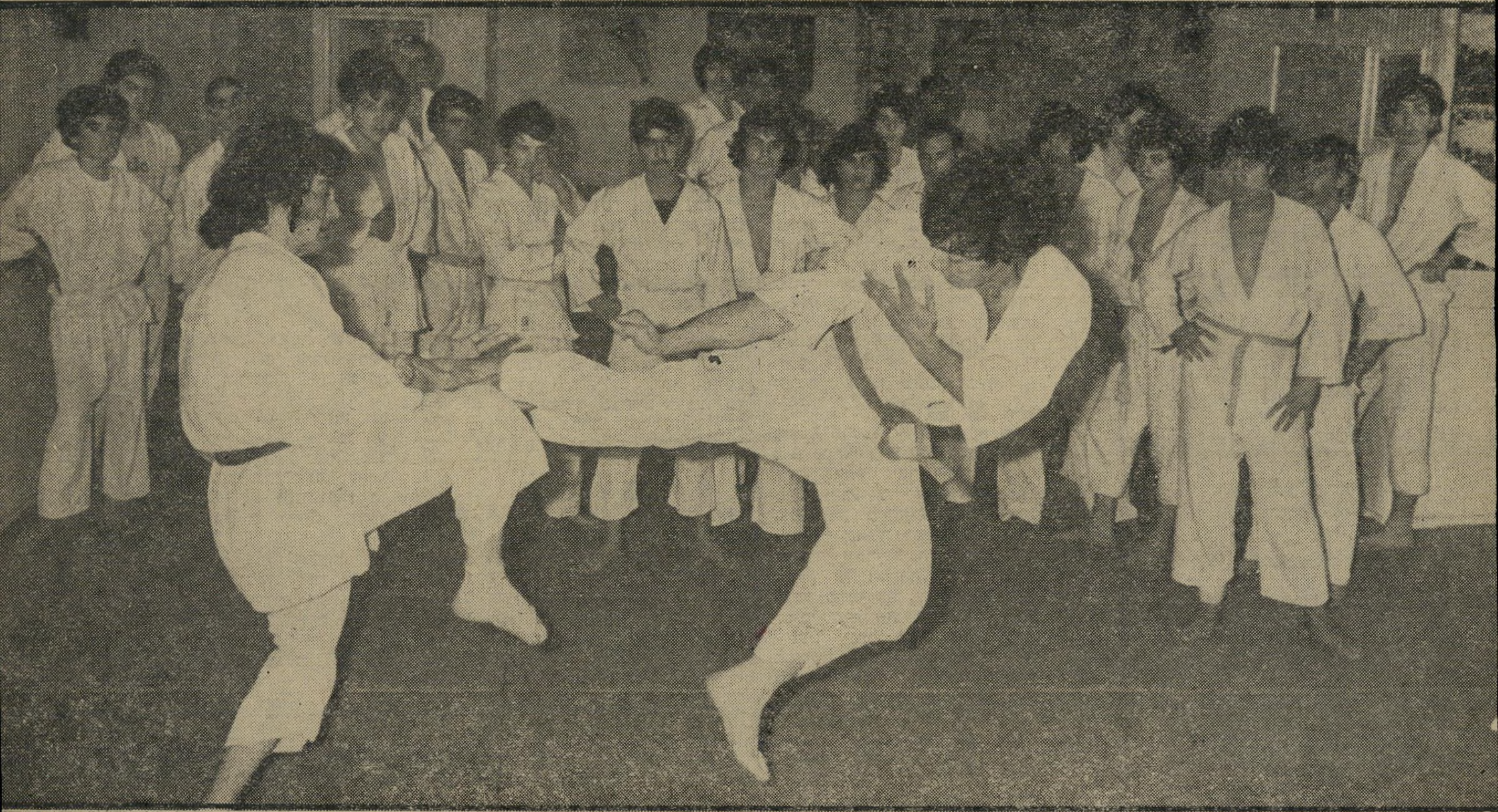

מיטב הנוער סצינה קלאסית למתרחש היום באולמות ההדרכה של קאראטה בארץ, בעקבות מבול סירטי הכביכול־קאראטה: שני חניכים גדעון קדרי מתאמנים על המיזרון, במכון הקאראטה שבמועדון **אורן באולינג** התל־אביבי. לכל שיעור כזה מופיעים עשרות צופים משולהבים מרותקים מתבוננים בהם, חולמים על הסרטים שראו. רוב הצופים בסרטים אינם יודעים שמה שרואות עיניהם איננו קאראטה, וכי על־מנת להגיע להישג כלשהו בספורט העתיק הזה נדרשות שנים של אימונים מפרכים.

במדינה

אישים

מקרה עין

רות דיין מגלה סודות מ„אופנת הרטיות" של משה דיין

מה היה גורלו הפוליטי של משה דיין לולא היה נפגע בעינו ונאלץ להסתיר את נכותו ברטיה שחורה?

קשה להשיב על כך תשובה ברורה, אולם ברור שחלק ניכר מהכאריזמה שלו יש ליחס לאותה רטיה שחורה המעניקה לו הילה של שודד ומנהיג. הודתה השבוע גם אשתו לשעבר, רות דיין, בפרק נוסף מסיפרה האוטוביאוגרפי המתפרסם בהמ־שכים במעריב: „ברור לי כי הרטיה מילאה את תפקידה במסכת הכאריזמה הפוליטית והאישית של משה."

לא היה זה הגילוי היחיד של רות דיין בקשר לרטיה. ספק אם מישהו, מלבד המקורבים לו, הבחין אי־פעם בהבדלים בין הרטיות השונות שחובש דיין. השבוע גילתה רות דיין כי למעשה יש למשה דיין אוסף שלם של רטיות: „בצהלה גדל

שלוש רטיות שונות על עינו הפגועה של דיין

„משיכה נשית לסמלים של פגיעה גופנית"

והלך אוסף רטיות העין שלנו, שכן בת־קופת מגורנו במקום זה נתפרסם שמו של משה ברחבי העולם ובד בבד עם זאת יצא שם לרטיה השחורה של עינו."

„תעלול פירסומת". סיפרה רות, בין השאר, על אופנת הרטיות:

„כמה וכמה פסיכיאטרים הביעו את דע־תם על השתקפותה המובהקת של הפגיעה הגופנית באורח התנהגותו. שכן מום עשוי לגרום לאדם לרצות להוכיח את כושרו בצורות קיצוניות. כן שמעתי, כי נשים עשויות לחוש משיכה אל סמלים של פגיעה גופנית.

„בצהלה טיפלתי בשפע הרטיות שהחלו מגיעות ממעריצים ברחבי העולם, רטיות שונות בסוגיהן ובצורתן ששלחו אנשים שביקשו לעזור למשה. אחת מהן, למרבה התדהמה, היתה עשויה זהב של 18 קא־ראט ועליה קישוט של מגן־דוד. משה הפגין אדישות לכל דגם חדש שהגיע בדואר, אולם כעבור זמן היה נזכר באחד מהם, ומחליט כי הוא יסכון לו יותר. אחר־כך היה מוציאו מהשימוש ומחליפו באחר. כל שיכולתי היה לנסות לעזור למצוא לו את הרטיה הנוחה ביותר, והדבר היה כרוך בהתרוצצויות מרובות, ביחוד בעת שהותי בחו"ל."

בין השאר סיפרה רות איך חיפשה ברחבי ארצות־הברית אחרי רטיה שהכינה כובענית בשם גרייס פורסייט, גילתה כי היא נפטרה, הזמינה משותפתה לשעבר ארבע רטיות תמורתן העניקה לה תשורה וגם תמונה של משה דיין חתומה על ידו.

תגובה שונה לרטיה גילתה רות, לדב־ריה, במכתב ששיגרה אליה קבוצת חיילים בו נאמר: „אחדים מאיתנו החליטו לבקש ממך לספר לנו את האמת. האם אין הרטיה של בעלך תעלול פירסומת ולא יותר? אנחנו שואלים זאת מפני ששמנו לב שבתמונותיו בעתונים מופיעה הרטיה לפ־עמים על עין שמאל ולפעמים על ימין."

היתה זו כמובן טעות של העתונים. ההופכים את הנגיטיבים בעת הכנת הגלו־פות.

כיצד שילמה הסוכנות משך שלוש שנים משכורת לניהול „בית הילל" - שלא נפתח כלל

תמי היקרה

מורלה בראון

הקשה מכל הדברים הקשים

איך לקבל משכורת — בלי לעבוד? החלום הוא עתיק־יומין. אולם ל־רבים, הוא חלום בלבד. לתמר ניגרי, הפך החלום למציאות, לאחר שגילתה את הפטנט: שנתיים וחצי קיבלה מש־כורת טובה, ועוד בדולרים — תמורת ג'וב שלא עשתה.

אלא שהפטנט דפק — כל זמן ש־נשמר בסוד. כאשר נתגלה — פג ה־קסם.

לא לגמרי, לא לגמרי. גם לאחר שהשחיתות נתגלתה, לא נסגר ברז ה־קסמים, והכסף המשיך לזרום לידיה, גם אם באפיק אחר.

תמר ניגרי, לבית צור, הגיעה לבו־לוניה עם בעלה מיכאל לפני ארבע שנים. מיכאל החל בלימודיו, וכמו רבים מהסטודנטים הישראלים הרבים בעיר האיטלקית, נאלץ להסתדר עם תקציב מצומצם. כמה דולרים נוספים לא היו לבטח מזיקים לו.

■ ■ ■

הנה לפני ארבע שנים נודע לפ־תע לסטודנטים הישראלים בעיר כי הסוכנות עומדת לפתוח סניף של בית־הילל בעיר. סניפי בית־הילל, הם רשת בתי־כינוס לסטודנטים דתיים, השייכת לאירגון בני־ברית העולמית.

מישרת ניהול הבית צריכה היתה ל־הינתן לפי מיכרז, אולם תמי ניגרי היתה היחידה שהגיעה לפגישה עם ה־אחראי מטעם הסוכנות. היא חזרה מה־פגישה עם המינוי בכיס, ולחברים גילתה כי היא מכרה טובה של מנהל מחלקת הנוער והחלוץ בסוכנות, מרדכי (מורלה) בראון, שהיה קצין חינוך ראשי בצה"ל.

ברגע שחתמה תמי על ההסכם, החלו הכספים לזרום. היא קיבלה שכר ניהול חודשי של 200 דולר, בתוספת סכומים להוצאות האחזקה של הבית. בשנה ה־ראשונה קיבלה 6,000 דולר, בשנייה כ־4,000, ובשלישית כ־3,000 דולר.

עד כאן, הכל היה טוב ויפה — פרט לעובדה קטנה: כל אותן שלוש שנים, לא נפתח כלל בית־הילל. ליתר דיוק: הוא לא פעל במשך שנתיים ורבע. ב־חלק מן הזמן, שכרה תמי אולם ריק כדי לזרות חול בעיניים. אולם הפעי־לות בו היתה אפסית.

■ ■ ■

השערורייה נמשכה כל עוד היתה תמי, שנתגלתה כמנהלת יקרה מאוד, מוגנת על־ידי נציג הסוכנות באיטליה, יגאל חלמיט. בישראל, סברו כל אותו זמן כי סניף בית־הילל בבולוניה פעיל ומשגשג בצורה בלתי־רגילה.

עד שלפני חצי שנה הוחלף יגאל חלמיט בנציג אחר, בשם דויד פס. זה לא היה קשור בשום התחייבות ריג־שית לתמי היקרה — ודיווח מייד ל־ממונה עליו, מרדכי בראון, על העניין.

סיפר השבוע בראון לכתב העולם הזה: „בקיץ התחלף נציגנו באיטליה, ואז נודע לי לראשונה כל העניין. במ־יוחד הרגיזה אותי העובדה כי הסטו־דנטים, שלהם הוקצבו הכספים ונועד הבית, לא ידעו כלל כי יש דבר כזה.

„עד כמה שאני יודע עכשיו, הבית מנוהל. אינני יכול לבקר בכל סניף שלנו. זה נכון שהבחורה קיבלה שנתיים ורבע כסף ולא עשתה כמעט כלום. אני לא מכיר אותה כלל. שמעתי עליה בפעם הראשונה בקיץ, כשהחלו להגיע תלו־נות. יגאל חלמיט בחר אותה, לא אני.

„מי שילם את הכספים? ובכן, ההו־צאות התחלקו בין בני־ברית, הקהילה המקומית, ואני.

„לא, אינני חושב שיש כאן עניין פלילי. עכשיו הבית פתוח, ויש בו גם טלוויזיה.

„לא, אינני יודע על כך שתמי קיב־לה הקצבה לטלוויזיה, קנתה בה מכשיר חדש לעצמה — ונתנה לבית־הילל את המכשיר הישן שהיה בביתה."

■ ■ ■

תגובת בראון רחוקה מלהיות מס־פקת. בולוניה אינה סוף העולם. קשה להבין כיצד דווח לו במשך שנ־תיים ורבע על פעילות תוססת, משחקי פינג־פונג, מסיבות, תחרויות שחמט ו־עוד — כאשר כמעט הכל היה שקר.

ועוד יותר קשה להבין מדוע עובר בראון על המקרה לסדר־היום — ואינו תובע מתמי צור להחזיר את אלפי הדו־לרים שהוציאה לשווא.

ועוד יותר קשה להבין כיצד יגאל חלמיט, האחראי לפרשה — עובד כיום בתפקיד בכיר במחלקה הכלכלית של הסוכנות. חלמיט מוכן לאשר כי הוא זה שבחר בתמי, וכן כי הבית לא היה פתוח כלל זמן רב. מתשובות בנושא הטלוויזיה, הוא מתחמק.

אולם הכי קשה להבין, מכל הדברים שקשה להבין, הוא כיצד נבחר יורשה של תמי לתפקיד מנהל בית־הילל ב־בולוניה.

שכן יורשה של תמי — הוא לא אחר מאשר בעלה, מיכאל ניגרי.

דרכי אדם

סליחה, טעות במת

רק כנס נתגלתה טעות בגווייה, שהיתה עלולה לקבור את המת הלא נכון

ארבעה ימים נאבק זלמן ברודצקי על חייו, לאחר שנפצע אנושות בתאונת־הד־רכים הסודית שאירעה בקרן־הרחובות שיינקין־אחד־העם בתל־אביב (העולם הזה 1849). היו אלה ארבעה ימים נוראים להוריו, חנה ושלמה ברודצקי. ארבעה ימי ציפייה, ותקווה, ופחד וייאוש.

כאשר נפטר זלמן מפצעיו, התמוטט עליהם עולמם. אולם כוס המרורים עוד לא רוקנה. הגורל טמן להם מהלומה נוספת.

של מי הגופה? לאחר מותו, הועברה גופתו של זלמן מבית־החולים איכילוב

קורבן ברודצקי

התאונה הסודית

למכון לרפואה משפטית באבו־כביר. משם, אמורה היתה הגופה להיות מוסעת באמ־בולנס לקבורה בבאר־שבע, עיר־מגוריהם של ההורים.

ידידת משפחה, שרה סטופניצקי, הגיעה לאבו־כביר כדי להתלוות אל הגופה במ־סעה. כאשר הגיע האמבולנס, והגופה הוכ־נסה לתוכו, נכנסה בעקבותיה גם שרה.

לפתע, שמעו העובדים קול זעקה מבוהלת מכיוון האמבולנס. הם נחפזו לעברו, מצאו את שרה מתייפחת בהיסטריה: „זה לא זלמן," זעקה בכאב.

העובדים הנבוכים הרגיעו את האשה ה־בוכייה, החליפו את המת הזר במת הנכון, ביקשו סליחה באדיבות, והאמבולנס יצא ל־באר־שבע, להלווייה.

להלווייה, שרק בטעות לא נקבר בה מת

סקופ

איירונסייד, מק־גארט והמלאך לא היו מסוגלים לפענח התעלומה:

איך נעלמו יהלומים מתוך חדר הכספת

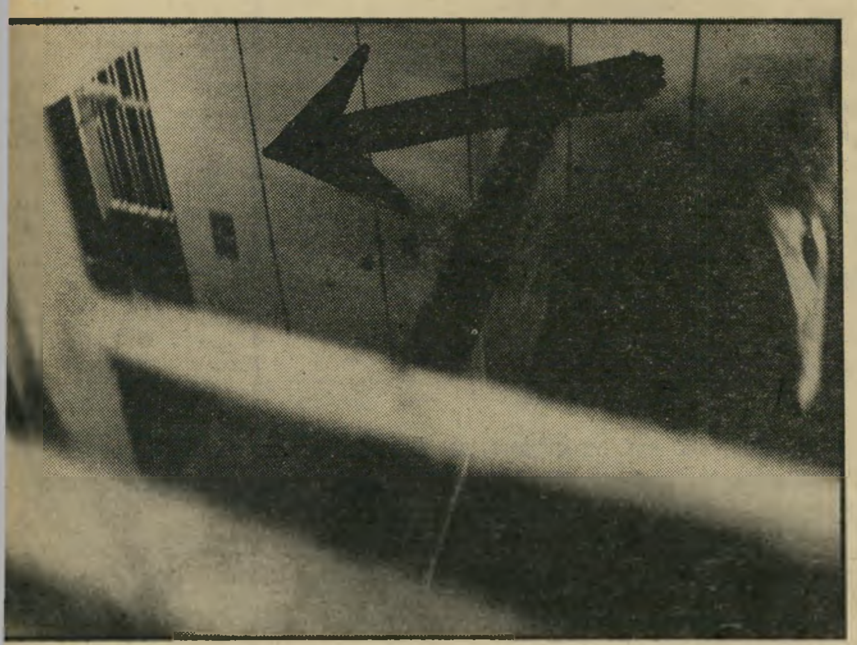

חדר־הכספות

החדר השמור ביותר במדינה, ואחד המוגנים ביותר בעולם, הוא מרתף־הכספות של בורסת־היהלומים ברמת־גן (החץ מצביע על הכניסה לתוכו). חדר־כספות זה מוגן במיתקנים האלקטרוניים המשוכללים ביותר בעולם, ובשמירה מעולה מאין כמותה. למרות זאת, נעלמו יהלומים.

המחזה המדהים התרחש ביום השני השבוע, בשעות הצהרים.

בבניין בורסת היהלומים ברמת־גן ניצבו בשורה עשרות יהלומנים, ביניהם מיליונרים מפורסמים, והירשו לשומרים חמושים והמורי־פנים לערוך חיפוש מדוקדק על גופם, כאילו היו פושעים.

למעלה ממאתיים סוחרים ויצרנים מכובדים חיכו בסבלנות בתור, עד שהסתיים החיפוש המוזר, שהחל בשעה שתיים, ונגמר לקראת חמש אחר־הצהריים.

וכל אותה עת, היה ארמון היהלומים סגור לעסקים. איש לא נכנס, איש לא יצא. עשרות שומרים עצבניים של מודיעין אזרחי, החברה המופקדת על ביטחון הבניין, שוטטו בכל פינות גורד־השחקים, ניסו לפתור את התעלומה המזעזעת:

כיצד נשדדה, באותו יום בצהריים, חבילת יהלומים בת 400 קאראט, בשווי 20 אלף דולר?

מה שהדאיג את ראשי היהלומנים ביותר, גרם לתגובה כה קיצונית כסגירת הבניין וחיפוש אישי על גופם של היהלומנים — היתה העובדה כי שוד זה היה כבר השלישי בסידרת מעשי־שוד מיסתוריים, שהתרחשו בבניין המוגן ביותר בארץ בשבועות האחרונים.

סידרת מעשי־שוד שהועלמה מידיעת הציבור, נשמרה בסוד כמוס. רק הגניבה האחרונה הגיעה לעיתונות, בגלל החיפוש שנערך על גופם של מאות אנשים.

השוד הנוכחי, ששללו הסתכם בפחות ממאה אלף ל״י, היה כאין וכאפס לעומת השוד שקדם לו, לפני מספר שבועות.

אז, נעלמו, באורח מיסתורי לא פחות, יהלומים בשווי 600 אלף ל״י.

כיצד ייתכן הדבר, בהתחשב בנוהלי הביטחון הפנטסטיים המקיפים את הבניין?

הסיבה, כפי שגילתה חקירת העולם הזה: סידורי הביטחון רק נ ר א י ם פנטסטיים.

על הגדול — עד עתה — בשורת מעשי השוד הגאוניים, הראוייה להיכלל בסידרת סיפורי־המתח של הטלוויזיה, סיפר השבוע ליאון ורהפט, בעל האוצר השדוד:

„נכנסתי ביום חמישי אחרי הצהריים לחדר־הכספות, פתחתי את הכספת שלי והנחתי את החבילה בפנים.

„היו עימי כשישה יהלומנים בחדר. סגרתי את הכספת. אני בטוח כי הכנסתי את היהלומים פנימה. למחרת באתי להוציא את הסחורה, פתחתי את הכספת — והנה היא ריקה לחלוטין.

„בזמן שעבר, היו בחדר הכספות 30 איש. אין לי כל מושג מי לקח את החבילה. גנבים יש בכל מקום. מה אני יכול לעשות? אני מעדיף לשלם מכיסי את הנזק. כן, יש ביטוח, ויש זיכוח עם הביטוח. אני מקווה כי ייגמר בסדר.״

ליאון ורהפט ידוע ביושרו בין ציבור היהלומנים מזה עשרות שנים. איש אינו מטיל ספק בדבריו. בין אם הכניס את החבילה לכספת — ובין אם אפילו השאירה מתוך שיכחה מחוץ לכספת — מישהו נכנס לחדר הכספות, שדד את החבילה.

חקירות ✶ חשאיות

היהלומנים נחשבים לאנשים ידועים ביושרם — לפחות מבחינה מקצועית. מילה בעל־פה שלהם מספיקה לאישור עיסקות של רבבות ומאות אלפי ל״י, ללא חוזה או אף פתק בכתב. יהלומים במיליוני לירות שוכבים חופשיים על השולחנות, באולם הבורסה בבניין — ולא קורה להם דבר.

ואכן, יודעי־דבר הבינו, מצורת־הביצוע המבריקה, שהסיכויים לגילוי השודדים הגאוניים היו קלושים. התוצאה: השמאי יעקב שינואלד שמונה ע״י חברת הביטוח, הציע פרס של 60 אלף ל״י עבור החבילה שנעלמה, או עשרה אחוז מכל חלק ממנה שיוחזר. לא היה צורך בפירוש רש״י כדי להבין שההצעה מכוונת לשודד.

זמן קצר לפני השוד־של־השנה, אירעה במיבצר היהלומים תעלומה אחרת, אמנם על סכום קטן יותר — אך מיסתורית לא פחות.

סיפר על המיקרה היהלומן הידוע בן־ציון פוזיילוב, מגדולי היצואנים בענף: „בא אלי סוחר זר מחו״ל, וקנה אצלי חבילה ב־20 אלף דולר. הוא לקח אותה

(המשך בעמוד 26)

המיבצר המואר

בניין בורסת־היהלומים ברמת־גן נראה כלפי חוץ כגורד־שחקים מודרני ונינוח, ככל בניין־מישרדים אחר. למעשה, זהו מיבצר מוגן בקפדנות, שכל הנכנס לתוכו ויוצא ממנו נסקר ונסרק ביעילות האמורה להגן בצורה מושלמת על המיליונים הנמצאים בתוכו. האמנם?

קצין הביטחון

מנחם גלבוע, קצין־הביטחון של בניין הבורסה, הוא חתנו של שלום ירקוני, בעליו של מודיעין אזרחי, שבידיו מופקדת אבטחת הבניין.

■ פסטיבל הברוטליות ■

(המשך מעמוד 21)

סו אויאמה, מגדולי מורי הקאראטה ביפן. הוא עבד שם כשחקן בסירטי אלימות זולים, כדי להתפרנס בשנות לימודו ולשלם את דמי־הלימוד, שהסתכמו ב־15 אלף ל״י. משום כך, הוא יודע הכל על תעשיית־הסרטים הזו.

חולם, נושם, ואוכל קאראטה

כיום, בגיל 27 ובמשקל 95 ק״ג, קדרי מדריך ישראלים הרוצים ללמוד את התורה. „קאראטה אמיתי יש ללמוד בלי סוף,״ הוא מסביר. „אין להגביל את הלימוד לשנתיים, או חמש שנים, או אפילו יותר. אני יכול לומר שאני אוכל קאראטה, ישן קאראטה, חולם קאראטה. כל הזמן אני חי את התורה הזו.״

כיום, הוא נושא בתואר דן 3. כשחזר מיפן, נכנס לשותפות באורן באולינג, פתח שם את המכון שלו.

ישראלים, מסתבר, אוהבים ללמוד את מקצועות ההגנה העצמית של המזרח הר־חוק:

„יש לי פה 400 תלמידים,״ סיפר גדעון. „כל אחד מהם משלם 45 ל״י לחודש עבור שמונה שיעורים. פעמיים בשבוע — שיעור של שעה. כיום, אני אינני יכול לקבל יותר תלמידים. אני עומד לפתוח עוד שני בתי־ספר נוספים.

„קיימים היום 4—3 בתי־ספר בתל־אביב. קודם, לפני חודשים מספר היו שישה בתי־ספר, אך חלק מהם נסגרו מפני שהתל־מידים עזבו.

„יש בתי־ספר לקאראטה גם בחיפה וחוג בטכניון. אך אין שום דבר בירושלים ובבאר־שבע.

„בספורט הזה יש לעשות השקעות גדו־לות בציוד, כדי להחזיק רמה גבוהה של השיעורים. אני הבאתי מיפן את המיזרון של האולם, שעולה 23 אלף ל״י. כל שנ־תיים יש להחליף את המזרון, כל קפיץ עולה לי להחליף 100 ל״י.״

איך לגלות שרלטן

אלכס קרטן הוא בחיי היום־יום שלו בעל מסעדת פונטנבלו התל־אביבית הנודעת. אבל מאחורי החזות של איש־העסקים הנינוח, מסתתר לא אחר מאשר יו״ר האגודה לקאראטה בישראל.

אלכס, 28, למד בילדותו באנגליה, בילה 14 שנים בלימוד קאראטה. „יש בארץ שבעה מומחים בלבד לקאראטה,״ הוא קובע חד־משמעית, „שהם בעלי חגורה שחורה. הם בחרו בי כיו״ר האגודה. כל השאר הם שרלטנים.

בין מדריכי הקאראטה האמיתיים מזכיר קרטן גם את דניס חובר, מנהל מכון ב־הרצליה בעל 400 תלמידים ומכון נוסף בגבעתיים, גם הוא בעל מספר דומה.

מרכז נוסף ללימודי קאראטה לא־שרל־טניים הוא באוניברסיטת תל־אביב, בה מת־אמנים גם כן כמה מאות סטודנטים. „בסך הכל,״ מסכם אלכס, „יש בארץ כמה אלפי תלמידי קאראטה — רובם רציניים.״

אלכס וחבריו מאמינים רק ברצינייים. ה־לא־רציניים, אלה שהגיעו למכונים השונים בהשפעת סרטי הדם והמעיים השפוכים, לא יתרמו דבר לקידום הקאראטה בארץ. אלכס וחבריו אמנם מקבלים את כל מי שבא. אחרי הכל, הם פתוחים בשביל עס־קים, לא בשביל פילוסופיות. אבל הם יוד־עים שגל חדש זה של תלמידים ייפלט תוך שבועות או חודשים ספורים.

„הבעייה היא שהקהל איננו מסוגל להב־דיל בין שרלטן לבין מומחה אמיתי. בדיוק כמו שהוא אינו יכול לדעת, בסרט שהוא רואה, אם זה קאראטה או סתם שטויות.

„הסרטים המוצגים היום בארץ הם סתם ברוטאליות לשמה. ביחוד התרשמתי רע מהסרט בקולנוע תמר. יותר מדי דם, ופחות מדי קאראטה.״

כגברים הלוקחים את העניינים בידיים — ואפילו מתפרנסים מזה — מתכוננים אלכס וחבריו לעשות משהו בקשר למכת־הדם ששטפה את המדינה במסווה של קא־ראטה: „בשלישי לחודש הבא,״ הוא מב־טיח, „נארגן באיצטדיון יד־אליהו הופעה בשם זה הוא קאראטה. באותה הזדמנות, נקיים גם תחרות אליפות בענף, ונביא גם מומחה כושי ואלוף מאוסטרליה.

„כדי שהישראלים יוכלו לראות סוף־סוף מה זה קאראטה, ולא השטויות בסר־טים.״

פרס לבעל שם טוב

״קרנית״ (קרן נפגעי תאונות) הוא שמנו החדש, שנבחר בתחרות ציבורית ואשר יחליף את שמנו הקודם מ.מ.מ. (משרד מבטחי מכוניות).

״קרנית״ - היא קרן שהוקמה ע״י איגוד חברות הביטוח, המפצה (ללא תשלום פרמייה) את הנפגעים בתאונות דרכים, אשר זכאים לפיצויים, אך אין להם את מי לתבוע. לדוגמא: נפגעים בתאונות פגע-וברח, או בתאונות שנגרמו על ידי נהג שאינו מבוטח ולא מסוגל מבחינה כספית לפצות בעצמו את הנפגע.

בין מציעי השם קרנית יחולקו דמי הפרס הראשון בסך 500 ל״י:

דיין אורי, החשמונאים 35, בת-ים; שמעון גדיר מגדל 23, גבעתיים; תמר בן גור, ניר דוד; יוסף מולאור, המתמיד 38, ר״ג; אילן שרון, החרוב 7, נוה מגן.

בפרס השני בסך 250 ל״י יתחלקו:

גיורא נוימן, רחוב הספורט 16, חיפה; אמרה בן משה, כפר מרדכי; מרים חיון, רחוב הלל 56, חיפה; גיצה וולמן, רחוב וולפסון 24, פ״ת; דוד דוד, רחוב אבא ברדציב 16, בת-ים; ימימה שרון, רחוב המועדון 3, סביון; אספיר דליה, הונא 48, תל־אביב; יצחק כהן, רחוב הגולן 7/12, קרית מוצקין.

בפרס השלישי בסך —.150 ל״י יתחלקו:

מאיר שפיר, קרית ים ב׳; שמעון גרינבוים, רחוב אפשטיין 29, חיפה; מנחם הלפרן, ת.ד. 375, תל־אביב.

אנו מודים למשתתפים הרבים ששלחו אלפי הצעות.

קרנית

קרן נפגעי תאונות
רחוב אלנבי 113, ת״א.

שיפרין נעמן

קולו- להקת היצוג היוגוסלבית

70 רקדנים ונגנים

תל־אביב — היכל התרבות 5.3, 11.3 הצגות גאלה ב־9.00
גבעת־חיים — גבעת־חיים, יום ג׳ 6.3 ב־9.00
חיפה — ארמון, יום ה׳ 8.3 ב־9.00
יפעת — יפעת, יום ב׳ 12.3 ב־9.00
כרטיסים בתל־אביב „לאן״, בחיפה — „קופת חיפה״, בירושלים — „כהנא״, „בן נאים״, נתניה — „סיגנל״, באר־שבע — מרקור. מוסדות ומפעלים במשרד

המוצג

השמיניסטית ציפי בשעות היום: שמיניסטית בת 17 וחצי, לא מאו־פרת, בבטלדרס ג׳ינס ותסרוקת פשוטה.

נערת הזוהר צ״פי במלוא הידורה, בחברת נתי סטוליאר, 25, שנחשב לאחד המאורות הגדולים בקרב חתיכות אוניברסיטת תל־אביב ונערות־הזוהר.

סגנית המלכה ציפי (ראשונה מימין) זכתה בתואר סגנית ראשונה של מלכת המים 1969 בגיל 14 וחצי. במרכז: המלכה, שרית דמיר. משמאל נילי שרי.

„לא הייתי ערומה!״ זועקת ציפי לוין ותובעת 50 אלף לירות

הזיוף השווייצי

„הדביקו לי שדיים של אשה אחרת!״

בדרך־כלל, נמנעות נשים מלפרסם הצהרות מסוג זה. כאשר כבר עושים להן מעשים כאלה, על שולחן תמנתח הפלס־טי, הן מעדיפות לשמור זאת בסוד — ועוד משלמות הון־תוע־פות עבור התענוג.

אלא שציפי לוין, שמיניסטית תל־אביבית, לא התפעלה כלל מהניתוח הפלסטי שעשו לה, לדבריה — ותובעת על־כך פי־צויים של 50 אלף ל״י.

את העבודה הזרה עשו לציפי, לטענתה, על פוסטר צבעוני מקסים, בו היא נראית כאילו בעירום. „לא הייתי בעירום,״ זועמת ציפי היפהפייה, שלפני שלוש שנים, בגיל 14 וחצי, זכתה בכתר סגנית ראשונה של מלכת המים 1969. „הצילום הזה נעשה בקיץ לפני שנתיים. הייתי עם החבר שלי, בחור שווייצי בשם ווקר, על שפת־הים בתל־אביב, על־יד מלון דן. היה איתנו גם חבר של ווקר, גם כן בחור שווייצי, והוא צילם אותנו עומדים אחד מול השני, בדיוק על רקע השמש השוקעת.

„שנינו היינו בבגדי־ים. החבר שצילם אותנו אמר לי שאם הוא יצליח לפרסם את הצילום, הוא יודיע לי וישלח לי תש־לום. לא חשבתי על זה הרבה, כי לא האמנתי שייצא מזה משהו. המצלמה שלו היתה קטנה, והוא צילם נגד השמש.״

שנתיים עברו, עד שגילתה שיצא מזה משהו: „לפני 4 חוד־שים באו אלי חברות בכיתה,״ המשיכה ציפי (המשך בעמוד 28

(המשך מעמוד 23)
לאחד החדרים הצדדיים במשרדי, שם אותה על השולחן, ויצא לרגע מהחדר.

„כאשר חזר — החבילה נעלמה. ממש נעלמה. הוא טוען שהיה לבדו בחדר — אבל החבילה נעלמה.”

על מקרה זה לא הוגשה אפילו תלונה למשטרה. הסיבה: הביטוח לא מכסה את הנזק, כי היהלומים היו שייכים כבר לסוחר הזר שקנה אותם, ולא לחבר הבורסה.

ביום ב׳ השבוע, היכה השודד האלמוני שוב בכיוון האחים פוזיילוב.

המתווך שלום באוכמן לקח מחדרם של האחים פוזיילוב חבילה של 400 קאראט, הניח אותה על שולחנו, באולם הבורסה בבניין. לפתע, נקרא לטלפון. כאשר חזר, חשכו עיניו: החבילה נעלמה.

היה זה אז שכל היהלומנים הוזעקו לחיפוש, והבניין נסגר ונסרק ממסד עד טפחות. שכן לולא היה זה טראגי, היה זה קומי: הבניין המוגן ביותר במדינה, שסידורי הביטחון בו עולים ליהלומנים הון־תועפות מדי חודש — נתגלה כפרוץ לכל רוח.

לדברי נשיא הבניין, משה שניצר, זהו אחד המיבנים המוגנים ביותר בעולם — ממנו לא ניתן לגנוב. ואכן, צבא שלם של שומרים פרטיים — אנשי משרד־החקירות מודיעין אזרחי — מקיפים את הבניין יומם ולילה.

כל אדם הרוצה להיכנס לבניין, חייב להזדהות לפני מחלקה שלמה של פקחים, להשאיר כפיקדון את תעודת־הזהות שלו. כן עליו לקבל אישור, בטלפון הפנימי, מאחד מחברי הבית, כי אכן הוא מוזמן. הוא מקבל גם תגית מיוחדת עם מספר,

דולרים, והמרוכז כולו בבניין אחד. בשנת 1972, לדוגמה, נעשו בבניין עיסקות ב־705 מיליון דולר. כל יום, נמכרת שם סחורה ב־3.5 מיליון דולר. הון־עתק כזה ראוי לכל הביטחון שאפשר לקנות בכסף.

איך לשדוד יהלומים

בתנאי, כמובן, שהוא מגן אכן בפני גניבה.

חקירת העולם הזה, השבוע, גילתה כמה דוגמאות לחורים גדולים וזועקים לעין במסך הביטחון, האמור להיות בלתי־חדיר.

● איך להיכנס — בלי שידעו מי אתה?

אתה ניגש לשולחן הביקורת בכניסה, מציג תעודה מזוייפת, טוען כי הוזמנת על־ידי יהלומן מסויים. השומר נותן לך את הטלפון הפנימי. אתה מחייג למי שאתה רוצה, נענה על־ידי מזכירה, אומר לה כי באת להביא משהו לבעל המשרד, היא מאשרת לשומר לתת לך להיכנס.

איך להיכנס לחדר־הכספות כמו כל יהלומן — למרות שאינך כזה?

לחדר־הכספות ניתן להגיע בשתי דרכים. האחת: במעלית המיוחדת, המורידה אותך ישירות לתוכו. שם ניצב בפתח המעלית שומר מזויין, הבודק כל מי שבא. השנייה: דרך הכניסה הנוספת, במדרגות היורדות מחניון המכוניות. שם אין איש בודק אותך, ואתה נכנס בקלות לחדר־הכספות, יחד עם יהלומנים אחרים.

אלה הן רק שתי דוגמאות, לקלות בה ניתן לחדור לקודש־הקודשים. קיימות גם דרכים נוספות, שאין טעם לגלותן.

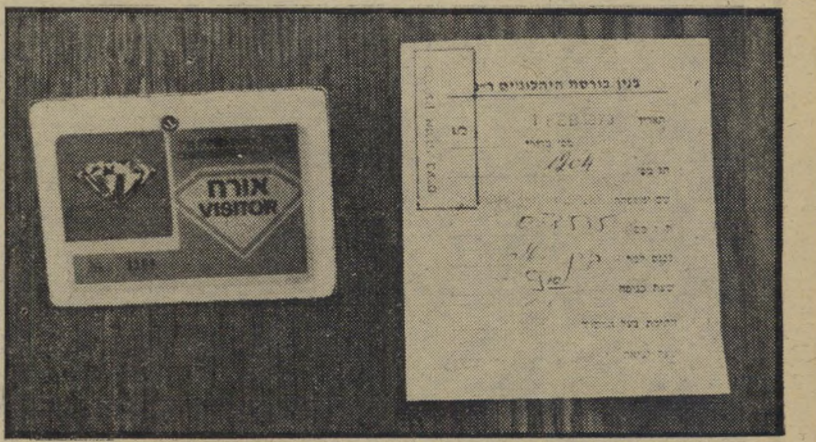

תג־בטחון

כל זר הנכנס לבניין חייב לתלות על בגדו, במקום גלוי לעין, תג־פלסטיק בולט המציין כי הוא אורח. כן מקבל כל זר אישור המפרט את זמן ויעד כניסתו ויציאתו. אישור זה חייב להיות מוחתם על־ידי המישרד אליו נכנס הזר, ולא, לא יוכל הזר בצאתו לקבל בחזרה את תעודת־הזהות שלו. ובכל זאת?

אותה עליו לענוד על דש־ביגדו, כדי שידעו הכל כי זר סובב בבית.

בצאתו, עליו להחתים את היהלומן אליו הוא בא על טופס המאשר מתי יצא מהמשרד. אין אפשרות לעזוב את הבניין בלי החתימה המאשרת.

בהיכנס הזר למעלית, משגיחות עליו עיני מצלמות טלוויזיה בלתי־נראות. בהגיעו לקומה המבוקשת, אין הוא יכול להיכס למשרד המבוקש סתם כך. עליו לצלצל בפעמון, להזדהות באינטרקום — ורק אז נפתחת הדלת.

אם השמירה על קומות המשרדים היא ללא תקדים, הרי השמירה על לבו של הבית — חדר הכספות השוכן במרתף — כפולה ומכופלת. דלת סורגי־פלדה עבים חוסמת את הכניסה למי שאינו חבר הבית. בפנים סובבים שומרים מזויינים, דלתות משורייננות נוספות מובילות — לאחר בדיקות — אל קודש־הקודשים — הכספות עצמן. אלה נפתחות רק לפי סימנים סודיים ביותר.

לא לשווא אמר שניצר לפני כמה ימים: „אחרי סינדיקט היהלומים בלונדון — בניין הבורסה שלנו הוא אחד המיבנים השמורים ביותר בעולם. יש לנו משטרה מיוחדת, במדים ובלי מדים, הנמצאת בתפקיד יומם ולילה. עיניים אלקטרוניות ומצלמות סמויות של טלוויזיה במעגל סגור עוקבים אחרי הנכנסים והיוצאים מכל פינה. אינך יכול להפתיע איש במשרדים. תמיד רואים אותך על המסך הקטן.”

גם היהלומנים עצמם, ברובם — למרות הטורח הרב הנגרם להם בגלל סידורי הביטחון — סבורים כי הם נחוצים, כדי להבטיח את רכושם, השווה מאות מיליוני

לשם מה, אם כן, ניצבים שם כל אותם עשרות שומרים, בשלוש מישמרות, העולים ליהלומנים מאות אלפי לירות לשנה?

לדברי חלק מהיהלומנים מדאיגים אותם נוהלי הביטחון, מבחינה מסויימת, דווקא יותר מהשודדים. אנשי הביטחון מנהלים רישום מדוייק של כל הבא לבניין — ואל מי הוא בא. זוהי אינפורמציה השווה זהב. מי שמצליח לשים ידו על רשימות אלה, מגלה מייד איזה סוחר ביקר אצל איזה יהלומן. כך, יכול אותו מישהו לפנות לסוחר, לחטוף את העיסקה מידי היהלומן.

רשימות אלה נשמרות על־ידי מנהלי הבית, בראשותו של נשיא הבית, שניצר. מובן שאין איש חושד בהם. אולם איש אינו יודע — ביחוד לאור האור המפוקפק שנשפך עתה על יעילות הביטחון — לאיזה ידיים נוספות נופלות הרשימות.

אנשי הביטחון של הבניין מופנים גם, לא אחת, לביצוע משימות פרטיות. לאחר הפירסום בהעולם הזה אודות הדרך בה זכו שניצר וכמה יהלומנים אחרים במניות הבנק להון חוזר (כסף הולך לכסף, העולם הזה 1848), פתח שניצר בחקירה כדי לברר מי מחברי הבניין הדליף את המידע.

ורק מובן מאליו הוא, שכאשר הופיעו חוליות־כיסוי של העולם הזה בבניין, לשם חקירת סידרת מעשי השוד האחרונה הופנו אנשי־הביטחון את מלוא תשומת־ליבם אליהם, במאמץ לחסום את חקירותיהם.

מה שדווקא די מצא־חן, יש להניח, בעיני השודדים האלמוניים, שגם לפני כן עשו את מערכת הביטחון, העולה הון־תועפות, ללעג ולקלס.

„לא לפרסום!”

הרב הראשי שלמה גורן, שהופיע למסיבת גיבורי תוכנית הטלוויזיה **חיים שכאלה** בלוויית אשתו **צביה**, ערך הופעה של התנגדות לצילומים, הניח לצלמו בתנאי שהתמונות יהיו „לא לפירסום!”

האנוסים

לא! אני לא מצטלם! אני לא רוצה להצטלם!” הכריז הרב הראשי שלמה גורן ולרגע נדמה היה שכל המסיבה העליזה עומדת להתפוצץ.

המעמד שהרב גורן היה צריך להשתתף בהנצחתו אמור היה להיות מעמד היסטורי: רגע הקמתה של אצולה חדשה בישראל. היה זה כנס גיבורי תוכניות הסידרה הטלוויזיונית חיים שכאלה, שמאז השתתפו מאות אלפים בישראל בחוויות האינטימיות שלהם ובסודות חייהם, הם הפכו לנכס לאומי. למרות שכמעט כל גיבורי התוכנית שייכים בעצם מאז ומתמיד לאותו מעמד — ל„מישפחות הטובות” של ישראל — ולא רק שהכירו האחד את השני

לפני שראו את התוכניות בטלוויזיה, אלא שביניהם לבין עצמם יכלו לספר יחד את חייו של כל אחד מהם, הרי עצם בחירתם לתוכנית הטלוויזיה הפופולארית כבר העלתה אותם בדרגת חשיבות אחת קדימה.

ואז, ברגע בו עמדו לסדר את כל משתתפי המעמד ההיסטורי (מלבד ח״כ יצחק נבון והמשורר חיים גורי, שנעדרו משום מה) לתמונת מחזור, עמד הרב גורן לקלקל את כל העסק. רגע לפני כן עוד ישב הרב גורן על כסא בשורת המצטלמים, ושילב ידיים כמו ילד־טוב־ירושלים. אבל אשתו, הרבנית צביה, שהושארה מהצד, לחשה משהו על אזנו והרב זינק מייד ממקומו וקילקל את השורה.

בעלי השפמים

ישורון שיף, קצין מישטרה לשעבר וכיום מנהל חברת **קו צינור הנפט**, בשיחה עם מילא ברנר, מבעלי החברה **הימית־להובלת־פרי**, שהוא מעבידו של עזר וייצמן. במרכז: אפריים קצ׳לסקי.

גיבורי „חיים שכאלה" התחרו ביניהם על כתר הצניעות

חצקל איש־כסית הופיע למסיבה במלון גרנד ביץ' עם כל משפחתו. כאן הוא נראה בשיחה עם אביה של התוכנית, עמוס אטינגר.

שתי אחיות ראומה וייצמן (מימין) אשתו של עזר וייצמן, הביאה למסיבת גיבורי **חיים שכאלה** את אחותה הגרושה רות דיין (במרכז). משמאל נראית העיתונאית תמר אבידר, אשתו של מפיק ובמאי התוכנית עמוס אטינגר. במסיבה הוצגו בפעם הראשונה כל אלה שנטלו חלק בהפקת 12 התוכניות שנעשו עד כה, ושמהן שודרו עשר.

הכהן מנשק דוד הכהן, שהוא אולי האיש היחיד שיכול היה להופיע בכל תוכניות **חיים שכאלה** ששודרו עד כה, כיוון שהיה קשור לכל אחד מגיבו־ריהן, מנשק את פיליס פלגי, אשתו של הצנחן לשעבר יואל פלגי.

עזר מלטף גם הוא את לחיה של פיליס פלגי. כמו בכל מקום אחר בו הוא נמצא, היה עזר גם הפעם הרוח החיה והציר המרכזי במסיבה המשותפת שנערכה לכבודם של גיבורי תוכניות הטלוויזיה **חיים שכאלה.**

„תצטלם! תצטלם!" קרא לעברו אלוף (מיל.) עזר וייצמן, שהיה שובב ועליז כמו בוועידת חרות, „כבר מזמן לא הופיעו תמונות שלך בעיתונים!" אבל הרב גורן לא מתמסר בקלות. „אני מוכן להצטלם רק בתנאי שהצילומים הם לא לפירסום, אוף־דה־רקורד," היתנה גורן תנאי.

„בסדר, בסדר," הבטיח לו העיתונאי איתן הבר, שותפו של עמוס אטינגר להפ־קת התוכנית, „התמונות יפורסמו רק למז־כרת בעיתונות." רק אחרי שהבטיחו לגו־רן כי יפורסם בעיתונות שהוא התנגד לפירסום, הוא הסכים להצטלם למען ההיס־טוריה והעיתונות.

המסיבה, שחנכה את עונת המסיבות ב־מלון התל־אביבי החדש גרנד ביץ', אור־גנה בעצם לכבוד חתני התוכניות ביזמתם של המפיקים, אטינגר והבר, ועל חשבונם הפרטי. מנכ"ל רשות־השידור, שמואל אל־מוג, שהוזמן אף הוא למסיבה, לא הא־מין שהחגיגה לא מריחה מביזבוז, על חש־בון איזה כסף ציבורי, ולכן הפגין היעד־רות. אבל מנהל הטלוויזיה, ישעיהו תד־מור, כיבד את האירוע באישיותו, נאלץ לספוג בעצמו את כל העלבונות שהוטחו כלפי הטלוויזיה. זה הגיע עד לידי כך, שבעת שבירך את החתנים, התחיל עזר וייצמן להפריע לו, בתקווה שיתבלבל, שיי־סע את דברי בירכתו בקריאות ביניים קולניות כמו „צאו כבר מהשיגרה! אפ־שר למות פה, כמו בטלוויזיה!"

אבל תדמור לא התבלבל. וזה מסביר אולי מדוע הטלוויזיה הישראלית לא רגי־שה לביקורת. יתרת הערב חלפה בנישו־קים, חיבוקים, סנדביצ'ים ונקניקיות, ובּ־קינות של משתתפי תוכניות חיים שכאלה, איך אנסו אותם והכריחו אותם, למרות רצונם, להפוך לגיבורי האומה.

צעק דוד הכהן, ח"כ לשעבר, לעבר עמוס אטינגר: „דפקת אותי! אף אחד לא סידר אותי בחיים כמו שאתה סידרת או־תי!" אבל זה לא הפריע לו בכלל להציע באותו מעמד: „עכשיו שאטינגר נוסע, והקהל רואה את כל השטויות בטלוויזיה, כדאי לשדר את התוכניות האלה עוד פעם! הקהל מצפה לזה!"

בכתר אלוף־הצנועים והבורחים מפיר־סומת זכה כמובן הרב שלמה גורן. „כשבאנו להזמין אותו להשתתף בתוכנית," גילה אטינגר, „אמר לנו הרב: ,קחו עשרת אל־פים לירות והוציאו אותי מהעניין.' אמר־נו לו: ,אין על מה לדבר, עשרת אלפים לירות זה לא סכום'." סיפר גורן בענווה, כהרגלו: „אני היחיד שכולם ראו אותי ואני לא ראיתי אותם. זה מפני שאין לי טלוויזיה. אבל אחרי שראיתי את עצמי, קיבלתי חשק לראות את האחרים. לא הייתי מאמין שאפשר לעשות תוכנית כל־כך מרתקת מהחיים שלי. איך אפשר לי־צור מכלול כזה של נושאים בצורה כל־כך אטרקטיבית — וזה אני אומר על־פי מאות המכתבים שקיבלתי."

רק עזר וייצמן, קילקל שוב את האי־דיליה: „אני מקווה שבזה שהופענו בתוכ־ניות האלה, תרמנו להעלאת הרמה של הטלוויזיה." ואז נדמה היה שעזר מנצל את הבמה להצהרה פוליטית, אולי הכרזת מילחמה על ירדן: „אם יהיה מישהו שידון פעם בסעיפי השלום עם ירדן — אם יהיה זה מר אבן או גברת מאיר ועוד כאלה שעשו אוברטורות לקראת השלום — אני רוצה שיכניסו סעיף אחד בחוזה ה־שלום: עשו טובה, ואל תשנו לנו את סדר התוכניות של הטלוויזיה מירדן!"

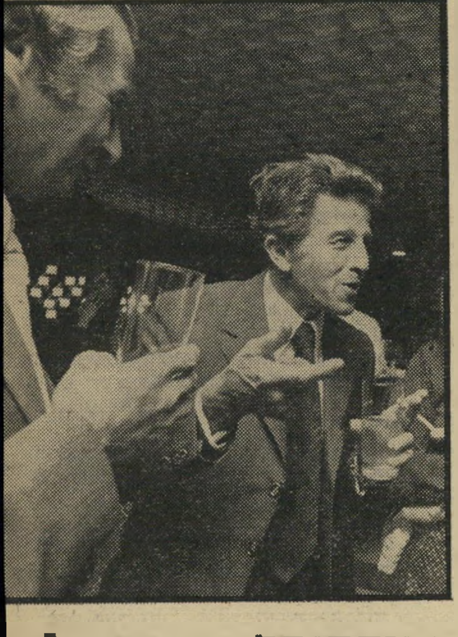

רב־החובל אייק אהרונוביץ', שיהיה גיבורה של התוכנית הבאה שתשודר במיסגרת הסידרה **חיים שכאלה** נראה ב־תמונה עם יואל פלגי, בעלה של פיליס פלגי, שהיתה גיבורת התוכנית האחרונה.

הזיוף השווייצי

(המשך מעמוד 25)

לספר, „ואמרו לי שראו פוסטר שלי בעירום. נדהמתי, מפני שלא הצטלמתי בחיי אף פעם בעירום. הלכתי לראות את הפוסטר — ונדהמתי עוד יותר. נזכרתי בצילום על שפת־הים — וראיתי שעשו בו זיוף, והדביקו עלי שדיים של אחרת.״

לעומת תדהמתה של ציפי, היו דווקא הלקוחות שבעי־רצון מאוד מהתוצר המוגמר. הכרזה, שיוצרה על־ידי חברת ויזארד את גניוס בציריך, זכתה להצלחה רבה בארצות־הברית, המוצפת מיטב הפוסטרים בעולם. גם בארץ נמכרה כלחמניות טריות.

תביעה לבית־המישפט

אלא שההצלחה המחמיאה לא החמיאה כלל לציפי, המסיימת תיכון בעוד ארבעה חודשים. הוריה פנו למפיצי הכרזה בארץ, תבעו להפסיק הפצתה.

המפיצים סירבו, וציפי פנתה אל עורך־הדין אוריאל גניהר.

זה הגיש תביעה לבית־המשפט המחוזי נגד הרי מירלס, בעל בית־הנייר, ויחיאל

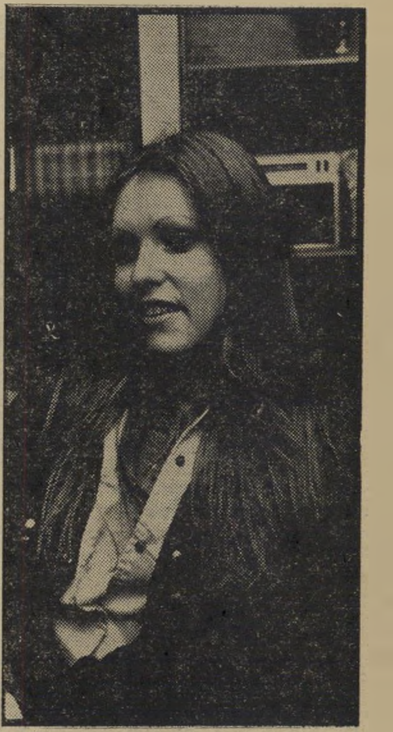

הגיבורה בעל־כורחה של הכרזה התמימה, שהפכה לסנסציונית בעיקבות התביעה המישפטית. בגיל 14 וחצי, השתתפה ציפי בתחרות מלכת המים ונבחרה לסגנית המלכה.

בלט, בעל מסדה, שני המפיצים התל־אביביים של הכרזה, תבע בה פיצויים בסך 50 אלף ל״י.

טען עורך־הדין, בכתב־האישום: „כשראתה המבקשת את הכרזות, היא נוכחה שאלו הן הגדלות של הצילומים שצולמו. אולם בעוד שהצילומים נעשו כאשר המבקשת היתה לבושה בבגד־ים, הרי בכרזה היא נראית ללא בגד־ים.״

במקביל לתביעה הישראלית הצנועה, מעיינים עורכי־דינה של השמי־ניסטית היפהפייה באפשרות להגיש תביעה הרבה יותר שמנה — נגד החברה השווייצית.

בינתיים, הפכה ציפי למרכז הפיקאנטי של הגימנסיה. אולם היא מקבלת זאת ברוח טובה. עם סיום הלימודים, הקיץ, בתוכניתה להמשיך ללמוד — עיצוב־פנים — בלונדון: „אסע לשם עם החבר שלי, שוקי בן־פורת,״ גילתה.

„אני הייתי רוצה דווקא שציפי תלמד רפואת ילדים,״ אומר אביה, בנימין. „יש לה גישה אנושית, ואני יודע שהיא תצליח. לא יזיק לה גם אם היא תלך לשרת בצה״ל. אני באתי ב־1948 מגרמניה, כדי לשרת בצה״ל.״

„אבל כל אלה הן תוכניות למחר,״ קובעת ציפי. „בינתיים, אנחנו צריכים לסלק מהשולחן את הבעייה של הכרזה.

„לא ייתכן שיעשו לבן־אדם דברים כאלה מאחורי הגב — והוא לא יוכל להתגונן בפני זה.״

היא לא התכוונה למאחורי הגב, אלא מלפני החזה, אבל הרעיון היה ברור.

תמרורים

הועלה • בטקס שנערך בלישכת הרמטכ״ל דוד („דדו״) אלעזר, לדרגת תת־אלוף, דובר צה״ל **פנחס להב** המכהן בתפקיד הדובר מזה שישה חודשים ושימש קודם לכן כראש מחלקת אכ״א פרט.

להב

מונה • לתפקיד בעל טור קבוע בעיתון ניו־יורק טיימס, היהודי **ויליאם ספיר** שהוא עוזר וכותב־נאומים של הנשיא ריצ׳ארד ניכסון. ספיר הוא היהודי הראשון שמונה לכותב־מאמרים בניו־יורק טיימס.

מצפים לתינוק • בעוד שישה חודשים, השחקנית־מגישה בטלוויזיה **תיקווה מור** המשחקת עתה בהצגת צוואתו של כלב בהבימה, ובעלה עורך־הדין **שאול בן־חיים**. לזוג יש כבר בן.

נולד • בגרמניה, לבנם של סגן מנכ״ל חברת הלנה רובינשטיין משה ברוך (50) ורעייתו נורה, הפרופסור למתמטיקה ופיסיקה **איתן ברוך** (29), בת. לאיתן יש בת נוספת בגיל שנה וחצי.

מנהלים רומן • ג׳יימס בונד־007 הקולנועי, **שון קונורי**, שנפרד לפני כשנה מרעייתו דיאנה סילנטו למרות שעדיין לא התגרש ממנה רשמית, והצרפתיה ממוצא מרוקאי **מישלין רוקברק** הנמצאת עתה איתו בגרמניה שם הוא עורך מסע־פירסום לסירטו החדש.

נחוג • יום־הולדתו ה־55 של **עמנואל שפר**, חניך בית־הספר למאמני כדורגל בקלן, גרמניה, שהיה עד לפני שנה מאמן נבחרת ישראל בכדורגל, פוטר בשבוע שעבר מתפקידו כמאמן קבוצת הכדורגל של בית״ר ירושלים.

נחוג • במסיבת הפתעה שערך לה בעלה התכשיטן אלי גרא, יום־הולדתה

רחל גרא
מסיבת הפתעה

ה־34 של התכשיטאית **רחל גרא**, שנולדה בטיבעון ולמדה בבית־הספר לאמנות בצלאל בירושלים.

נישאו • בחצר ביתו של הרבי מקרעטשניץ ברחובות, בנוכחות חמשת אלפים חסידים, **שפרה טובה** שהיא דור תשיעי למייסד החסידות הבעל שם־טוב ואחת משבע בנותיו של הרבי מקרעטשניץ, ותלמיד הישיבה משיקגו שהוא בנו של הרבי מוייצען יוסף משה מייזליש שכיהן אחרי מלחמת העולם השנייה כרב מחנה הריכוז ברגן בלזן.

נפטר • בלונדון, בגיל 59, מנהל הסניף הבריטי של בנק הפועלים **האנס תומס ריינר**, שהיה סגן מנהל בנק הפועלים בחיפה והחזיק בתואר זה גם בעת שניהל את הסניף בסיטי הלונדוני.

במוזיאון הלובר בפאריס, ניצבה אשה ונעצה את עיניה בפסל יווני עתיק של הרמס. המשורר הגרמני היינריך היינה ניגש אליה ושאל אותה: „האם העירום של הפסל אינו מביך את הגברת?״ „לא״ השיבה לו האשה, „במימדים כאלה זה מפסיק כבר להיות חזירות!״

האנקדוטה היא משעשעת, אבל כאשר מביא אותה עתון גרמני בהקשר למשפטו של ישראלי הנערך בגרמניה, היא מפסיקה גם להיות בדיחה. יש בה יותר מרמז, למה שחושבים הגרמנים על תביעות הפיצויים של העם היהודי לגבי מה שחוללו לו הנאצים בתקופת השואה.

השבוע, כשהד״ר נחום גולדמן ביקר בגרמניה כדי לתבוע תוספת פיצויים — הפעם עבור אותם יהודים שנטשו את מדינות אירופה באיחור ולא זכו להינות מכספי השילומים הגרמנים — נזכרו עתונים רבים בגרמניה במשפטו של המשפטן הישראלי, הד״ר הנס דויטש, המתנהל זו

ומצפונם המעיק של הגרמנים, בהיותו נציגם המשפטי של קורבנות הנאצים שתבעו שילומים,״ כתב אחד העתונים.

עד 1964 שימש עורך־הדין דויטש נציגם של אלפי ישראליים שהגישו תביעות פיצויים מגרמניה. הוא נחשב כפרקליט מצליח ביותר, שהבטיח ללקוחותיו פיצויים גבוהים. באותה שנה החלו השלטונות הגרמניים לחשוד בדויטש כי הוא נוכל שהצליח להוציא משלטונות גרמניה כ־17,5 מיליון מארק במירמה, מהם נטל לעצמו כ־8 מיליון מארק.

תחילתה של הפרשה שהביאה למעצרו של דויטש, בבודפסט של שנת 1944. באותה שנה התישבו אנשי הס.ס. הגרמניים באחוזתו של הברון ההונגרי פרנץ האטבאני שהיה ממוצא יהודי. בין השאר התישב באותה אחוזה גם קצין הס.ס. פרידריך וילקה.

כאשר נסוגו הגרמנים מהונגריה ואנשי הס.ס. נטשו את אחוזת הברון ההונגרי, נעלם מביתו של האטבאני אוסף עשיר

היורש רובה בידו האחת ושימפזה בידו השניה, לועג הרוזן ההונגרי פון נאג׳י בחווילתו שבטאנזאניה, לשלטונות הגרמניים המנסים להחזיר לעצמם מיליוני מארקים שהוצאו מהם בתביעת פיצויים. פון נאג׳י הוא אחד מיורשיו העיקריים של הברון האטבאני שממשלת גרמניה שילמה לו כבר 17,5 מיליון מארק.

השנה השמינית ושהדיו יוצרים תדמית שלילית ביותר לגבי תביעות הפיצויים של יהודים.

כתב בשבוע שעבר, השבועון הגרמני רב־התפוצה שטרן על דויטש, ברמזים דקים כמו פילים: „האיש בעל תווי הפנים של ראש־הממשלה גולדה מאיר ובעל רעמת השיער של דוד בן־גוריון, אינו רק נראה כך — הוא גם יהודי. עובדה המקשה מאוד על הטיפול בתיק משפטו במדינה מעליה מרחף עדיין צילם של ששת מיליוני היהודים הנרצחים.״

מזימות שפלות

הנס דויטש, דוקטור למשפטים ובעל תואר של פרופסור באוסטריה, מחזיק בשתי נתינויות, ישראלית ואוסטרית כאחת. בעתונות הגרמנית הוא מתואר: „מאהבן של יפהפיות, ידידם של גדולי העולם מרוטשילד עד האפיפיור ומיליונר המתגורר בשוויץ.״

אבל הגרמנים אינם מסתפקים בתואר „מיליונר״. „את המיליונים שלו עשה המשפטן היהודי על חשבון הרגשת האשם

של חפצי אמנות נדירים. הברון עצמו מת בפאריס בשנת 1958. אבל יורשיו תבעו מממשלת גרמניה פיצויים בסכום של 30 מיליון מארק בטענה שתמונותיו של הברון נשדדו על־ידי אנשי הס.ס. בעת הנסיגה והועברו לגרמניה.

הנס דויטש היה כבר אז ידוע כ„מלך הפיצויים״. הוא הצליח להוציא מממשלת גרמניה המערבית פיצויים בסך 87 מיליון מארק, עבור משפחת רוטשילד. היה זה הוא שייצג את בני משפחת הברון האטבאני בפני בתי־המשפט הגרמניים. הוא הצליח, לכאורה, להביא בפני בתי־המשפט הגרמניים הוכחות ברורות להצדקת התביעה. מומחה אמנות גרמני מברלין העיד כי אמנם ראה את האוסף של האטבאני לפני שנעלם, וכי הוא מעריך את שוויו בכ־400 מיליון מארק. העד העיקרי היה קצין הס.ס. פרידריך וילקה שהעיד כי אומנם נשדדו התמונות על־ידי אנשי הס.ס.

בנובמבר 1962, אישרו שלטונות גרמניה פיצויים ליורשיו של הברון הגרמני בסכום של 35 מיליון מארק. כמחצית מסכום זה, 17,5 מיליון מארק, שולמה מייד לדויטש. את היתרה היה צריך לקבל כעבור שנתיים. אבל כאשר הופיע ב־1964 לקבל את יתרת הסכום הוא נעצר. יחד

עורך־דין ישראלי וקצין ס. ס. גרמני
יושבים יחד על ספסל הנאשמים
בגרמניה והעתונות הגרמנית טוענת:

„חזירות יהודית!"

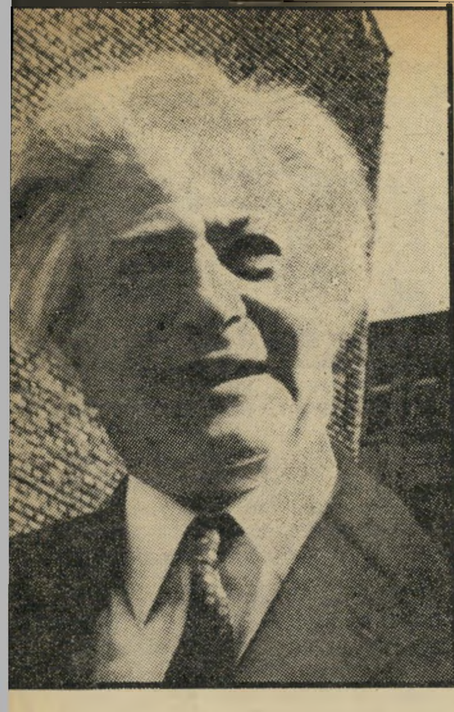

הפרקליט זהו הנס דויטש, עורך־הדין הישראלי, שמשפטו בגרמניה נמשך זה שמונה שנים. הוא נאשם בהוצאת כספים במירמה.

עימו נעצר גם קצין הס.ס. לשעבר, וילקה, שמסר לחוקריו עדות לפיה העיד במשפט עדות־שקר, משום שדויטש לחץ עליו למסור עדות זו.

מעצרו של דויטש, שהיכה בשעתו גלים בישראל, נמשך כ־17 חודש. משך כל חקירתו הוא הוסיף לטעון כי הוא חף מפשע וכי ההאשמות נגדו אינן אלא עלילה.

משפטו של דויטש, הנמשך עד עצם היום הזה, הפך לאחד המשפטים הגדולים והממושכים ביותר בגרמניה. הגדיר אחד מעתוני גרמניה את המשפט: „עבור הנאשם הראשי, הנס דויטש, המשפט הוא עמוד הקלון. עבור עורכי־דין הוא דוגמא לטכסיסים משפטיים. עבור הצופים הוא הצגה של אי־יושר ומזימות שפלות."

קשר עם קצין ס.ס.

במהלך המשפט, על תהפוכותיו וגילגוליו, החליף דויטש כחצי תריסר פרקליטים, מהשנונים, הממולחים והיקרים ביותר בגרמניה. מזכירה מיוחדת מחלקת בכל אחת מישיבות בית־המשפט לקהל הצופים ולעתונאים אשר באים לסקר אותו, את ספרו של דויטש על הפרשה, הנקרא בשם תיקו של דויטש. בספר זה מוסברות כל טענותיו במשפט.

במשפט עצמו יושבים שניהם זה לצד זה: עורך־הדין היהודי מישראל, שתבע שילומים עבור קרבנות הנאצים, וקצין הס.ס. הנאצי לשעבר פרידריך וילקה. וילקה, שבמהלך המשפט הפך מדמות מישנית לדמות מרכזית, טוען כל הזמן כי הוא חף מפשע וכי אם העיד בשעתו בתביעה שהגיש דויטש בשם האטבאני, הרי היה זה רק משום שדויטש לחץ עליו ואיים עליו כי ילשין על פשעי מלחמה שביצע כביכול. אבל טענותיו של וילקה על עדות־השקר שנתן בשעתו, אינן מעוררות אימון. הוא מבלבל את התאריכים, שוכח את שמות האנשים שהיו מעורבים בפרשה עד שאיש אינו מקבל את עדויותיו ברצינות. התמונה המצטיירת עד כה, לפחות לפי דיווחי העתונות הגרמנית היא, שקצין הס.ס. קשר קשר יחד עם הפרקליט הישראלי כדי לרמות את שלטונות גרמניה.

בית־המשפט בבון אף שלח שליח מיוחד לברלין המערבית כדי לבדוק מה היו הקשרים בין וילקה לבין בני משפחת האטבאני. שם נחקר עד בשם מילר, שהיה בשעתו עוזרו של דויטש. כיום מכהן מילר זה כפרופסור בעיר גיסן. מילר סייע בשעתו לדויטש לטפל בתיקו של הברון האטבאני. לפי עדותו היה וילקה באמת רק כדור משחק בידיו של דויטש.

כאשר מסר וילקה את עדותו במשפט הפיצויים, הוא דיבר בסך הכל על תמונות שראה בביתו של הברון האטבאני. אבל דויטש ומילר הפכו את התמונות לתמונות מהתקופה האימפרסיוניסטית. וילקה דיבר על שטיחים, ואילו דויטש הפך אותם ל„שטיחים פרסיים יקרי־ערך"; וילקה דיבר על כלי חרסינה ובפי דויטש, בנאום הסיכום שלו, הפכו אלה ל„כלי חרסינה יקרים ונדירים".

על ספסל הנאשמים בבית־המישפט בבון, יושבים זה לצד זה הנס דויטש (מימין) ופרידריך וילקה, שהיה קצין ס.ס. נאצי, וסייע בשעתו לדויטש לזכות בתביעת הפיצויים שהגיש.

הרוסים שדדו — הגרמנים שילמו

עד נוסף שהביאה התביעה במשפטו של דויטש היה עורך־הדין הברלינאי רודה, שגם הוא היה בעבר עוזרו של דויטש. רודה טען כי בשעתו היה לו מידע בדוק, שערך התמונות שהיו בבית האטבאני לא היה גדול כל כך כפי שטען דויטש בכתב־התביעה לפיצויים שלו. לדבריו, אמר זאת לדויטש, אך דויטש לחץ עליו שישתוק ולא יגלה זאת לאיש. רודה, כך העיד, לא רצה לשתוק, ואז הציע לו דויטש סכום של 500 אלף מארק כדי להבטיח את שתיקתו. מובן, כך הסביר רודה, שהוא התרגז ודחה בבוז את הצעתו של דויטש.

להנס דויטש יש גירסה שונה, כמובן, על חלקו של רודה בפרשה. היה זה רודה, טען דויטש, שתבע ממנו חצי מיליון מארק שהיו דרושים לו לתשלום חוב. כאשר סירב לתת לו סכום זה, החליט רודה לנקום בו ולהשחיר את פניו.

רק עתה, כעבור עשר שנים מאז קיבל דויטש את 17.5 מיליון המארקים הראשונים, השקיעו שלטונות האוצר של גרמניה סכום של 100 אלף מארק נוספים כדי להשיג מסמכים שימנעו מהם את הצורך לשלם לדויטש את יתרת הפיצויים.

הסכום הוצא להשגת מיסמכים שהיו שמורים בשלושה בנקים בבודפסט. לפי מסמכים אלה מסתבר כי לפני שהגרמנים השתלטו על הונגריה, מיהר הברון פראנץ האטבאני להחביא את הציורים היקרים שבאוסף שלו, מחשש פן הגרמנים ישדדו אותם. הציורים נשמרו בסייפים מיוחדים בשלושה בנקים הונגריים.

בספטמבר 1946, מעידים המסמכים ש־הצליחו השלטונות הגרמניים להשיג, הודיעו הנהלות שלושת הבנקים לברון האטבאני כי הארגזים עם תמונותיו שהוחבאו בסייפים שלהם מחשש פן יגנבו על־ידי הגרמנים, הוחרמו על־ידי הצבא האדום הרוסי בעת שחרור הונגריה.

כך שלמעשה שילמו הגרמנים פיצויים על דברי־אמנות שנשדדו בידי הרוסים. מובן שגם האטבאני וגם דויטש, לדברי התביעה הגרמנית, ידעו זאת.

גם אם יקבל בית־המשפט הגרמני גירסה זו של התביעה הגרמנית, ספק אם יוכל האוצר הגרמני להחזיר לעצמו את 17.5 מיליון המארקים שכבר הוציא דויטש. הכסף, בניכוי עמלתו של דויטש, הועבר ליורשיו של הברון האטבאני החיים מחוץ לגרמניה. אחד מהם הוא הדוקטור אנדריאס פון נאג'י, אחד מחתניו של הברון המנוח. במיליונים שקיבל קנה לעצמו חווה ענקית, המשתרעת על שטח של 120 אלף הקטר בטאנזאניה, לרגלי הקלימנג'ארו. „אם מישהו רוצה את הכסף בחזרה," אמר פון נאג'י, „יהיה עליו לבוא לכאן ולקחת אותו כאן!"

על הכסף ששולם — יכולים הגרמנים רק לבכות. אבל הוא נותן להם הצדקה, 28 שנים אחרי מלחמת העולם השניה, לדבר שוב על „חזירות יהודית".

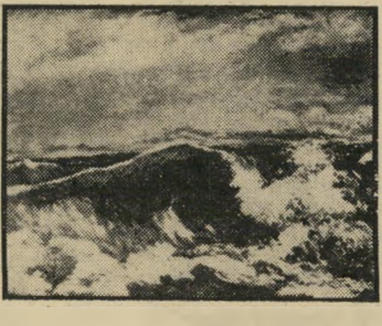

גרמנים או רוסים? שני צילומים מציורי הציירים הצרפתים האימפרסיוניסטים קובר (משמאל) ופיסארו (מימין), שלטענת דויטש, נכללו בשעתו באוסף התמונות של הרוזן ההונגרי ונשדדו על־ידי הנאצים. בידי הגרמנים יש עתה מיסמכים שהתמונות נשדדו בשעתו על־ידי הרוסים.

עם הברון דויטש (באמצע) בין שגריר ישראל בפאריס, אשר בן־נתן, לבין הברון אדמונד רוטשילד, שאת משפחתו ייצג הנס דויטש בתביעות פיצויים מגרמניה.

עם האפיפיור עורך־הדין הישראלי האנס דויטש בפגישה עם האפיפיור פאולוס השישי. דויטש ואשתו התקבלו על־ידי האפיפיור בראיון רשמי.

הורוס קופ

שמך הטוב טוב מאוד; על כן אל חשש! אתה יכול לעשות דברים שנראים לך, אולי, רעשניים מדי.

בת טלה: השמלה הצבעונית היא, השבוע, דווקא זו שתבטיח את הצלחתך ברבים. אלה הרגישים לאלרגיות ולמחלות עור, מוטב שלא יצאו השבוע למרחקים. אלו העומדות להינשא — מוטב להן לדחות את התוכנית לזמן מה, וחלקן הצעיר יותר — לזמן בלתי־מוגבל.

* * *

נשקפת הצלחה במישור הפינאנסי. כספים עשויים להגיע אליך הרבה יותר מהר ממה שציפית. לעומת זאת עלולות להתרחש מספר אי־נעימויות הקשורות במקום העבודה, מבלי שיגעו דווקא ישירות לך. אם תשתכנע בצידקת הרעיון שנולד בך, תוכל להשפיע גם על סביבך.

* * *

אם זכית בימים אלה לחסדו של הגורל שמצא דרכו אליך באמצעות המין היפה, דע לך, שהגורם לכך הוא הכוכב ונוס המקרין ישירות על בני ובנות מזל תאומים. צפה לוויכוחים לא צפויים עם מעבידיך ביום שישי. לעומת זאת ביום ראשון יתחיל להסתמן פיתרון לדאגה ולסחבת בדברים הקשורים לביתך ולבית הוריך. אל תצאי לקניות חשובות בשבוע זה.

* * *

מוזר איך שאתה מסתבך כל הזמן בתככי־הזולת, לא? כאילו כל זה היה אהוב עליך. אבל אתם שונאים תככים, לא כן, בני־סרטן? על תרבו בהוצאת כספים בשבוע זה. לעומת זאת, כדאי להתרענן במעט נסיעות או טיולים. הבריאות שלך חשובה, בת־סרטן: שימרי על עצמך — בייחוד הישמרי ממחלות מידבקות, בעיקר במקומות ציבוריים. לבשי תכלת, ואל תחקי את חברתך.

* * *

הביקורת שמתחו עליך שונאיך, היתה, למרבה הצער, מוצדקת בחלקה. השבוע יהיה עליך לתקן את המעוות. עשה זאת, בקפדנות, וביעילות, ויוקרתך המיקצועית והאישית תרקיע שחקים. בחיי האהבה שלך אין שינוי — אתה פאנטי בזמן האחרון, ואין סיכוי שתשתנה דווקא השבוע. הצלחה חלקית עשוייה ליפול בחלקך אם היא תיטול את היוזמה לידיה. עזור לה.

* * *

חודש חזק ומלא התנגשויות המתחיל בשבוע אלים, ממש. אל תריב, למען השם: אתה יכול לגרום לאדם לא שלילי ביותר נזק רציני מאד. ואל תיכנס לתאונות: אתה עשוי לגרום לאסונות, מבלי להתכוון לכך. אבל אין ספק שלא תוכל להימנע מכל מיני סיכסוכים אישיים, במישור הכלכלי, האישי והאינטימי. ייתכן גם משפט לא סימפאטי, שאפשר לפתור רק בעזרת הבנה והתחשבות.

טבעי הדבר שקשרים חדשים מדחיקים את הזכרונות הישנים. אל תרגישי מוסר־כליות על כך. תחיי את הרגע, עוד יותר מן הרגיל. דאג לפרנסתך, ביחוד לטווח ארוך. אם אתה יכול, חתום אפילו על חוזה או על הסכם קבלני. גרום נחת למקורביך על־ידי צעד פינאנסי שקול ונבון.

* * *

זכית בהצלחה, ואתה עתיד לזכות בעוד כמה. זכור כי הדימיון והמקוריות חייבים לשמש נר לרגליך, הרבה יותר מן הזהירות והתיכנון הקפדני. עם זאת, אל תתעלם מדרישות הרגע ודאג לא לריב לחינם עם ידידיך ומתחריך. רכישות ציוד, או דברים הדרושים לעבודתך, כדאיות מאוד, השבוע. בת־עקרב: העדיפי את הכהה על הבהיר והרבי בנסיעות.

* * *

הענן הכבד שהיה מונח על זכרונך ועל תקוותיך מוסר השבוע על־ידי חוויה פשוטה, תמימה, ובלתי צפוייה. את מוצאת עצמך בחברתם של אנשים מסוג אחר לגמרי, והם מטהרים את מצב־רוחך ואת מסוגלת, שוב, להלך בגנים ובשבילי החיים כאילו ניתן לך להתחיל הכל מחדש. בן קשת שעליו עברה חוויה קודרת, ימצא פיצוי עד סוף השבוע הזה.

תקופת האושר בה את מצוייה ממשיכה — אם כי ענני סערה קטנים מופיעים באופק, בצורת התחייבויות־עבודה, פגישות עם נושים או מריבות עם ידידות טובות במיוחד. אך אל דאגה, עם רצון עז את עשוייה לצאת מכל זה בשלום. אם את עוסקת בשני רומאנים מקבילים — דעי לגמור עם אחד מהם, או לפחות להסוות אותו כך שלא יגרום להתפוררות כל החבילה. לבשי אדום.

* * *

צרור ברכות! הישגת את מטרתך, אפילו אם בדרך הקשה. אך הבט אחורה: הדרך בה עברת רצופה גוויות רמוסות על־ידך ופגרים בהם התעללת ללא רחם. לא תמיד הקשיחות במקומה, דלי! מעט אנושיות בכל מעשיך, תגדיל את חוג מכריך, ובעיקר את המיספר הזעום של אלה אותם אתה מכנה „חברים". הנערה בלבן, אותה פגשת בשפת־הים, היא נערה כלבבך.

* * *

המתח עולה — ועוד עתיד לעלות, בטרם תראה נחת מפעילותך הנוכחית. העיקר הוא לא להסתכסך, חשבוע, עם אנשים נוספים. לקחת את הכל בשקט, ולעשות טובות, כשאתה נדרש לכך. גם אם האנשים שמבקשים זאת ממך, הם, בעצם, בלתי נסבלים. בכלל, קצת טאקט לא [illegible]

מדע

מיפלצת בשר ודם

דג שהמדענים קבעו כי נכחד לפני מיליוני שנים — נתגלה לאחרונה ליד מדגסקר

מיפלצות פרהיסטוריות — חיות — היו עד לאחרונה פרי דמיון משולח או שמועות בלתי מבוססות — כמו למשל המיפלצת הידועה מאגם נס־לוך שבסקוטלנד, אשר מידי שנה מגיעים דיווחים מצופים שונים הטוענים כי ראוה, בעוד שאף מישלחת מדעית רצינית לא עמדה עדיין על קיומה. כזה הוא איש השלג, בעל העקבות המוזרים, שנראו על־ידי רבים ושונים על פיסגות הרי טיבט.

אך גם לעולם המדע היתה מיפלצת מיסתורית משלו. עובדת קיומה הוכחה מעל לכל ספק מאז 1939. בשנה זו, נתפס דג הקולאקאנט מזן הלאטימריה הראשון, והסעיר את הזואולוגים. איש מהם לא האמין כי יצור, שהמדע קבע כי אבד מן העולם לפני מיליוני שנים — יימצא כשהוא משתכשך להנאתו במימי המאה ה־20.

הדג העייף. יצור זה הינו החולייה המקשרת בין חיות המים, שפעם היה העולם מלא בהן בלבד, לבין בעלי־החוליות הראשונים שיצאו אל היבשה. הדבר היחידי שהפריע למדענים בלאטימריות שנלכדו, היתה העובדה כי אף אחת לא נלכדה בחיים. דבר זה השאיר הרבה מינהגיה של המיפלצת הימית בגדר סוד.

עד למסע המחקר בו יצאו חוקרים בריטיים, אמריקאיים וצרפתיים לאיי־קומור ליד מדגסקר. על תגליתם כתבו מאוחר יותר במיכתב לעיתון המדעי נייצ׳ר:

„...הדג, יצור קטן שאורכו 85 ס"מ, ניצוד על־ידי דייג מקומי באיקוני־קומוק הגדול, בשעה 02.00, ב־22 במארס 1972. הוא ניצוד מדוגית, בעזרת חכת־יד שבה הושמה חתיכת טונה כפתיון.

„הדג הועבר על־ידי הדייג לכלוב גלילי... הגענו לאיקוני בערך ב־03.40, שעה שבה היה הדג נתון במיכל בתוך מים רדודים. הדג נבחן לאור פנסי חשמל במשך יתר שעות החשיכה. מכיוון שהוא נשאר בחיים עד 07.54, נתאפשר לנו לחזות בו ולהסריטו גם לאור היום..."

ניתוח לאחר המוות. החוקרים שבילו עם הדג ליל־שימורים, הופתעו לגלות כי תנועותיו מסורבלות וכבדות. ליצור, שהבאים אחריו כבר השתמשו בגפיהם על פני האדמה, לא התאים הדבר. ואכן, בניתוח שנערך בדג לאחר מותו, התברר כי הלאטימריה היתה משופעת בשרירי־שחייה חזקים, המאפשרים לה תנועות מהירות וחדות. התשובה שנתנו החוקרים לאבסורד זה — עייפותו הרבה של הדג לאחר שניצוד.

בניתוח נתגלה עוד כי גופו של הלאטימריה הכיל שמן בכמות גדולה, דבר שאיפשר לו להיות קל כמעט כמים, לשוט בהם ללא מאמץ גדול.

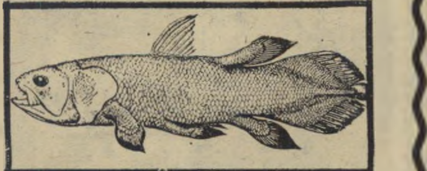

דג הלאטימריה
החוליה המקשרת

חזרה לשיטות הסבתא

במילחמה נגד קוטלי־החרקים הארסיים — נתגלה השום מחדש

מלבד האמונה כי שום בצרורות יעיל נגד ערפדים ושאר מרעין־בישין, ידעו סבתותינו כי הוא גם צמח־מרפא מעולה.

כיום, לאחר שטובי האקולוגים קבעו כי הדי.די.טי. הינו רעל ממית לאדם וסביבתו, התגלה שימוש חדש לשום.

חוברת מדע האחרונה מדווחת על שני חוקרים הודיים באוניברסיטת קאליפורניה, שמצאו כי תמצית שום, בריכוז של 20 חלקים במיליון חלקי שמן, קוטלת זחלים של יתושי־קדחת.

המדענים גילו גם את המרכיב הקטלני בשום — דואליל תלת־סולפיד — ועלה בידיהם להפיקו בצורה מלאכותית. עתה, מתנהל מו"מ להפצתו על־ידי חברות־מיסחריות, לאחר שהוכח כי אינו מזיק לאדם.

במדינה

דעות

סוציאליזם

נוסח ישראלי

„כלכלת ישראל בנוייה על כך שהמדינה מרמה את אזרחיה, והאזרחים מרמים את המדינה"

„א־פרו־פרו הידיעות על נסיעתה של ראש־הממשלה לכנס האינטרנציונל הסוציאליסטי, נזכרתי בסוציאליזם. ונזכרתי, שבעצם זה כמה וכמה שנים עומדת בראש המדינה הנהגת סוציאליסטית... יצאתי איפוא לרחוב לחפש את הסוציאליזם."

את הסוציאליזם התקשה אהרון מגד, בעל טור קבוע ביומון דבר, למצוא. הלך איפוא לפרופסור זאב הירש, „שהוא פרופסור־חבר למינהל של האוניברסיטה בתל־אביב." מגד ביקש לדעת מהירש, מה הוא המצב הנוכחי במדינת־ישראל, בקשר למימוש או לכיסוי ההבטחות הסוציאליסטיות של המערך.

סופר מגד
כזב לי — ואיטיב לך

יש, אבל איזה? מתשובותיו של הפרופסור, כפי שהן מצוטטות ע"י מגד, מתברר שיש סוציאליזם ויש סוציאליזם. אמר הירש: „אם לבעלות על אמצעי־הייצור — רובה הגדול של החקלאות, ובערך מחצית התעשייה, הן בבעלות לאומית וציבורית." המסקנה: יש סוציאליזם.

אבל איזה? תשובתו של הירש: „הכלכלה בנוייה על כך שהמדינה מרמה את אזרחיה והאזרחים מרמים את המדינה. בין האזרחים והמדינה שורר הסכם רמייה הדדי וחוקי. הסכם רמייה זה שמלאל את כל ההישגים.

„אתה עד לאינפלציה דוהרת במהירות של כדור־שלג. אתה עד לשביתות רודפות שביתות... אתה עד להתעשרות עצומה של ספסרים וקבלנים ותעשיינים ובעלי מקצועות חופשיים... ועודך משתומם?"

אהרון מגד השתומם, לדבריו, „משום שקשה לי להאמין שהנהגה שיש בה חברי קיבוצים ואנשים מוותיקי תנועת־העבודה, שאין להם אינטרס אחר אלא טובת העם, ישלימו עם כל ולא יהפכו את הגלגל..."

כזב לי. המשיך מגד והיקשה לזאב הירש: „במה מתבטאת המדיניות הסוציאליסטית של ההנהגה הסוציאליסטית בארץ?"

תשובתו של הפרופסור: „מצד אחד אין לך עוד מדינה, פרט למדינות הקומוניסטיות, שיש בה לממשלה שליטה כל־כך גדולה על מקורות־ההון ואמצעי־הייצור. לכאורה, יכולה הממשלה לקיים פיקוח מלא על התהליכים, לחלק את העוגה בצורה שווה יותר, ולחלק את העומס בצורה שווה יותר.

„אבל... השיטה היא: הכל סמוכים על שולחן הממשלה — והרוב ניתן מתחת לשולחן. כזב לי ואיטיב לך."

יונתן ביפו

סיפרון קטן אודות שחף בשם יונתן — ספק סיפור לילדים, ספק אגדה למבוגרים — הפך באמריקה לסנסאציה מדהימה. הספר נמכר בכמויות־ענק, עשוי לחלוף על פני **חלף עם הרוח**, ועומד להפוך לסרט. הוא נכתב בידי עיתונאי־תעופה חובב־טייס, ומספר על שחף המגלה שהמטרה בחיים היא לא לחפש אוכל בלבד — אלא להתקדם, להשתפר, וללכת אחרי יעודך. הספר תורגם לשפות רבות, ועתה גם לעברית. בתצלום: בני־מינו של יונתן בחוף השחפים במנשיה. מדי בוקר, מחמיצים תושבי תל־אביב את המחזה המרהיב, כאשר מאות שחפים ניצבים בשורות ישרות, פניהם אל השמש העולה, ומחממים את חזיהם.

חברים מספרים על ג'ונתן

רבותי הכמרים, הרבנים והקאדים — זאת לכם אזהרה אחרונה. אם לא תיטיבו דרכיכם — אם לא תעדכנו תורותיכם — אם לא תלמדו לדבר אל בני המאה העשרים בשפתם, כפי שידעתם לדבר אל בני המאה העשירית — צפוייה לכם כלייה, ומהר מאוד.

לא מצפון תיפתח הרעה הפעם, גם לא מן הקרמלין ולא מפקין. היא תיפתח מחוף־הים. שם, נולד לאחרונה, צמח וגדל למימדי־ענק, זה אשר ישים קץ לכולכם: ג'ונתן ליבינגסטון, השחף.

כי ג'ונתן ליבינגסטון השחף (אשר שמו מושאל מטייס־מירוצים של שנות השלו־שים) הוא ישו, בודהה, סופרמן, ואלברט אינשטיין גם יחד. הוא מספק לכל אלה שהתאכזבו מהדרשות העייפות של אנשי־הדת או מהמירוץ הנצחי אחרי הדולר — את המיסטיקה המרגיעה את פחדם מפני המוות, את האמונה הדרושה כדי לסבול את החיים. כל מי שנתפס, עד היום, למדיטציה טרנסצדנטאלית או ליוגה, העלה קטורת ובלע־סמים — יוכל לנסות עתה מסלול נוסף — דרך השחפים.

וזה אפילו לא כואב. כל תורתו של ג'ונתן כלולה בסיפרון של 93 עמודים, שלפחות מחציתם מוקדשת לצילומיו בפעולה. אפשר ללמוד את התורה כולה ברבע שעה. וכל אחד יוכל להבין אותה לפי צרכיו.

יורשו של הצלוב

יונתן כישו החדש: בהתחשב בהתרגשות

דוגמנית ישראלית

סוזי בשמי היהלומים

היא נולדה בזיווג יוצא־דופן ביותר. אבא לרמר, יהודי, בילה את תקופת מל־חמת העולם השניה במחנה־ריכוז גרמני. אשתו הראשונה הושמדה על־ידי הנאצים. אחרי המלחמה היה שבע שנים ברוסיה לפני שחזר לפולין והמשיך משם בדרכו ישר לישראל. ב־1952 הוא היה עולה חדש. לא הסתדר. הנכות, זכר לימי מחנה־הרי־כוז, היקשתה עליו. אחרי כמה חודשים חזר לפולין.

שם, בפולין התחתן היהודי שאיבד את אשתו ואת בריאותו בשואה, עם אשה גרמניה, נוצריה, שאמה חיה עד עצם היום בברלין, וקרובי משפחה רחוקים שלה אולי היו בין סוהרי מחנה־הריכוז.

וסוזי נולדה מנשואין אלה.

היא גדלה במדינה קומוניסטית, הנ־תונה במצוקה כלכלית, ושהחיים בה, לפ־

אל הציפור: סוזי באחת ממודעות הפירסומת שפירסמוה

לפני שנתיים היתה סוזי לרמר זב־נית בדוכן למוצרים קוסמטיים ב־כלבו שלום, עם המון חלומות להיות נע־רת־זוהר, אולי אפילו מלכת־יופי. היא היתה אז בת 16, בלונדית, עם פנים סלא־ביים ומיבטא פולני מובהק.

בשבוע שעבר, כאשר ארזה סוזי את מזוודותיה והתכוונה להמריא למסע הכי־בושים שלה באירופה, היא לא היתה עוד זבנית אלמונית. אולי שמה טרם התפר־סם ברבים, אבל פניה הפכו לפנים המוכ־רות והנפוצות ביותר בישראל. הן נש־קפות כיום כמעט מכל מודעת פירסומת שניה, מלוחות־קיר צבעוניים, משלטים ה־תלויים על אוטובוסים, מצילומי אופנה בעתוני הנשים. לפעמים אפילו קשה ל־האמין שזו אותה נערה הנשקפת מכל התמונות הללו. די לה שתשנה תיסרוקת או תנוחה והיא נראית כמו מישהי אחרת.

„כן,” אמרה סוזי, „רואים אותי בכל מקום. קשה להיפטר ממני. אני היום כבר חלק מהצורה של מדינת־ישראל.” קצת מצחיק לגבי נערה שעוד לפני ארבע שנים לא רק שלא היתה כאן, אלא שבחלומותיה הטובים ביותר לא חלמה שתהיה אי־פעם חלק מהנוף הישראלי.

אבל עכשיו, כשהפכה לאחת מדוגמניות הצילום מבוקשות ביותר בישראל, כש־טיפסה לצמרת עולם־הזוהר הישראלי ב־מעוף של שנה אחת בלבד, היא עוזבת. תמונות הפירסומת שלה התגלגלו רחוק. כמה בתי־אופנה אירופיים הציעו לה עבו־דה כדוגמנית. היא נסעה לכבוש את פאריס ואת מינכן. עוד מעט יופיעו צי־לומים שלה בעתוני האופנה הנפוצים של אירופה. בבורדה, למשל, עתון האופנה הנפוץ ביותר של גרמניה, כבר הבטיחו לה צילומי־נסיון.

אבל למי שחשב שאפשר להגיד שלום לסוזי, מפני שיותר לא יראו אותה פה, היו לה כמה מילות אזהרה: „מה שלא יהיה ולאן שלא אגיע — אני חוזרת ל־ארץ. יש לי איזו משיכה לפה שאיני יכולה להסביר אותה. נכון שזה נמאס ל־כמה זמן, אבל אחרי שעוזבים מיד מת־חילים להתגעגע.”

ילדות זוהרת וקומוניסטית

אם אפשר לקרוא לסוזי דוגמנית ישראלית, זה רק במקרה.

נדנדה באחת

סוזי משתעשעת בגן משחקים באחד מפרברי תל־אביב. „הכל בארץ התייקר,” אומרת סוזי, „אז גם המחירים של הדוגמניות התייקרו.” לאחרונה קיבלה סוזי לרמר 500 ל״י ליום צילום.

צעידה מטפסת אל צמרת עולם הדוגמנות הבינלאומי

חות מנקודת המבט של המערב, הם אפו־רים ומעיקים. אבל לכל זה אין זכר בילדותה של סוזי. האב ניהל בקרקוב מין קואופרטיב לאספקת מזון. סוזי לא ידעה מצוקה.

„להורים שלי היה כסף, אני לא יודעת מאיפה," נזכרת סוזי, „לא הייתי מוגבלת בשום דבר. כל מה שרציתי־קיבלתי. כל שנה היו הורי נוסעים לטיול מחוץ לפולין. לפעמים היו יוצאים אפילו ארבע פעמים בשנה. הם היו לוקחים אותי איתם. היינו בפאריס, בגרמניה ובלונדון."

עוד בתור ילדה היתה דוגמנית בתצוגות אופנה לבגדי־ילדים. פעם, היא נזכרת, אפילו השתתפה בתצוגה של דברי־אופנה פולניים שנערכה בוינה. בגיל 11 זכתה גם במקום ראשון באליפות מזרח־אירופה בהחלקה על קרח לנערות.

מעולם לא הגדירה לעצמה אם היא יהודיה או נוצריה. „הייתי הולכת עם אבא פעם בשנה לבית־כנסת, ועם אמא הייתי הולכת לכנסיה. אף פעם אף אחד לא התערב בחיים של השני. לא הגדרתי לעצמי אף פעם מה אני בדיוק. ידעתי תמיד שאם אני צריכה להאמין במשהו, הרי זה רק בעצמי."

אפילו המשבר של שנת 1967, שהוליד גילויי אנטישמיות בפולין בעקבות מלחמת ששת־הימים, וגרם לסילוקם של יהודים מעמדות מפתח, לא פגע במשפחתה של סוזי. האב המשיך להחזיק בעמדה הבכירה. סוזי התכוננה ללמוד בסמינר למורות, כשלפתע הודיעו לה הוריה שהם נוסעים.

לאן?

לישראל.

דוגמנית מגויירת

זה היה המשבר הראשון בחייה של סוזי, עד כמה שהיא זוכרת. היא לא ידעה דבר על ישראל. היא לא הבינה גם למה נוסעים לשם. היום היא יודעת שהיתה זו דווקא האם הקתולית שדחפה לנסוע לישראל. היו לה אז תוכניות גירושין מהאב והיא ידעה שבפולין לא תתגרש לעולם, בגלל משפחת בעלה. וכך, יום אחד, מצאה סוזי את עצמה בישראל.

כעבור חצי שנה התגרשו הוריה. כל אחד מהם קיבל דירה ברמת־גן, ואילו אותה שלחו למוסד של עליית־הנוער בירושלים.

בהתחלה אפילו האמינה שתלך לקיבוץ. אלא שסוזי לא נולדה לזה. היה בה אותו משהו, שדוחף נערות לטפס בסולם הזוהר אל שמי הפרוות והיהלומים. היא ידעה זאת בעצמה. „תמיד הייתי יפה. תמיד משכתי תשומת־לב בכל מקום לשם באתי. תמיד אמרו לי שנולדתי לדברים מעניינים. הכל בא לי תמיד בקלות. לא הייתי צריכה להתאמץ."

בפעם היחידה שהתאמצה בה באמת, היתה כשעמדה בפני גיור, לפני כשנתיים. היא למדה את כל המיצוות, וספק אם יש עוד דוגמנית אחת בישראל היודעת כמוה את הילכות היהדות והשולחן הערוך. עובדה: היא עברה את הבחינה, גויירה כדת וכדין, וכל זה מרצונה הטוב. „פשוט, יום אחד הגעתי למסקנה שאני רוצה לחיות פה, בארץ הזאת. ואם אני רוצה שזה יהיה הבית שלי אני צריכה להיות כמו כולם, כדי שאם פעם ארצה להתחתן, לא יעשו לי בעיות. אז התגיירתי."

ערימות של חוצפה

אחרי שנעשתה יהודיה, נעשתה סוזי קוסמטיקאית. אחר־כך עבדה כזבנית וכדיילת־יופי. היתה אפילו מועמדת בתחרות מלכת־המים לפני שנתיים. היא לא זכתה אז בתואר, אבל זה לא הפריע לה. כשבשלה והציגה לראשונה את כף רגלה בעולם הדוגמנות הישראלי, נפתחו בפניה כל הדלתות. תוך שנה וחצי היא כבשה את השוק בדוגמנות מסלול ובדוגמנות צילום, עוררה את קנאתן של דוגמניות ותיקות יותר, שהיו חייבות להיאבק קשה כדי לפלס לעצמן את הדרך לצמרת.

„זו עבודה קשה ומעניינת ואני אוהבת את זה," מודה סוזי, „אבל לא מוכנה להקדיש לזה את כל חיי. נכון שנהנים מהתוצאות, מזה שרואים את התמונה שלך בכל מקום, וזה גם משתלם מבחינה כספית. אבל זה לא הכל בחיים. יש לי כמה שנים יפות לחיות בעולם הזוהר הזה. אחרי זה, בעוד כמה שנים טובות, אני רוצה להיות כמו כל אחת, להקים בית, לא לעבוד, ולראות תמונות של אחרות."

אבל בינתיים היא רוצה להגיע לשיא ומהר. אם כבר להיות דוגמנית, אז לעשות זאת במיטב בתי־האופנה בעולם. ואם כבר להיות דוגמנית־צילום, אז להופיע בעתוני האופנה הנודעים והנפוצים ביותר. להיות בין הטובות, והיפות והזוהרות, ולטבוע בפרוות, ויהלומים, ומכונית. ו־שתהיה זו מכונית ספורט מהירה, כמו הכרמן ג׳יה, שהיתה לה בארץ.

ואלה התקוות והחלומות שסוזי הקטנה לקחה איתה כשיצאה בשבוע שעבר את הארץ, לבדה, עם מזוודת־איפור, מזוודת שמלות אחת, וערימות גדולות של חוצפה צברית, שהשד יודע מאין הגיעו אל הגיורת הפולניה היפהפיה הזאת.

בתל־אביב סוזי בחצאית מיני ומגפי עור גבוהים באחד מרחובות תל־אביב. „אם פעם אני אתחתן ואקים לעצמי בית, זה יהיה רק בישראל!"

בקרקוב סוזי כילדה באחת מכיכרות העיר הפולנית קרקוב. עד שעלתה לארץ, לפני ארבע שנים לא ידעה כמעט דבר על יהודות. לפני שנתיים התגיירה.

בעת תאונה מוטב להשאר בפנים מלהזרק החוצה!

בעת תאונה — מסוכן פי 4 להזרק החוצה מאשר להשאר בתוך הרכב.

מחקרים מדעיים בעולם הוכיחו — השימוש בחגורות בטיחות בעת נסיעה הציל 70% ממוות ומפציעה קשה.

לכן — חגור חגורת בטיחות תמיד!

משרד התחבורה ● המועצה הלאומית למניעת תאונות

הקדם חגורה למכה

חברים מספרים

(המשך מעמוד 31)

להיות כמו כל השאר. הוא אינו מא־מין, כאביו, ש„הסיבה היחידה ל־מעוף היא המזון.״ הוא אינו מוטרד מ־אזהרות אמו כי הוא „ממש עצם ונוצות.״ הוא פשוט אוהב לעוף — יותר מכל דבר אחר.

לכן, במקום להסתפק בשיגרה המטופשת של חבריו לעדה, שפרט לאוכל אינם חוש־בים על מאומה, מתבודד ג׳ונתן במרומים, מתרגל את עצמו שוב ושוב, שובר שיאי מהירות, לומד לשפר את מעופו מיום ליום, ומתרחק מבני־מינו עד שאלה מגר־שים אותו מתוכם, „על חילול כבודה ומ־סורתה של משפחת השחפים.״

ומהי מסורת זו — אם לא „לאכול ולהישאר בחיים זמן רב ככל האפשר?״ לשווא נושא ג׳ונתן קולו, מנסה לשכנע את רעיו שבחיים צריך „ללמוד, לגלות, להיות חופשיים.״ הם אוטמים את אוזני־הם.

השחפים אינם מתים

ג׳ונתן עוזב את העדה, חי בגפו, וממשיך ללא הרף ללמוד, לשפץ את מעופו ולשכללו.

עד שביום בהיר אחד מופיע זוג שחפים שמעופם מושלם כשלו, ואולי אף יותר, והם מלווים אותו אל מעבר לקשת בענן.

תחילה נדמה לו שזה גן־עדן, אבל למע־שה זהו רק עולם אחר, כפי שמסביר לו ידידו בעולם החדש, שחף בשם סאליבן. שחפים אינם מתים, הם פשוט עוברים מ־עולם אחד לשני. אם לא למדו מאומה בחיים — יהיה העולם הבא דומה בכל לנוכחי. רק כאשר מצליחים הם לתפוס שהחיים הם יותר ממזון ורכישת עמדה בעדה — רק אז עוברים הם לעולם שונה, שגם בו — צריך השחף להתמיד וללמוד, לקראת עולמות חדשים נוספים.

ולאן מובילה הדרך הזאת? לגן־עדן? „גן־העדן אינו קיים כלל״ מסביר צ׳אנג, השחף החכם, לג׳ונתן. „גן־עדן זו השל־מות. ברגע שתגיע למהירות המושלמת — תגיע לגן־עדן. ומהירות מושלמת, פירו־שה היותך שם.״

עד מהרה משתלט ג׳ונתן גם על התורה החדשה הזאת. ואז, נעלם צ׳אנג הישיש, כשדבריו האחרונים הם: „הוסף ללמוד את האהבה.״

ככל שג׳ונתן מרבה ללמוד את האהבה, כך מסתבר לו כי תפקידו בעצם לחזור אל העולם הקודם, ממנו בא וללמד גם את שאר בני־עדתו את כל מה שהוא גילה.

צעיר ומטורף

ג׳ונתן שב לבני־עדתו. לאט לאט, הוא מתחיל לרכוש תלמידים. אחרי שהוא מצליח ללמד שחף נכה להתרומם באוויר — משוכנעים הכל כי הוא „בנו של השחף הגדול״ בכבודו ובעצמו. וזאת, משום שהכסילים אינם מבינים כי „כל אחד מאיתנו הוא למעשה רעיון השחף הגדול, רעיון החופש הבלתי־מוגבל.״

ואחרי שהיקנה לתלמידיו את ההבנה כי גופם אינו אלא מחשבתם עצמה, ה־שואפת לחופש — נעלם ג׳ונתן מעבר לאופק.

אבל לא לגמרי. מתלמידיו השחפים הוא עף ישר אל אוזנו של כתב־תעופה צעיר, מטורף־לטיים, בשם ריצ׳ארד באך, ומכ־תיב לו בלילה אחד את כל הפרק הרא־שון של סיפורו (עד המעבר לעולם הבא). עד היום, מוכן באך להישבע כי שמע קול, בדיוק כמו ז׳אן ד׳ארק, מדבר אליו מתוך הלילה, והוא רק כתב את מה שנאמר לו.

בפעם הראשונה שמע באך את הקול כשהיה בן 24 בלבד. כאשר עם הנץ השחר, הופסקה ההכתבה באמצע — הוא ניסה לגמור בעצמו את הסיפור — אבל ללא הצלחה.

שמונה שנים שכב כתב־היד במגי־רה, בעוד באך עצמו התגלגל מ־עיתון־תעופה אחד לשני, השתדל למכור מאמרים על טייס לכל מי שרצה לקנות, חי מן היד אל הפה, וניצל כל שעה ודולר פנויים על־מנת לטוס. כמו ג׳ונתן, הוא לא פסק לרגע ממאמציו לשפר את עצמו באוויר, להפוך את הטיסה לחוויה של חדווה ותבונה.

אולם שלא כג׳ונתן, היו לו בבית שישה ילדים ואשה, חובות ושטרות (לא כולם

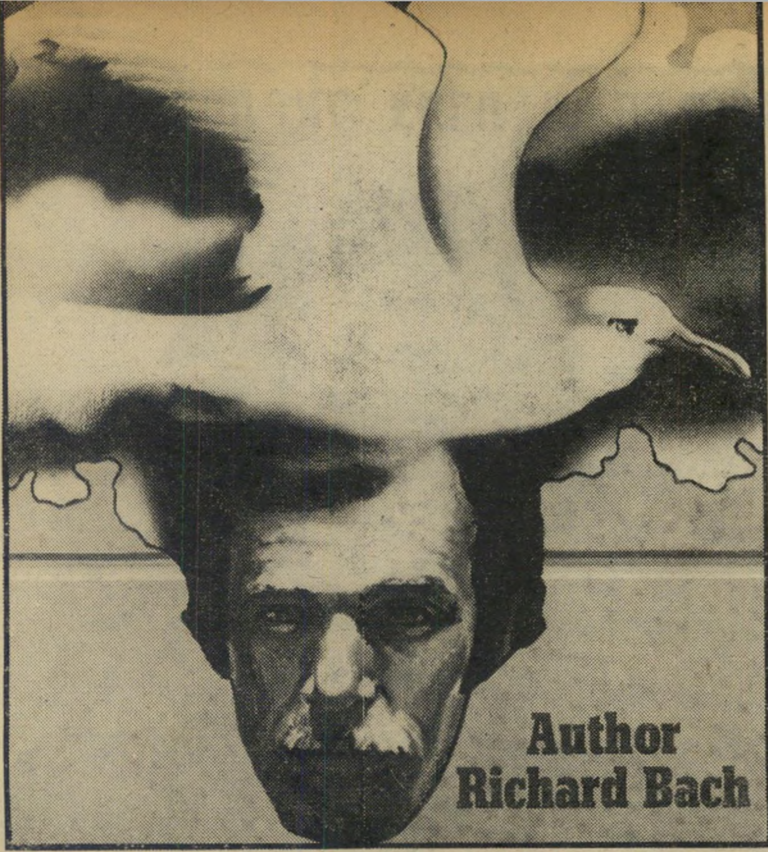

על שער „טיים״

בתחילת דרכו, לא זכה הספר אפילו למילת ביקורת במדור הספרים בשבועון־המיליונים האמריקאי טיים. לאחר שהפך לסנסציה ברחבי היבשת, הקדיש לו השבועון כתבת־שער. הצלחתו הפנומנלית של יונתן מצביעה על העניין העמוק שיש לאמריקאי הממוצע בשאלות מוסר, פילוסופיה וחירות — למרות דורות של שילטון הפרגמטיזם באוניברסיטאותיה.

יכולים להיות שחפים), שקשרו אותו יותר מדי אל הקרקע.

עד שחזר ג׳ונתן, לאחר שמונה שנים, הכתיב באוזניו את החלק השני של הספר — ושוב נעלם.

מתחרה עם „חלף עם הרוח״

מה שקרה אחר־כך עם הסיפור, מזכיר את פרשת ימיהם הראשונים של הדו־פושיות. וכפי שחברת דקא הבריטית או־כלת ודאי עצמה עד היום, על שלשלחה מעל פניה את ארבעת הצעירים ארוכי־השיער ואמרגנם היהודי — כך גם מו״לים רבים באמריקה, שהחזירו את ג׳ונתן אל באך, משום שלא ידעו בדיוק איך לאכול אותו.

ג׳ונתן באימונים

הסיפרון הקטן מלא תמונות של שחפים, בתנוחות תעופה, המוסיפות מימד ילדותי־אגדתי לאלגוריה שהרעישה את אמריקה.

„מה זה, ספר לילדים או למבוגרים?״ הם שאלו בתמיהה. אפילו באותו בית־הוצאה שהסכים סוף סוף להדפיס את הספר, נחשב באך, במשך תקופה ארוכה, לטי־רוף הפרטי של העורכת אשר אישרה את הדפסתו.

התוצאות היו מדהימות: ג׳ונתן, אשר החל את מעופו המסחרי בגובה נמוך למדי (שבועון טיים לא מצא לנחוץ אפילו לכתוב עליו ביקורת במדור ספרים), נסק בהדרגה אל־על — לא מעט בעזרת אישיותו המגנ־טית של המחבר. המכירה עלתה עשרות מונים, ותוך שנה וחצי עשתה היסטוריה בתולדות המו״לות האמריקאית: הספר נמ־כר בכריכה־קשה, ביותר עותקים מכל ספר אחר, מאז חלף עם הרוח ועד היום.

הוצאת־הכיס כבר נמצאת בשוק, ואם המכירה תימשך בקצב הנוכחי, מתלוצץ באך, „ב־1975 תהיה הארץ כולה מכוסה ב־עותקים של ג׳ונתן ליבינגסטון השחף ב־גובה 60 ס״מ.״

תוך כדי כך, מכינים — אלא איך אחרת — גם סרט המבוסס על הספר של באך. אמנם, המפיק רכש את ליבו של באך — ואת זכות־ההסרטה — כאשר הסביר לו כי בכוונתו לעשות סרט פשוט הנאמן בכל לספר, אבל בינתיים הסכים באך עצמו לכמה שינויים. למשל, הוספת בשם ג׳ודי לי, לעדה, ועוד שחפית בשם מורין, שעושה קצת עיניים לג׳ונתן. וזאת בגלל מכתב של חברת הליגה ל־זכויות האשה, שזעמה על המין הזכרי של כל השחפים בספר.

נוסחת הפלא

אדם פרט לכך, באך הוא דווקא מאוד נאמן לציפור שלו. ועומד על כך שאיש לא יפגע בכבודה. הוא אינו מרשה הפצת בובות הנושאות את שמו, כרזות המנצלות את תהילתו, או מסעדות ששמו של ג׳ונתן מתנוסס עליהם. בקיצור, הוא אינו רוצה שג׳ונתן יהיה אחיו של מיקי־מאוז. הוא אפילו אסר על הרב אלפרט להפיק בחברתו להיט בטוח, בשם עוף ג׳ונתן, עוף.

אבל את מעופו של ג׳ונתן אי־אפשר עוד לעצור: השחף, שלמד לישון תוך כדי מעופו, הגיע בינתיים לכל פינות העולם, והתרגומים יוצאים־לאור בקצב — לאח־רונה גם בעברית.

בשנה שעברה ציטטו מיליונים את נוסחת הפלא: „אהבה פירושה לעולם לא להצטרך לבקש סליחה.״ השנה, ישננו ודאי כולם את הסיסמה החדשה: „השחף המגביה עוף, הוא המרחיק ראות.״

קולנוע

מברלין באהבה

קאבארט (פאר, תל־אביב, ארצות־חברית) — זה התחיל מאוסף הסיפורים שלום לברלין של קריסטופר אישרווד — על האנשים והאווירה בבירה הגרמנית בתחילת שנות השלושים. בעקבותיהם, בא המחזה אני, מצלמה. מהמחזה עשו מחזמר בשם קאבארט, ומן המחזמר — סרט.

ברור שאם בכל הגילגולים הללו חשתנו פה ושם כמה מכוונות המקור או דמויותיו, זה רק טבעי

אולם הגרעין נשאר. המספר (הקורא לעצמו בסרט בשם בריאן) הוא עדיין אותו בוגר אוקספורד שבא לגרמניה ללטש את הגרמנית שלו. הדמות המרכזית בין מכריו היא עדיין סאלי בולס, צעירה אמריקאית החיה באשליות על קאריירת חכוכבת הממתינה לה מעבר לפינה — ובינתיים שרח במועדון־לילה מרופט.

מה שנשאר, הוא עדיין אחד הסרטים המוסיקליים המרשימים ביותר של השנים האחרונות: המוסיקה והסיפור הם יחידה אחת, בלתי־נפרדת. משולש האהבה המוזר של סאלי, בריאן ומקסימיליאן — אציל גרמני המסמל את כל הריקבון של החברה אותה הוא מייצג — נקשר יחד בפזמונים סארקסטיים ומאקאבריים, מתוך תוכנית מועדון־הלילה שבו מופיעה סאלי ובסצינות הקצרות של אלימות הנאצים המשתלטים על רחובות העיר.

אך מעל לכל, מרשימת החנחייה הצינית ומקפיאת־הדם של ג׳ואל גריי, המופיע לא רק כמנחה תוכנית־המועדון — אלא כמנחה הסרט כולו.

הפיזמונים של קאנטר ואב מזכירים לא מעט את קורט וייל — מועדון־הלילה מעביר את הקהל אחורנית, לימי המלאך הכחול — אולם אין בכך כדי להפחית כמלוא הנימה ממלאכתו המושבחת של הבמאי בוב פוסה. זה, מצא דרך לשלב את כל הסיפורים האישיים, הפיזמונים והנופים — לתמונה מגובשת אחת של גרמניה, הנרמסת תחת המגפיים הנאציות ההולכות וכבדות.

מחד, האירוניה המרה של שיר כמו אין זו בושה להתאהב בגורילה, המוקדש כולו לגזענות. מאידך, פזמון פאסטורלי מלבב בחיק־הטבע, שהופך תוך כדי סצינה קצרה אחת להימנון לאומני קיצוני — שני אלה הם דוגמאות טובות לשימוש הדרמטי שנעשה כאן במחזמר.

ולבסוף, אי־אפשר שלא לציין שני שחקנים: ליזה מינלי בתפקיד הראשי מפליאה בחיוניותה כשעיניה הגדולות מביעות את כל האכזבות והתקוות המסרבות לדעוך בתוכה וג׳ואל גריי בתפקיד המנחה.

תופעה חד־פעמית על בדי הקולנוע. לא כדאי להחמיץ.

מינלי וגריי: שטני ונוגע־ללב

מה היא סטייתך?

כל מה שרצית לדעת על מין (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — הקומיקאי האמריקאי וודי אלן, הנהנה לאחרונה מפופולאריות גוברת בעולם הקולנוע, מציג בסרט זה פארודיה על רב־המכר של ד״ר דייוויד רובן — מבלי להשתמש במה שכתוב בספר, אלא רק ברוח הדברים.

הוא ניגש לעניין בדרכו הפרטית, מנסה להסביר מה זה מעשה־סדום, מה עושים לך שיקויי־האהבה, מה התועלת בניסויים מדעים במין, איך מתכונן הגוף לקראת הזדקרות אבר־המין, ושאר בעיות טכניות דומות.

לזכות אלן ניתן לומר שיש לו רעיונות פרועים לגמרי, מצחיקים מאוד — ואין לו שום מעצורים בהעלאתם על הבד. הוא יורה צרורות חלצות על ימין ועל שמאל. תוך כדי המערכון הראשון, על שיקויי־אהבה, הוא מספיק, במהירות הבזק, להציג באור עקום את רוי בלאס להוגו, האמלט לשקספיר, והנרי השמיני בכל גירסאותיו — ועוד בתוספת כמה משיריו של פרנסואה וייון. זה, בתנאי שמישהו רוצה באמת להתעמק קצת יותר במעשיו.

לעומת זאת, רחוק אלן מלהיות הבדחן המעודן או המלוטש ביותר בעולם. נסיונו לפתוח את חגורת הצניעות של המלכה, באותו מערכון, בעזרת חנית גדולה — יכול לשמש סמל לסוג ההומור שלו. דוגמה אחרת: השד הענק, בגודל בית, הפורץ החוצה ממעבדתו של דוקטור פראנקנשטיין הסקסואלי, ודורס עוברים־ושבים — לאחר שהוא מציף אותם במשקה הלבן והסמיך שבתוכו. דרך־אגב — שד זה הוא אבר־המין הנשיי היחיד המופיע במערומיו בסרט. כך שכל מי שמצפה לראות כאן סרט פורנוגראפי, מוזהר להישאר בבית.

בסך־הכל, אין לבוא ביותר מדי טענות. הסרט מכיל הרבה קטעים מצחיקים, כמו סיפור־האהבה (לפחות בשלביו הראשונים) בין רופא מצליח (ג׳ין ויילדר) לכיבשה, כמו חידון הטלוויזיה בשם זו סטייתך, כמו שיתוף־הפעולה בין מנגנוני־הגוף חשונים של הגבר לקראת יחסי־מין עם נערה.

יש גם בסרט מיספר ניכר של שחקנים ידועים, כמו לין רדגרייב, אנתוני קואייל, לו ג׳אקובי, טוני רנדל, בורט ריינולדס ועוד.

לסיכום — אפשר בהחלט לראות. לא מזיק לחייך שעתיים.

אלן ורדגרייב: צחוק פרוע

שחקנים

בן הליצן

כל מי שיראה את הסרט קאבארט (ראה מסגרת) יבחין מיד בכישרון בלתי־ידוע — ג׳ואל גריי, המגלם את המנחה בעל ההופעה הספק־נשית ספק־גברית, ספק שטנית ספק נוגעת־ללב.

מי שניחן בחוש הבחנה טוב, יזכור אותו, אולי, לכל היותר, מחלוקת פירסי האוסקר, שהוצג בזמנו בטלוויזיה. הוא זה שפתח את הטקס בקטע זמר וריקוד ארוך.

אולם מעבר לזה, קשה להניח ששמו של שחקן מוכשר זה, שהתגלה עתה, בגיל 40, יאמר משהו למישהו.

גריי הוא לא אחר מאשר בנו של מנהל־התזמורת והבדחן היהודי האמריקאי המפורסם מיקי כץ. בגיל עשר היה כבר ג׳ואל חבר בלהקת אביו, הופיע בהצגות־בידור באידיש ובתוכניות־רדיו קומיות.

גריי כמנחה
העתיד מתחיל בגיל 40

מאוחר יותר, זכה לתפקידי־מישנה בטלוויזיה, היה ידידו של בובי דארין בעם בוא ספטמבר, היה ממלא־מקום בהצגת דירת הרווקים בניו־יורק, החליף את אנטוני ניולי בעצור את העולם, אני רוצה לרדת, ואת טומי סטיל במחצית הפרוטה.

תפקידו המקורי במחזמר קאבארט (הוא הופיע באותו תפקיד גם על הבמה) נמשך כעשר דקות בלבד. אולם לאחר שמפיק ההצגה ראה את הופעתו, הפך אותו לאחת מנקודות הכובד של ההצגה. בסופו של דבר, זכה בפרס טוני על תפקיד־המישנה הטוב ביותר של השנה. עכשיו, אחרי הסרט, המבוסס על המחזמר, מנבאים לו כולם עתיד מזהיר.

באמת כבר הגיע הזמן.

תדריך

תל־אביב

★★★★ **הסנדק** (אלנבי, ארה״ב) — הרב־מכר המוסרט בבימוי מקצועי, אווירה תפורה היטב ומשחק משובח של מרלון ברנדו ואל פאצ׳ינו.

★★ **איזה מין גימנסיה** (הוד, ארצות־הברית) — סיפור שחציו מתח וחציו מין, מהול בהומור עם מיצעד של יפהפיות מצולמות בעינו הרגישה של רוז׳ח ואדים.

★★★★ **פרנזי** (חן, אנגליה) — רב־אמן המתח היצ׳קוק מגלגל בהנאה סידרת חניקות בעניבות. הטריק הוא איך נתפס הרוצח ולא מי הוא הרוצח.

★★★ **ג׳ו** (קריטריון, ארה״ב) — האלימות, הדעות הקדומות והקשיחות הבורגנית גורמים לאסון — שהוא אסונה של אמריקה בכלל ושל גיבורי הסרט בפרט. פיטר בויאל בתפקיד משכנע.

★★★★ **מיני ומוסקוביץ** (תכלת, ארה״ב) — הבמאי ג׳והן קסבאטס יחד עם חבורה מבני משפחתו שכולם ניחנו בכישרון מישחק טבעי, במיוחד אשתו ג׳ינה רולנדס, מגישים סיפור נוגע ללב על שני טיפוסים בודדים, המוצאים את האהבה.

ירושלים

★★★ **למות מאהבה** (ירושלים, צרפת) — הבמאי אנדרה כיאט מטפל בצד החברתי של סיפור אמיתי, מזעזע שהתרחש בצרפת. אהבתה של מורה לתלמיד הסתיימה באסון בגלל חוסר סבלנות וחוסר הבנה של החברה.

חיפה

★★★ **מרי מלכת הסקוטים** (אורלי, אנגליה) — שתי שחקניות מצויינות, בלנדה ג׳קסון וונסה רדגרייב מתמודדות עם דמויותיהן של אליזבט המחושבת ומרי הספונטאנית בסרט יפה לעין, אבל שטחי למדי.

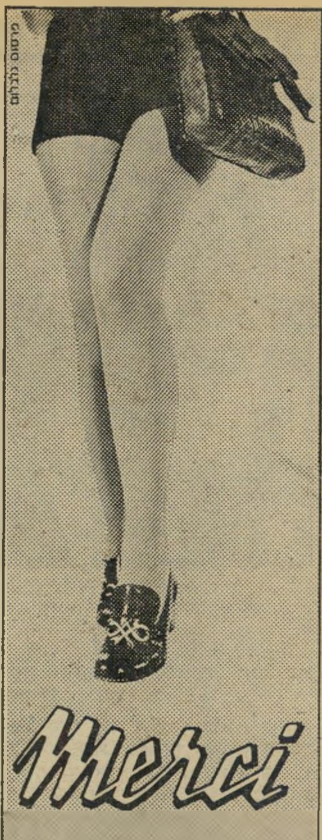

...את הרי יודעת
שמרסי
מתאים לך
מתאים לך מאד!

גרבונים • גמישונים
ארכונים • אקסטרונים

לחורף!!

- מבחר גדול של מבזקים!!
- מבחר גדול של מקרנות ראינוע ושקופיות.
- בלעדיות ב„סדרני שקופיות" של 650 שקופיות.
- 40 אגורות — הגדלות 9/13 (גלויה) שחור־לבן
- צלומי פספורט — בן רגע!!

פוטו·ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 3

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בהגרלת הלוטו. תמורת 50 אגורות תוכל לסמן 6 מספרים בכל אחת משתי הטבלאות שבטופס.

עשה חישוב פשוט פעולה בת שניות ספורות, מביאה לך סיכויי השתתפות בזכיה בת 75,000 לירות בפרס הראשון ואלפי לירות ביתר הפרסים.

זה כל כך פשוט..

לוטו
זו השיטה

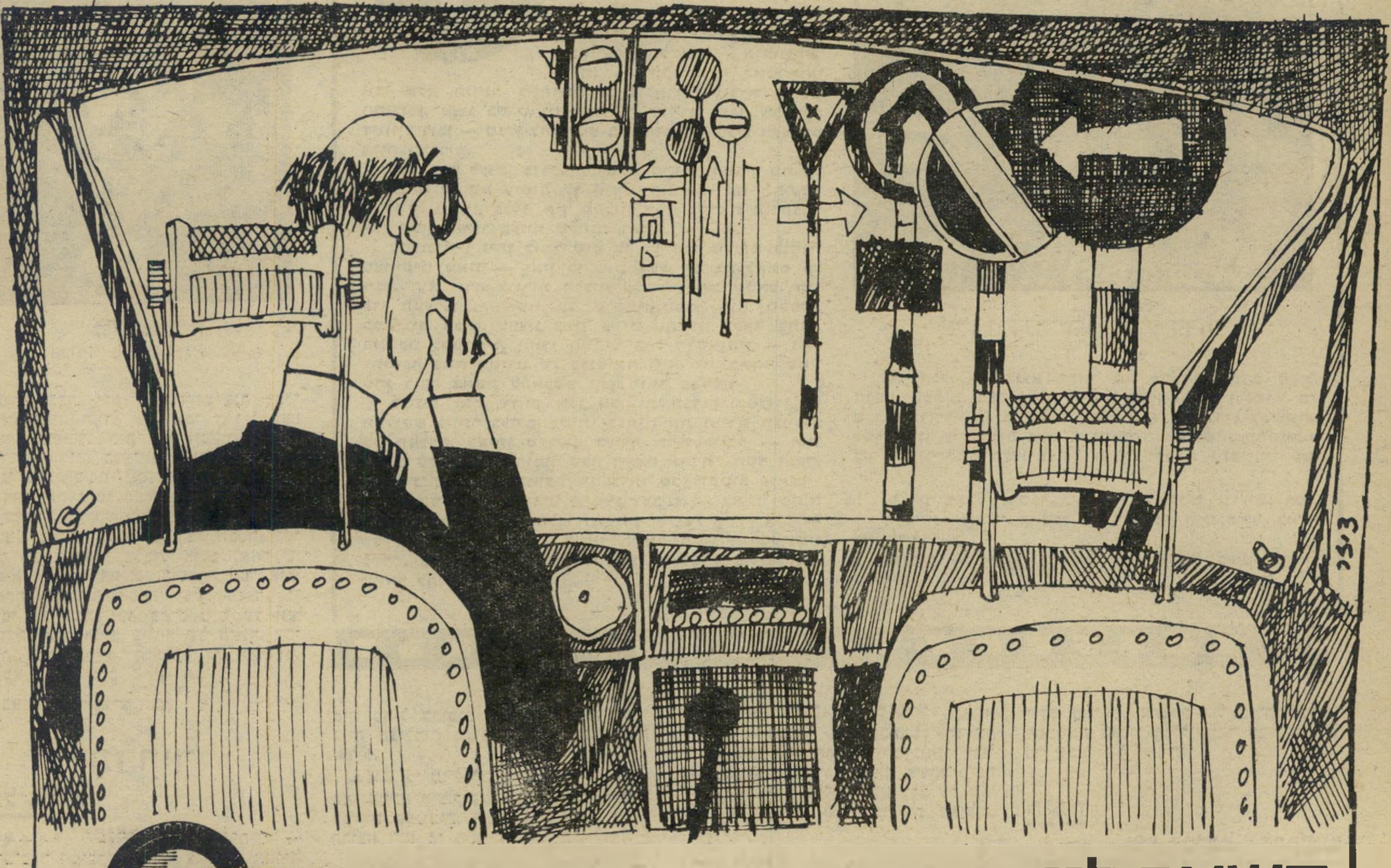

השאר לנו את הנהיגה–סע באגד!

רחל מרחלת על כל העולם

רוצה - תשלם

המחזה, באולם־הכניסה של המלון המ־פואר באילת, ריתק את כל הנוכחים למ־קומם — שלא לומר שיתק אותם.

המשתתפים במחזה היו **הזמר הצעיר** הפופולארי, הנחשב לאחד המפורסמים וה־בוהמיים בארץ **ובת־לווייתו.**

לא היתה זו בת־לווייתו הקבועה, חברתו הרישמית, אלא צעירה אלמונית. יודעי־דבר ידעו, שהזמר הנודע לקח לו חופשה לכמה ימים — חופשה מהעבודה, מהלחץ, מחיי־היומיום, **ומחברתו** — וירד לאילת לפוש, בחברת החתיכה שמצא לו.

אך הבעייה עם חתיכות מקריות כאלה היא, שאתה מעולם לא יודע למה לצפות.

גם לא הזמר שלנו: בעקבות סיכסוך לא ידוע בחדר־המיטות, שעטו השניים זועפים וסרים החוצה. ותוך כדי צעדתם המהירה לעבר הרחוב, יכלו האורחים ש־עמדו בסמוך לשמוע את הטחתה הלו־הטת של החתיכה: „אם אתה רוצה ל———, תשלם!"

נו, באמת, גברת, ככה לא מדברים אל זמר־צמרת.

זריחה עם שחר

השבוע זה שבוע של לידות, מה לעשות. כלומר, השבוע שעבר. השבוע זה ה־בריתות.

עוד אחד שנולד זה עתה הוא **שחר,** בנם של האמרגן **אברהם (קוצי) אבן־חן** ואשתו האמריקאית **ג'ודי,** הלא היא מחצית הצמד ג'ודי ואודי מהטלוויזיה.

כששאלו את האב והאם הזורחים עם שחר למה דווקא שחר, הסביר קוצי כי הבן והבת הראשונים שלהם הם בלונדים, וזה השלישי יצא שחור, ולכן.

ואילו חברים מספרים כי הפעוט זכה בשמו על שם השעה בה נוהג אביו להגיע הביתה.

כך או כך, אני מאחלת לשחר הכל טוב.

דליה ומישה - התפייסו

חדשות משמחות, חדשות משמחות. **דליה פרידלנד** **ומישה אשרוב** חזרו איש לחיק אשתו, ולהיפך.

וזה, כאשר נראה היה כי הגיעו כבר מים עד נפש, ואפילו גבוה יותר מנפש, והרבנות קרצה באופק הקודר.

דליה, שבמר־נפשה יצאה לארצות־הב־רית כדי לתפוס פרספקטיבה, האריכה את החודש המתוכנן שלה לחודשיים, וישבה וחשבה וחשבה וחשבה.

ובתום המחשבות, חזרה בימים אלה ל־ארץ — ולבעלה. וזה קיבל את השה האובדת בידיים פתוחות.

ולפי כל הסימנים וההלשנות, נראה שההתפייסות אמיתית ושלמה.

אמן כן יהי רצון, ואפילו סלע.

מישה (עם בלהה מס ב„ליל העצמאות של ישראל שפי")

ההפתעה הגדולה

להפתעה גדולה — שלא לומר תד־המה קלה, וכמה גבות מורמות — גרם השבוע השחקן והבמאי **הילל נאמן** (43), כאשר נודע שהוא עומד להתחתן בתחילת החודש הבא.

למאושרת קוראים **עופרה אדיר,** והיא פסיכולוגית בת 32, המתמחה בע־בודה עם ילדים.

הילל היה נשוי כבר פעם, לפני 17 שנה, לשחקנית אסי אשד. אז, נמשך

הילל

האושר שלוש שנים, לפני שהוחלף ב־אושר אחר — זה של הגירושין.

תשאלו מה התדהמה, אם כן, בנישואיו?

אם אתם שואלים, סימן שאתם לא מכירים את הילל. שכן הבחור נחשב לאחד המורדים הממושכים ביותר ב־תיאטרון העברי. הוא היה מנהלו של **התיאטרון הפתוח,** העלה בו את הצגתו הראשונה של **חנוך לוין,** סלומון גריפ, כשחנוך לוין עוד לא היה מה שהוא היום. בין היתר, ביים נאמן גם את **השפעת קרני גאמה על ציפורני החתול.**

אלא שלאחרונה כנראה התמסד ה־בחור. הוא הפך לשחקן מן המניין ב־קאמרי, ועכשיו, אם כל זה לא הספיק, גם חוזר ומתחתן.

הגיב השבוע נאמן במשיכת־כתף אל־גנטית: אני מבטיח שאהיה הגבר שלה, לא הילד שלה. כי היא **על־א־כיפק.**

הגיב ידיד, היודע נפש ידידיו: „אני מבטיח שאלה יהיו נישואין מעניינים. ביחוד בשביל הפסיכולוגית."

עוד חתן מחוסל?

שנה שלמה שרר האושר במשפחת בוסטון. כלומר, שרר השקט, אז אני מניחה שגם האושר.

עכשיו, התפוצץ השקט, ואיתו, אני מני־חה, גם האושר.

מי זו משפחת בוסטון? זו הגברת בוס־טון ובעלה. מי זו הגברת בוסטון, אתם שואלים? זו מי שהיתה פעם נערת ה־חברה והזוהר התל־אביבית הנודעת, **צפירה קינן,** שנסעה לדרום־אפריקה, ו־התחתנה שם עם אופנאי מצליח ועשיר בשם **בני בוסטון.** (בודקת החתנים, ה־עולם הזה 1787)

ומה הוא לא נתן לה, הבעל החדש? משרתים כושיים, מסעדות־פאר, מכוניות, וילות — בקיצור, כל הדברים הטובים שבישראל רואים אותם בסרטים, ובדרום־אפריקה יכולים גם ליהנות מהם.

אבל שום דבר לא עזר, כנראה, ואחרי שנה קצרה של ממש, קדרו עתה פני השמיים, וההורים הוזעקו בימים אלה לדרום־אפריקה, בנסיון נואש להציל את המצב.

צפירה, שהיתה לפני נישואיה גרושה ואם לילד, חיפשה הרבה הרבה, ובחרה עוד יותר הרבה הרבה לפני שהחליטה על בוסטון שלה. צפירה, יפה, עשירה ו־חברותית, עמדה כמה וכמה פעמים כמעט לפני החופה, — והחליטה שזה לא זה.

לבסוף, כשנפל הפור על בני, החליטה שזה כן זה.

ועכשיו, חוששתני, החליטה שוב פעם שזה לא זה.

הלוואי שאתבדה.

נסיך נולד

הנסיך נולד לפני שבוע, וביום ראשון השבוע עשו לו את הברית.

הטקס המלכותי התקיים באולמי־גיל בתל־אביב, בנוכחות כ־150 אורחים.

לנסיך קוראים **אסף,** ואמו היא מלכה אמיתית — **שרית דמיר,** מלכת־המים 1969.

המלכה, הנשואה מזה שנה **לג'ק תבור** (33), כלכל באל־על, הצליחה לבלבל יפה את האורחים, ביחוד הזרים. אלה חיפשו לברך את היולדת, התאמצו לראות אשה כבדת צעד וגיזרה, התקשו להאמין שה־חתיכה בעלת הגיזרה הדקיקה היא האם שילדה לפני שבוע בלבד.

המלכה קיבלה את הברכות בחיוך מל־כותי, ואפשר היה להאמין לה שהיא מאושרת, מאושרת, מאושרת, כדבריה. גם אני.

שרית ואסף

7 - 5 בפברואר 1973

הצבעה אלקטרונית

אילו נדרשתי, כמו הילל הזקן, להגיד את כל התו־רה שלנו על רגל אחת, הייתי אומר: להעביר את מדי־נת־ישראל מסוף המאה ה־19 לסוף המאה ה־20.

הדבר מתבטא בשפע הרעיונות של סיעתנו, אותן זרקנו לחלל הכנסת בשבע השנים האחרונות, ושחלק מהם הפכו בינתיים לנחלת המדינה כולה.

אולם זה מתבטא גם בחיי הכנסת עצמה. השבוע הצענו — זו הפעם השנייה — חידוש מהפכני בסדרי הכנסת עצמה.

עשינו זאת במיכתב ליו״ר הכנסת, בחתימתי:

שלום רב,

הרשה לי להעלות בפניך בפעם נוספת, ובאופן דחוף, את הצעתי להתקין מיתקן־הצבעה אלקטרוני במליאת הכנסת.

בימים האחרונים הצטרף בית־הנבחרים של ארצות־הברית לשורה הארוכה של בתי־המחוקקים המפעילים מיתקן כזה.

בכנסת חוזרים המקרים הבלתי־מכובדים, שמקורם ב־אי־ודאות לגבי תוצאות הצבעה. בשעה שח״כ יצחק נבון ניהל את הישיבה לפני חודש, נערכה הצבעה ונמצא שיש רוב להצעה אופוזיציונית, אך היו״ר הודיע בו במ־קום שסגן מזכיר הכנסת, שמנה את הקולות, אינו בטוח בדיוק מניין הקולות. כתוצאה מכך היה צורך בהצבעה נוספת, שבה השתנו יחסי־הכוחות.

האמת היא שכמעט לעולם אין ביטחון לגבי המיספר המדוייק של המצביעים בעד ונגד.

לדעתי אין זה מוסיף לכבודה של הכנסת שהיא נו־הגת בעניין כה חשוב על־פי מינהגים של ימים עברו, ואינה מאמצת לעצמה את המכשירים המודרניים הקיי־מים. אין עוד כל קושי להתקין מיתקן שיבטיח את דיוק ההצבעה, ירשום את הצבעתו של כל ח״כ למען הפרו־טוקול, יספק בצורה זו רשימת נוכחות, יגלה מייד את התוצאה ויאפשר ביקורת אוטומטית.

באתי במגע עם חברות לאלקטרוניקה, ואף קיבלתי העתק של פניות למזכירות הכנסת. נסתבר לי כי ההוצאה היא קטנה יחסית, ונו־פלת מן ההקצבה החודשית לסיעה א ח ת ב־כנסת על־פי חוק־המימון החדש.

אני מצפה ממך שתקדיש את מחשבתך לעניין זה ותי־טול לידיך את היוזמה למודרניזציה חיונית זו של נוהלי הכנסת.

אלמנות חללים ורכבת תחתית

מפעולות הסיעה במשך השבוע:

● **תבענו דיון דחוף בכנסת על זעקת אלמנות החללים. עוד לפני כן ניצלנו את ההזדמנות הראשונה, אגב דיון אחר, ואמרנו:** „אם אלמנות־חללינו צריכות לערוך כינוס־מחאה ולמחות על כך שאינן יכולות להת־

ממשלת ישראל חיה במאה ה־19!

הצעת־התיקון ל„חוק בריאות העם" — שנחקק על־ידי הבריטים לפני 50 שנה — הראה שוב שממשלת ישראל מפגרת בכמה דורות. שר־הבריאות, ויקטור שם־טוב, הציע לאפשר לממשלה להפעיל פיקוח רופף על בתי־החולים ועל מחלקות התברואה של העיריות. וזה הכל.

השמענו בהזדמנות זו כמה רעיונות חדשים, וחזרנו והשמענו את הרעיונות שזרקנו לראשונה לחלל הכנסת לפני שבע שנים: כינון שירות־בריאות ממלכתי אחיד תוך הלאמת קופות־החולים, והקמת מיניסטריון לאקו־לוגיה. בין השאר אמרנו:

אורי אבנרי: ביום השישי האחרון הזדעזעה ה־ארץ כולה למשך רגע אחד. זה היה כאשר דיווחה הטל־וויזיה על מצב הכליות המלאכותיות במדינה. רופא הו־דיע שהכליות מספיקות רק למחצית הזקוקים לכך.

כאשר שאל הכתב את הרופא בפשטות מה קורה למחצית השנייה, אמר הרופא: „הם ימותו."

רגע זה עלה בזכרוני, כבוד השר, כאשר דיברת בראשית דבריך על המצב בבית־החולים אסף הרופא, ונתת רשימה של המיליונים שהשקיעה בו המדינה.

אנחנו עדים כאן תמיד לתופעה המוזרה, שמצד אחד אנחנו שומעים פרטים מזעזעים על החסר בשטחים שו־נים, ומצד שני אנחנו שומעים מפי שרים דיווחים מר־שימים על הכספים שמוציאה הממשלה באותם שטחים. איכשהו, המציאות אינה מתיישבת עם הסטטיסטיקה, וה־

אורי אבנרי: במיקרה זה, המינוס והמי־נוס יוצרים המינוס כפול.

הדבר נובע מסירובו העקשני של מישרד־הבריאות להקים את מדינת ישראל בשטח הבריאות. בשטח זה אנחנו ממשיכים לחיות במצב טרום־מדינתי, כאילו מדי־נת ישראל לא קמה כלל.

במיקרה הטוב ביותר מתנהג השר כאילו הוא דוגל בתפיסה אולטרה־ליברלית מן המאה ה־19, המייעדת ל־מדינה תפקיד של מין שומר־לילה, המפקח על הדברים, תחת שהמדינה תהיה אחראית לרווחה, לסעד ולבריאותו של האזרח בה.

שר־הבריאות ויקטור שם־טוב

זו להביא לביזבוז כספים, לאי־סדרים ולכפילות, אפילו היה מישרד־הבריאות גאון בתיאום ובאירגון שיתוף־פעו־לה. לא תיתכן יעילות כאשר בית־חולים אחד שייך ל־עיריה, השני לקופת־חולים, השלישי לממשלה והרביעי למוסד חצי־ציבורי, ולכל אחד הנהלה שונה.

מתי יקום סוף־סוף שירות בריאות ממלכתי אחיד, שיעניק טיפול רפואי ואישפוז לכל אז־רח, בלי הבדל השתייכות מיפלגתית, קופתית וכו' ?

זה דבר כל־כך מובן מאליו, כל־כך פשוט! זה נת־קבל במדינות קאפיטליסטיות מתקדמות. בבריטניה זה נתקבל לפני דור. ואנחנו, בדורנו, עדיין חיים במצב ש־קדם בהרבה להקמת מדינת ישראל!

שירות סניטרי ממלכתי!

לגבי המצב הסניטרי: אני מתפלא על כבוד השר, שבא פה להטליא טלאי מיסכן על כל הטלאים הקיימים.

כבוד השר, אתה בעצמך אומר שיש עשרות רשויות מקומיות, שאין בהן כלל שירות סניטרי.

הלא יש לנו בסך־הכל מדינה קטנה! היא גדולה בחשיבותה, אבל קטנה בשטחה, קטנה במיספר אוכלו־סיה. כל המדינה הזאת היא כשכונה אחת בעיר ניו־יורק.

מה הטעם לפצל את השירות הסניטרי למאות רשו־יות, שחלקן יעילות וחלקן לא־יעילות, לחלקן זה איכפת

קדימה, אל המאה ה־20!

סטטיסטיקה אינה משקפת את המציאות.

מי שמת בגלל חוסר כליה מלאכותית דומה לאדם הטובע בנהר, שלפי הסטטיסטיקה העומק הממוצע שלו הוא 20 ס״מ.

הסטאטיסטיקה היא נכונה, אבל אין היא מעניינת את האדם הטובע.

יעקב נחושתן: הטביעה היא מאה אחוז.
אורי אבנרי: כן.

כבוד השר, אמרת מה שאמרת על בית־החולים אסף הרופא, אבל עובדה היא שהרופאים זועקים. הרופאים מודיעים שאינם מסוגלים לנתח בחדרי־הניתוח של בית־החולים הזה. אני מתקשה ליישב את הדברים.

חוק לשנת 1873

אשר לחוק שלפנינו:

מובא כאן תיקון מהמאה ה־19 לחוק מן המאה ה־18.

כל מילה הכתובה בהצעת־החוק היתה יכולה להת־קבל בישראל ב־1873, אילו היתה קיימת מדינת ישראל ב־1873. התיקונים הם אנכרוניסטיים, ומתאימים למצב אנכרוניסטי.

יהונתן יפרח: הרי מינוס ועוד מינוס שווה פלוס.

קצת מתמיה שדווקא שר מפמ״י, שגדל על ברכי המארכסיזם, דוגל בתפיסה אולטרה־לי־ברלית כזאת, שהמדינות הקאפיטליסטיות ה־מתקדמות כבר זנחו אותה מזמן.

להקים את המדינה

במה דברים אמורים? הצעת־חוק זו באה במקום שלושה דברים החסרים במדינה:

שירות בריאות ממלכתי אחיד, שירות סני־טרי ממלכתי ארצי ומישרד לאקולוגיה בדרג מיניסטריאלי.

לגבי שירות הבריאות הממלכתי האחיד — כבוד ה־שר, כמו קודמיו, מסביר לנו שזה בעצם אינו חסר, שבעצם מסתדרים הדברים למרות שרשויות הבריאות מפוצלות. אבל דברים אלה אין בהם כדי להרגיע אותנו, ולהשיב לשאלות המזדקרות יום־יום בכותרות העיתונים, החל בפרשיות כמו ליל־הדמים בלוד, וכלה בסיפורים על חולים הנשלחים מבית־חולים לבית־חולים, ובינתיים הם מתים.

מצד אחד אין כסף לכליות מלאכותיות כדי לקיים חיים, פשוטו כמשמעו, ומצד שני מוכרחה חלוקת־רשויות

ולחלקן זה לא איכפת כלל?

מדוע לא יקום שירות סניטרי ארצי, ה־כפוף למישרד הבריאות, שידאג לתיכנון לטווח ארוך, למשיכת כוח־אדם ולהדרכתו, להפעלת כל מה שיש להפעיל?

זוהי דרישה כל־כך מובנת מאליה, כל־כך פשוטה, שאני ממש אינני רואה צורך להתווכח עליה. היא הו־לכת בד בבד עם דרישתנו להקים שירות־כבאות ארצי ורשות ארצית לשפת־הים — דברים מובנים מאליהם, הנובעים מהעובדה שזו מדינה קטנה, ושהממשלה — עם כל הטענות נגדה — יעילה בהכרח יותר מרוב ה־רשויות המקומיות.

מישרד לאקולוגיה

אדוני השר, היום התפרסמה בעיתונות זעקת הפרו־פסורים, המביעים חרדה עמוקה נוכח הידרדרות מצב האקולוגיה בארץ.

אי־אפשר לדבר על הצעת־חוק זו מבלי להשמיע שוב את הדרישה הפשוטה, שמדינת ישראל תעבור גם בשטח זה לשליש השלישי של המאה ה־20, תמנה שר להגנת הסביבה, ותקים מישרד להגנת הסביבה.

קיים בכבוד — הרי זה מזעזע... שמעתי שאלמנות מיל־חמת העצמאות, האלמנות של חברי־לנשק, מקופחות ל־עומת האלמנות של מילחמת ששת־הימים. אם יש ממש כלשהו בטענה זו, זה צריך לזעזע אותנו כפליים...״

● הגשנו מחאה רשמית ליו״ר הכנסת על שהמליאה קיימה ישיבה של שעה אחת בילבד ביום ד׳, בעוד ש־נשיאות הכנסת מנעה ויכוח על הצעות דחופות שלנו לסדר־היום, בעניינים חיוניים.

בין הצעותינו שהנשיאות לא הכירה בדחיפותן: המתת **יהודים בכלא העיראקי,** דברי השר דיין על התנגדותו לשלום עם **המלך חוסיין** (כמה ימים לפני שאמר את ההיפך), פיטורי **עובדים סוציאליים בי־רושלים** שהדריכו את נוער־המצוקה בשכונות, קיצוץ **שידורי הרדיו והטלוויזיה,** הכפייה הדתית שהביאה לצימצום **השידורים בשבת,** ועוד.

● נימקנו הסתייגות שלנו בה דרשנו לשחרר ממס־הכנסה **שכר־דירה** על כל הדירות שיושכרו, כדי להק־ל על מצוקת־הדיור. ההסתייגות נדחתה על־ידי הרוב, כשרק גח״ל מצביע בעדה.

● הגשנו מחאה חריפה נגד מזימת סגן יו״ר הכנסת, איש־מפ״ם (!) ראובן ארזי, ליזום את שלילת זכותן של סיעות **לנמק הימנעות מהצבעה** על הצעות־חוק פרטיות. את הזכות הזאת השיגה סיעתנו, במאבק־יחיד, בראשית הכנסת הקודמת.

● אמנון זיכרוני הגיש שורה ארוכה של שאילתות. בין השאר על: **הכאת נער** על־ידי שוטרים בבית־המישפט, הקמת ישובים חדשים **בפיתחת רפיח,** הצ־עות השופט ברנזון לשיפור התהליכים המישפטיים **ב־תביעות נזיקין,** דברי **הרב עובדיה יוסף** על הרב שלמה גורן, **ההתעללות בחיות,** שערוריית **החלפים למכוניות,** חבלת מישרד־האוצר בהקמת **רכבת תח־תית בתל־אביב,** זעקת הפרופסור על הידרדרות **אי־כות הסביבה.**

הצעה לבגין:

״בוררות מדעית״

בקרב גח״ל גוברת והולכת ההרגשה כי הקנונייה של חברי־הכנסת יוחנן באדר ואברהם עופר תתנקם קשה בגוש המתיימר להוות ״אופוזיציה ראשית״. כמה חוגים בגח״ל כבר פירסמו ברבים את התנגדותם לקנונייה, ורבים מח״כי גח״ל הביעו לנו באורח פרטי את התנגדותם להצעה ומעודדים אותנו במאבקנו.

כדי לאפשר לגח״ל מוצא של כבוד מן הסבך, שי־

זאב ב״הארץ״

רתי השבוע לח״כ מנחם בגין מיכתב, בו הצעתי מוצא מוסכם מן המשבר.

המוצא: מעין ״בוררות מדעית״, בצורת ועדת פרו־פסורים שתפסוק מי צודק בוויכוח, כשכל הצדדים יסכימו מראש לקבל את מסקנותיה.

הצעתי שוועדה זו תכלול פרופסורים למישפט חו־קתי, למתימטיקה ולמדעי המדינה.

תשובתו של בגין: הוא יביא את הדברים בפני סיעת גח״ל.

מה טובו אוהליך, עופר

מילחמת־השאילתות שלנו, בעניין שיטת־הפרוטקציה של אברהם עופר בחלוקת הדירות, נמשכת. השבוע חגג־נו ניצחון קטן נוסף: באמצעות שיטת ״השאלות התנו־פפות״ שלנו, חשפנו סתירה בולטת בין התירוצים של שר־החקלאות (שנתן את הקרקע) ושל שר־השיכון.

שר־השיכון ענה על שאילתה שלי לגבי חלוקת הדי־רות לבני־הצמרת בחיפה:

השר זאב שרף: בשני הבתים שנזכרו בשאילתה נבנה מישרדנו 46 דירות בלבד. היו עוד שש דירות בשני הבתים או באחד מהם, אבל פרט למה שהתפרסם בעיתונות, לא עסקנו במה שעסקה חברת שיכון עובדים בשש הדירות שנשארו ברשותה ורכושה.

היו״ר ישראל ישעיהו: שאלה נוספת לחבר־הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד השר, בתשובה לשאילתה שלי אמר לפני כמה ימים שר־החקלאות שהקרקע של הבתים האלה סופקה לחברת **שיכון עובדים** למטרות מוגדרות, כגון זוגות צעירים, שיכון עולים וכו׳, ושמישרד־החקל־אות סומך על כך שמישרד־השיכון מפקח על השימוש בקרקע למטרות אלה. מהי תגובת שר־השיכון על כך?

השר זאב שרף: נדמה לי שבמיקרה קונקרטי זה חברת **שיכון עובדים** הביאה עימה את הקרקע, ולא קיב־לה אותה על־פי המלצת המישרד. יתכן שבאיזה שהוא תאריך קודם היא קיבלה את הקרקע מהמינהל, אבל בשבילנו קרקע זו נחשבת לקרקע של חברת **שיכון עובדים.**

אורי אבנרי: כבוד השר, האם לא נוצר פה חלל ריק בין דברי שר־החקלאות לבין דברי שר־השיכון? כאשר מישרד־החקלאות מוסר קרקע למטרות מסויימות במחירים מיוחדים, ואומר שהוא סומך על מישרד־השי־כון שיפקח על הייעוד, ומישרד־השיכון אינו מפקח על כך — מה הפתרון?

השר זאב שרף: לא קראתי את דבריו של שר־החקלאות. בדרך כלל, אם אנחנו ממליצים, אנחנו שומ־רים על זה שישתמשו בקרקע למטרה אשר לה נועדה.

״פארודיה של חוקה, קריקטורה של חוק־יסוד...״

אחד הבלופים הגדולים במדינה קרוי ״חוקי־יסוד״. השבוע הוא הגיע לשיא חדש, כאשר הגישה הממשלה ״חוק־יסוד: משק המדינה״ הבא להסדיר, כביכול, את הסמכות להטיל מיסים ואת נוהל הגשת התקציבים. למעשה זוהי קליפה ריקה — חוק שאינו קובע דבר.

בתשובה לנאום־הפתיחה של שר־המישפטים, יעקב שימשון שפירא, אמרנו:

אורי אבנרי: אני מציע להחזיר את הנייר הזה לממשלה. איני יודע מה היא תעשה בו, כשנחזיר אותו לה, כי הרבה שימושים אין בו.

היו״ר מרדכי זר: חבר־הכנסת אבנרי, אולי תסכים איתי שזה לא נייר. זו הצעת־חוק של הממשלה. זכותך להציע להחזיר אותה לממש־לה. אין לי כל התנגדות לכך. אבל בוא נשתמש במושגים מקובלים. זו הצעת־חוק ולא נייר. הוב־אה לכאן הצעת־חוק. תסכים איתי.

אורי אבנרי: בוודאי, זוהי הצעת־חוק, ו־את מהותה של הצעת־החוק הזאת אני בדיוק הת־כוננתי להגדיר.

היו״ר מרדכי זר: על זה אתווכח איתך. אבל לא להשתמש ב״הנייר הזה״.

אורי אבנרי: נייר זה דבר מכובד מאוד.

המלך הוא עירום

זוהי פארודיה של חוקה, קאריקטורה של חוק־יסוד.

כל הוויכוח דומה לאגדת ״בגדי המלך החדשים.״ גוזרים ותופרים וחותכים ומחברים, כאילו יש בד בידי חייטים, אך אין בידיהם דבר, ואין הם מוציאים מידיהם דבר, והמלך נשאר עירום.

כאן מכינים הצעת־חוק, מעבירים אותה ממישרד־המישפטים למישרד־האוצר, ומשם לפרופסורים, מדפי־סים אותה על הנייר הכחול, מביאים אותה לדיון, מצ־

גבינה שוויצית

ביעים ומאשרים, היא תועבר לוועדה, תחזור לקריאה שניה ושלישית, יצביעו ויאשרו, ובסופו של דבר אין כלום.

רוב מהומה על לא מאומה, תרגיל ריק לחלוטין.

אפשר היה להביא לכנסת הצעת חוק־יסוד מור־כבת משני סעיפים בילבד.

סעיף 1: כל מה שקיים נשאר קיים, כל עוד אין הממשלה מחליטה אחרת.

סעיף 2: רשאית הממשלה לשנות כל דבר כאוות נפשה.

זהו התוכן של הצעת־החוק שלפנינו.

קודם כול מביאים הצעת־חוק של חוק־יסוד, שאותו עצמו ניתן לשנות בכל רגע, בכל רוב, בהצבעה של 20 נגד 10 או 7 נגד 6. אין צורך ברוב משוריין. אפי־לו אין כאן סעיף המחייב רוב משוריין של 61 חברי־כנסת. גם סעיף כזה הוא ריק מתוכן, כי לממשלה יש 61 חברי־כנסת, אחרת היא לא היתה קיימת. אבל אפי־לו סעיף כזה איננו.

כל רוב יכול לשנות את ״חוק־היסוד״ הזה, ברגע שהוא רוצה.

שנית: חוק־היסוד אינו קובע שום דבר ממשי לגופו של עניין.

זוהי גבינה שווייצית מנופחת, שבה יש מעט מאוד גבינה והרבה־הרבה חורים.

כל דבר שיש בו תוכן מעשי, נאמר עליו: ״הדבר ייעשה בחוק או על־פיו.״

ארי אנקוריון: ממתי גבינה שווייצרית היא גבינה רעה? זו פעם ראשונה שאני שומע דבר כזה.

משה ורטמן: הוא חזר עכשיו משווייץ, והוא יודע.

אורי אבנרי: אני אוהב מאוד גבינה שוויי־צית, אבל לא הייתי רוצה לראות אותה בספר החוקים.

מה פירוש הדבר שהדבר ״ייעשה בחוק?״ כל רוב בכנסת יכול לקבל כל חוק, לאל שום סייג, ללא שום הגבלה. לכל ממשלה יש רוב, בלי רוב היא לא היתה קיימת. אם די ברוב רגיל כדי לחוקק כל דבר, הרי הממשלה יכולה לשנות כל דבר, כאוות נפשה.

בארץ שלנו, שיש משמעת פרוסית, משמ־עת סיעתית ומשמעת קואליציונית, משמעת ברזל, משמעת צבאית ממש, פירוש הדבר ש־הממשלה יכולה לשנות כל דבר כאוות־נפשה, בכל עת שהיא רוצה.

אם כן, אדוני היושב־ראש, לשם מה יש בכלל צורך בתרגיל הזה, לשם מה מעסיקים את הכנסת ואת שר־המישפטים?

רק כדי להעמיד פנים של מישטר חוקתי, בעוד שלמעשה יש מישטר של הפקרות בלתי־מרוסנת מצד הרוב, מצד רוב אמיתי ואפילו מצד רוב כפוי של אנוסים?

שלישית: ״חוק־היסוד״ הזה מרשה לכנסת לחוקק חוקים, שיעבירו לידי הממשלה עצמה את הסמכות להט־יל מיסים ותשלומי־חובה ואגרות.

כלומר, הכנסת עומדת לחוקק ״חוק־יסוד״ המפטר אותה עצמה מן השליטה הישירה של המיסוי!

והרי עצם המוסד הקרוי ״פרלמנט״ נולד בעולם על ברכי הדרישה שהציבור ישלוט על הטלת המיסים, על ה־כסף הנגבה מן הציבור ועל הוצאתו.

ההפקרות של הרוב

אדוני היושב־ראש, כל זה חושף מחדש את הכזב היסודי המונח ברעיון של ״חוקי־היסוד״.

אומרים: אין לנו חוקה, אבל אנחנו מחוקקים, בזה אחר זה, חוקי־יסוד, שיצטרפו יחד ברבות הימים לחוקה.

זוהי התיימרות כוזבת.

מהם סימני־ההיכר של חוקה, חוקה אמיתית, לא רק נייר הקרוי חוקה? והרי ניירות הקרויים חוקה יש במדינות רבות, החל בחוקות של קהיליות הבננות באמ־ריקה, ועד לקונסטיטוציה המפורסמת של סטאלין.

חוקה דמוקרטית יש לה סימני־היכר מובהקים, וכדי שחוק־יסוד יהיה חלק מחוקה עתידה, גם חוק־היסוד צריך שיהיו בו סימני־היכר המובהקים האלה.

קודם כל: אי־היכולת של רוב מיקרי לשנות את החוקה. מוכרח להיות רוב משוריין גדול לצורך זה. שנית: היכולת של בית־המיש־פט לפסול חוקים, הנוגדים את החוקה או את חוקי־היסוד. שלישית: הצורך בפרוצדורה ממושכת של שנים, כדי ששינוי בחוק־יסוד לא יתקבל על־ידי רוב מיקרי חד־פעמי.

איפה כל זה נמצא בחוקי־היסוד שלנו? ואיפה זה נמצא, על אחת כמה וכמה, בחוק־היסוד המשונה הזה, המובא לנו היום?

אין כאן רוב משוריין, ולא נוהל מיוחד לשינוי, ולא אפשרות לפנות לבית־המישפט — שום דבר. החוק אומר שהרוב בכנסת יכול לשנות כל דבר, לעשות כל דבר, הוא חופשי לחלוטין.

אילו חסרה לנו הוכחה בולטת, חותכת, נוקבת, לאב־סורד של ״חוקי היסוד״, הרי באה הצעת־החוק של חברי־הכנסת עופר־באדר והוכיחה, שאפילו חוק־יסוד הכולל, כביכול, צורך ברוב מיוחד כלשהו, רוב של 61 חברי־כנסת, אינו מהווה מעצור, ואינו מונע מצב שבו רוב רגיל, מיקרי, חד־פעמי, המאוחד על־ידי הרצון המשותף של שניים לגזול את השלישי, יכול להעביר חוק הנוגד את יסודות חוק־היסוד הקיים. ובכן, זה אפשרי.

אם זה קורה בחוק־יסוד שיש בו זכר כלשהו לצורך ברוב משוריין — מה אפשר לאמר על הצעת־החוק ה־זאת, הקוראת ממש דרור להפקרות של הרוב?

אדוני היושב־ראש, הצעת־החוק הזאת אינה מוסיפה כבוד לממשלה שהביאה אותה, ואינה מוסיפה כבוד ל־כנסת הנדרשת לתת עליה את הדעת. מן הדין להחזיר אותה לממשלה.

שיח על ש״ח

חילופי־דברים קצרים:

ח״כ מנחם פרוש מאגו״י נשא נאום חוצב־להבות נגד הסטודנטים.

מנחם פרוש: ...אנחנו שומעים שבאוניברסיטאות יש קינים של **מצפן,** של **ש״ח,** הנותנים מחסה לפתח. על זה תדון הכנסת, על זה תתן את דעתה...

אורי אבנרי: אנשי ש״ח משרתים בצבא, בעוד שאנשיך משתמטים ממנו. מי אתה שתאשים את ש״ח?

מנחם פרוש: לא שמעתי את דבריך!

אורי אבנרי: אנשי ש״ח משרתים בצבא, בצנ־חנים ובכל היחידות הקרביות. אבל אנשיך משתמטים מן הצבא.

המחיר 2.50 ל"י י"ב אדר א' תשל"ג 14.2.73
מספר 1850

העולם הזה

הפשע של השנה!

סקופ

600,000 ל"י נגנבו
מן הבניין המוגן
ביותר במדינה!

שוד בבורסת
היהלומים!